

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ КОСОВА

Бр. 27.

Приштина, 29. јул 1985. године

ГОДИНА XL

На основу члана 335. Устава Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ОПШТЕНАРОДНОЈ ОДБРАНИ

Проглашава се Закон о општенародној одбрани, који је донела Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, на седници Већа удруженог рада, од 25. јуна 1985. године, на седници Већа општина, од 25. јуна 1985. године и на седници Друштвено-Политичког већа, од 25. јуна 1985. године.

ПС Број: 011-28/85

Приштина, 25. јуна 1985. године

Председник Скупштине
Абаз Казази, с. р.

ЗАКОН

О ОПШТЕНАРОДНОЈ ОДБРАНИ

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом, у складу са основама система општенародне одбране, уређују се: систем општенародне одбране; права и дужности радних људи и грађана, основних и других организација удруженог рада, месних заједница, самоуправних интересних заједница, других самоуправних организација и заједница, друштвено-политичких и других друштвених организација и удружења грађана у области општенародне одбране; остваривање права и дужности друштвено-политичких заједница и њихових органа у општенародној одбрани; планирање општенародне одбране; организација и руковођење територијалном одбраном, цивилном заштитом и другим припремама за одбрану, а у случају напада на земљу и организовање општенародног отпора и руковођење њим, као и друга права и дужности од значаја за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово.

Члан 2.

Општенародна одбрана и друштвена самозаштита у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Ко-

сово изграђују се и остварују на јединственим друштвено-политичким основама и међусобно су повезане у остваривању заједничког циља — одбране земље и уставом утврђеног друштвеног уређења Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Социјалистичке Републике Србије и Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово.

Основне и друге организације удруженог рада, месне заједнице, самоуправне интересне заједнице, друге самоуправне организације и заједнице (у даљем тексту: самоуправне организације и заједнице), друштвено-политичке организације, друштвене организације и удружења грађана (у даљем тексту: друштвене организације) и друштвено-политичке заједнице, у оквиру јединственог одбрамбено-самозаштитног система Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, обезбеђују јединство у припремању и остваривању општенародне одбране и друштвене самозаштите у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово.

Члан 3.

Самоуправне организације и заједнице у својим плановима и друштвено-политичке заједнице у својим друштвеним, урбанистичким и просторним плановима у миру утврђују мере за уређење територије за одбрану, којима се стварају услови за успешно вођење оружане борбе, заштиту и спасавање становништва и материјалних добара од ратних дејстава и за њихов рад и функционисање у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама.

Самоуправне организације и заједнице и друштвено-политичке заједнице у својим плановима одбране утврђују мере за уређење територије за одбрану.

Планови и мере за уређење територије за одбрану заједно се припремају и усклађују са одговарајућим плановима и мерама оружаних снага.

Члан 4.

Организовање и спровођење припрема за општенародну одбрану и извршење других задатака и послова од значаја за општенародну одбрану су послови од општег интереса за Социјалистичку Аутономну Покрајину Косово.

Глава II

ПРАВА И ДУЖНОСТИ РАДНИХ ЉУДИ И ГРАЂАНА

Члан 5.

Радни људи и грађани у самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама и друштвено-политичким заједницама има-

ју право и дужност да се организују, припремају и учествују у остваривању система општенародне одбране, да покрећу иницијативу, предлажу решења и обезбеђују услове за изграђивање, развој и остваривање система општенародне одбране; да одлучују о питањима од значаја за општенародну одбрану, да утврђују програме мера и активности, доносе самоуправне опште акте и предузимају друге потребне мере и активности у области општенародне одбране; да редовно, благовремено и на приступачан начин буду обавештавани о стању у области општенародне одбране, о својим правима и дужностима и другим питањима из ове области.

Члан 6.

Радни људи и грађани дужни су да набаве одређена средства за спровођење мера заштите и спасавања и да обезбеде одређене количине резерви хране, лекова и других средстава неопходних за живот, своју личну заштиту и заштиту своје имовине у случају рата и других опасности.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама радни људи и грађани дужни су да за потребе територијалне одбране, на захтев команданта територијалне одбране друштвено-политичке заједнице или старешине територијалне одбране кога он овласти, предају стрелачко и друго ватрено оружје са потребном муницијом.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово прописује које су оружје и потребну муницију радни људи и грађани дужни да за потребе територијалне одбране предају и начин узимања оружја и муниције.

Члан 7.

Право и дужност обучавања за општенародну одбрану имају, под условима прописаним законом, сви грађани од навршених 15 до навршених 60 година живота (мушкари), односно 55 година живота (жене), ако су способни да похађају обуку.

Изузетно, право и дужност из става 1. овог члана имају и ученици млађи од 15 година, ако се обучавање организује и изводи у оквиру наставног плана и програма у школи.

Члан 8.

Радни људи и грађани су дужни да приме и да на прописан начин чувају и одржавају наоружање, војну опрему и другу опрему општенародне одбране, као и друга материјално-техничка средства за потребе општенародне одбране која су им поверена и да их на захтев надлежног органа врате у исправном стању.

Покрајински секретар за народну одбрану прописује начин примања, чувања, одржавања, ношења и употребе наоружања и друге опреме за потребе општенародне одбране ван оружаних снага и органа унутрашњих послова, као и начин примања, чувања и одржавања других материјалних средстава за потребе општенародне одбране из става 1. овог члана.

Члан 9.

Радни људи и грађани који су позвани од надлежног органа друштвено-политичке заједнице, односно од самоуправне организације и заједнице или друштвене организације, ради извршавања права и обавеза у вези са општенародном одбраном дужни су да се јаве одређеном органу, организацији, односно заједници у месту и у време који су означени у појединачном или општем позиву, као и да са собом понесу ствари и исправе наведене у позиву.

Ако се позвано лице не одазове и не оправда свој изостанак, а његово присуство је неопходно, орган који га је позвао може издати налог за његово привођење од стране овлашћеног органа унутрашњих послова.

Члан 10.

Лице позвано од надлежног органа друштвено-политичке заједнице, самоуправне организације и заједнице, односно друштвене организације, ради учешћа у цивилној заштити, служби осматрања и обавештавања, обуци за општенародну одбрану и извршавања других обавеза општенародне одбране има право на накнаду трошкова за превоз средствима јавног саобраћаја, смештај и исхрану.

Лице у радном односу, као и лице које је делегат у скупштини друштвено-политичке заједнице или самоуправне интересне заједнице, које је на сталној дужности или које је делегирано или именовано на сталну дужност у друштвено-политичкој или другој друштвеној организацији, ако остварује лични доходак по том основу, а позвано је ради извршавања обавеза из става 1. овог члана, има право на накнаду личног дохотка у висини просечног месечног личног дохотка који је остварило за последња три месеца пре позивања.

Лицу које самостално обавља делатност личним радом средствима рада у својини грађана, или професионалну делатност, за време вршења обавезе из става 1. овог члана припада новчана накнада у висини основа који служи за обрачун и уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, увећаног за износ прописаних обавеза које је то лице дужно да плаћа за време вршења те обавезе.

Лицу које остварује право на пензију, или прима новчану накнаду због привремене незапослености припада пензија, односно новчана накнада и за време вршења обавезе из става 1. овог члана.

Лицу које није у радном односу, или које самостално не обавља делатност личним радом средствима рада у својини грађана или професионалну делатност, односно не остварује права на пензију или на новчану накнаду због привремене незапослености, за време вршења обавезе из става 1. овог члана, припада новчана накнада.

Лицу из става 2. и 4. овог члана коме је накнада личног дохотка, пензија или новчана накнада због привремене незапослености мања од накнаде из става 5. овог члана, припада и разлика између висине накнаде личног дохотка, пензије или новчане накнаде због привремене незапослености и висине накнаде из става 5. овог члана.

Накнаде предвиђене ставом 2. до 6. овог члана не припадају лицу позваном на извршење обавезе из става 1. овог члана која траје до 24 часа, или која се изводи у време дневног или седмичног одмора, односно у дане када се не ради (члан 229. став 2. овог закона).

Органи, организације и заједнице које организују и обезбеђују извршавање обавезе из става 1. овог члана, обезбеђују бесплатну исхрану ако извршавање обавезе траје преко осам часова.

Када су превоз, смештај и исхрана обезбеђени, лицима из става 1. овог члана не припада накнада за те трошкове.

Покрајински орган управе надлежан за послове рада, у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану, прописује начин исплаћивања накнаде личног дохотка и других новчаних накнада из става 2. до 5. овог члана.

Члан 11.

Радници установа за издржавање казне затвора учествују у заштити и спасавању становништва и материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других непогода и других опасности за становништво и материјална и друга добра, у складу са наређењем старешине установе за издржавање казне затвора.

Члан 12.

Војни обвезници који су распоређени по нову радне обавезе у организацији удруженог ра-

да и месној зајеници, у складу са планом одбране, могу бити распоређени и у територијалну одбрану те организације, односно заједнице.

Радници органа управе надлежног за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице и радници установа за издржавање казне затвора извршавају радну обавезу у складу са плановима одбране у овим органима, односно установама.

Обављање задатака и послова радне обавезе за потребе оружаних снага и повремено извршавање радова значајних за одбрану земље, у оквиру радне обавезе, наређује општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Члан 13

Мајка која има дете млађе од 10 година, изузетно, може бити, по основу радне обавезе, распоређена на послове и задатке ван места пребивалишта, односно боравишта, ако јој је за то време обезбеђена нега и чување детета, уколико ову негу и чување није у могућности да сама обезбеди.

Одредба става 1. овог члана односи се и на оца, усвојоца, лице код кога се дете налази на организованом породичном смештају и старатеља детета ако мајка, односно родитељи нису живи, или су дете напустили, или су из других разлога спречени да се брину о детету.

Члан 14.

Грађани чија су материјална средства пописана за потребе оружаних снага или за друге потребе општенародне одбране, дужни су да на захтев надлежног општинског органа управе допреме на одређено место пописана материјална средства у исправном стању које омогућава њихово функционално коришћење за потребе вежбе или ратне попуне оружаних снага, јединица, штабова и других органа цивилне заштите и службе осматрања и обавештавања друштвено-политичких заједница.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама, грађани чија су материјална средства пописана за потребе функционисања органа друштвено-политичких заједница и организација удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову, дужни су, на захтев надлежног општинског органа управе, да допреме на одређено место пописана материјална средства у исправном стању које омогућава њихово функционално коришћење за потребе тих органа и организација.

Грађани који остану без пописаних материјалних средстава, или ако та средства постану технички неисправна или неупотребљива, или на њима настану битне промене техничке природе, дужни су да одмах, а најдоцније у року од 15 дана, о томе обавесте орган из става 1. овог члана.

Члан 15.

Лице које за време извршавања обавеза из општенародне одбране за време мирнодопског стања, сем за време службе у оружаним снагама, без своје кривице задобије рану, повреду или озледу и због тога код њега наступи оштећење организма од најмање 20 процената, поред права која има по општим прописима, има право и на једнократну новчану помоћ у висини под условима и на начин које пропише Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Једнократна новчана помоћ припада и лицу код кога наступи оштећење организма од најмање 20 процената услед обољења које је настало као непосредна последица задобијених рана, повреда или озледа за време извршавања обавеза из општенародне одбране, или услед обољења које је настало као непосредна последица вршења обавеза из општенародне одбране, ако у року од два месеца од дана престанка вршења обавезе из општенародне одбране пријави обољење општинском органу управе надлежном за послове народне од-

бране и ако надлежна комисија утврди да је обољење настало као непосредна последица задобијених рана, повреда или озледа за време вршења обавеза из општенародне одбране, односно услед обољења које је настало као непосредна последица вршења обавеза из општенародне одбране.

Степен телесног оштећења утврђује се према прописима о инвалидском осигурању.

Старешина који изводи вежбу — обуку, односно друго лице које руководи извршавањем других обавеза општенародне одбране, дужно је да утврди све чињенице и околности под којима је наступило рањавање, повреда, озледа, обољење или смрт и о томе сачини записник.

Ако лице из става 1. овог члана погине или умре од задобијене ране, повреде или озледе, односно болести, под условима из става 1. и 2. овог члана, једнократна новчана помоћ припада његовој породици.

Лица из става 1. и 2. овог члана и њихове породице остварују право на једнократну новчану помоћ под условима одређеним законом за припаднике територијалне одбране.

Члан 16.

Лице у резервном саставу — мушкарац код кога је настала промена здравственог стања која је од утицаја на његову способност за војну службу, може на свој захтев или по позиву општинског органа управе надлежног за послове народне одбране, односно надлежног војног органа, бити упућено надлежној војно-лекарској комисији на лекарски преглед и оцењивање способности за службу у резервном саставу.

Способност за војну службу жене — војног обвезника и жене која се добровољно пријави за војну обуку, на њен захтев или по позиву општинског органа управе надлежног за послове народне одбране, односно надлежног војног органа, према прописима за оцењивање способности жена за војну службу, утврђује лекарска комисија коју образује савет за народну одбрану скупштине општине, а решење доноси општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Способност грађана за учешће у цивилној заштити, служби осматрања и обавештавања, за похађање обуке за општенародну одбрану и за извршавање радне обавезе, на њихов захтев, као и способност за привређивање чланова породице регрута, односно војника у вези са признавањем својства, јединог храниоца породице, на захтев регрута, односно војника, утврђује лекарска комисија из става 2. овог члана, а решење доноси општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Путни трошкови настали у вези са упућивањем лица из става 1. овог члана на лекарске прегледе и оцену способности по позиву општинског органа управе надлежног за послове народне одбране исплаћују се на терет средстава општине.

Путни трошкови настали у вези са упућивањем лица из става 2. и 3. овог члана на лекарске прегледе и оцену способности и трошкови лекарских прегледа и оцене способности исплаћују се на терет средстава самоуправних организација и заједница које су их упутиле, односно општине ако их је она упутила.

Прописе о начину утврђивања способности из става 3. овог члана доноси Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 17.

Повреде и обољења која задобију радни људи и грађани без своје кривице, а која настану приликом учешћа у цивилној заштити и служби осматрања и обавештавања, као и у вршењу других обавеза из општенародне одбране утврђених законом, сем за време службе у територијалној одбрани и за време обавезне обуке за општенародну одбрану, сматрају се несрећом на раду.

У случајевима из става 1. овог члана, радни људи и грађани имају сва права из здравственог, инвалидског и пензијског осигурања која су законом и другим прописима утврђена за лица која су претрпела несрећу на раду.

Члан 18.

Висину и начин исплаћивања накнаде трошкова за лични превоз јавним саобраћајним средствима, исхрану и смештај лицима у резервном саставу за време вршења војне обавезе ради које су позвани у територијалну одбрану, за учешће у цивилној заштити, служби осматрања и обавештавања, обуци за општенародну одбрану и у извршавању других обавеза општенародне одбране, прописују самоуправне организације и заједнице, друштвене организације, надлежни органи друштвено-политичких заједница који организују и обезбеђују остваривање права и дужности општенародне одбране, а за покрајинске органе и организације — Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, када та права и дужности остварују у покрајинским органима и организацијама.

Глава III

ПРАВА И ДУЖНОСТИ ОСНОВНИХ И ДРУГИХ ОРГАНИЗАЦИЈА УДРУЖЕНОГ РАДА, САМОУПРАВНИХ ИНТЕРЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА И РАДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

1. Заједничке одредбе

Члан 19.

Радни људи у основним и другим организацијама удруженог рада, самоуправним интересним заједницама и другим самоуправним организацијама и радним заједницама тих организација и заједница, имају право и дужност да се, у оквиру своје редовне делатности, организују и припремају за општенародну одбрану, за свој рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама и да извршавају друге послове и задатке од интереса за општенародну одбрану у складу са уставом, законом, другим прописима и општим актима, плановима одбране и плановима за друге ванредне прилике друштвено-политичких заједница.

Планом одбране друштвено-политичке заједнице може се, изузетно, одредити да се у рату основне и друге организације удруженог рада, чија делатност није од значаја за општенародну одбрану, удруже са другим организацијама удруженог рада, да промене делатност или у потпуности престану са радом.

Члан 20.

Основна и друга организација удруженог рада, самоуправна интересна заједница, односно радна заједница самоуправним општим актом образује одбор за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, као извршни орган органа управљања организације, односно заједнице за вршење извршних функција у области општенародне одбране и друштвене самозаштите.

2. Права и дужности организација удруженог рада

Члан 21.

Основне и друге организације удруженог рада и њихове пословне заједнице, организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, сарађују и усклађују своје планове и активности за одбрану и за рад у случају непосредне

ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама, нарочито у погледу снабдевања сировинама и резервним деловима, испоруке готових производа, снабдевања оружаних снага, цивилне заштите, службе осматрања и обавештавања становништва и обезбеђења других потреба општенародне одбране, обезбеђења развоја научно-истраживачког рада у организацијама удруженог рада за потребе општенародне одбране, подстицања развоја привреде и друштвених делатности са становишта потреба општенародне одбране и учешћа у општенародној отпору у случају рата и извршавања других задатака за одбрану.

Члан 22.

Надлежни орган општине одређује основне и друге организације удруженог рада од значаја за општенародну одбрану општине.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује основне и друге организације удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Организације из става 1. овог члана дужне су да упознају надлежне органе тих заједница са својим плановима одбране и планираним развојем општенародне одбране и да поступају по њиховим захтевима у погледу задовољења потреба општенародне одбране и да своје планове одбране усклађују са плановима одбране тих заједница, а организације из става 2. овог члана дужне су да упознају Покрајински секретаријат за народну одбрану са својим плановима одбране и планираним развојем општенародне одбране и да поступају по захтевима које им он поставља у погледу задовољења потреба општенародне одбране и да своје планове одбране усклађују са планом одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова (у даљем тексту: План одбране Покрајине).

Члан 23.

Радници са посебним овлашћењима и одговорностима који врше послове општенародне одбране у основним и другим организацијама удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово, заснивају радни однос, односно распоређују се за вршење ових задатака и послова, по претходно прибављеном мишљењу покрајинског секретара за народну одбрану.

Члан 24.

Радници у основној и другој организацији удруженог рада усклађују припреме за општенародну одбрану и извршавање других задатака и послова општенародне одбране са припремама, планом одбране и са планом за друге ванредне прилике и одлукама општине на чијој територији основна или друга организација удруженог рада има седиште.

Радници у организацији удруженог рада која обавља делатност у делу који није на територији општине на којој је седиште те организације, дужни су да, у складу са припремама, плановима и одлукама општине у којој обављају делатност, организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату или другим ванредним приликама, обезбеђују средства за општенародну одбрану и извршавају друге задатке и послове од интереса за општенародну одбрану.

Члан 25.

Радници имају право и дужност да у основној организацији удруженог рада:

1. Организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика;

2. Покрећу питања, иницијативе и дају предлоге за организовање и спровођење припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, као и за изградњу, развој и остваривање система општенародне одбране;

3. Одлучују у питањима од значаја за општенародну одбрану;

4. Доносе план одбране, план за друге ванредне прилике, доносе друге планове и програме мера и активности и у ту сврху обезбеђују материјална средства и доносе одговарајуће одлуке и самоуправна општа акта;

5. Организују и припремају јединице и установе територијалне одбране;

6. Организују и припремају цивилну заштиту;

7. Организују и спроводе обуку за општенародну одбрану;

8. Организују и извршавају и друге задатке и послове од значаја за општенародну одбрану.

Члан 26.

Радници имају право и дужност да у радној организацији, сложеној организацији удруженог рада и пословној заједници:

1. Организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата или других ванредних прилика, које су од њиховог заједничког интереса и да обезбеђују средства за општенародну одбрану;

2. Обезбеђују усклађеност и јединство припрема за општенародну одбрану удружених организација у мери коју захтевају интереси и потребе општенародне одбране;

3. Обезбеђују међусобну усклађеност планова одбране и планова за друге ванредне прилике удружених организација и усклађеност ових планова са планом одбране и планом за друге ванредне прилике одговарајуће друштвено-политичке заједнице;

4. Обезбеђују извршење других задатака и послова из области припрема за општенародну одбрану од заједничког интереса који су им поверени самоуправним споразумом о удруживању у радну организацију, односно сложену организацију удруженог рада и у пословну заједницу и другим самоуправним општим актом.

Члан 27.

Основне и друге организације удруженог рада које обављају привредне делатности дужне су да организовањем и спровођењем припрема за одбрану и за рад у случају посредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, обезбеде нарочито:

1. У индустрији, рударству и занатству — производњу предмета и вршење услуга за снабдевање оружаних снага и предмета и услуга који су од посебног значаја за општенародну одбрану; потребна средства рада, снабдевање сировинама, репроматеријалом, угљем, нафтом и нафтиним дериватима; техничку и другу документацију за вршење производње и услуга; преорјентацију на могуће домаће изворе снабдевања сировинама и репроматеријалом; заштиту робних фондова и материјалних и других средстава од ратних дејстава;

2. У електропривреди — припремање и оспособљавање за производњу, пренос и снабдевање електричном енергијом и заштиту електропривредних објеката; капацитета за одржавање, ремонт и оправку електропривредних објеката и уређаја; снабдевање електричном енергијом приоритетних корисника; замрачивање јавне расвете;

3. У пољопривреди и преради пољопривредних производа, ветеринарству, шумарству и водопривреди — обраду свих пољопривредних површина и производњу основних производа за исхрану оружаних снага, цивилну заштиту и становништва и сировина за прехранбену и друге гране индустрије; заштиту биља и биљних производа, механизације, других средстава и објеката за пољопривредну производњу и прераду; спровођење превентивних мера за здравствену и другу заштиту стоке од заразних болести; контролу намирница животињског порекла и потребне резерве ципива и лекова и друге ветеринарске опреме; предузимање мера за радиолошко-хемијско-биолошку заштиту пољопривредних производа, стоке, сточне хране и воде; искоришћавање шума за потребе оружаних снага, становништва и индустрије и спровођење мера заштите шума од болести и штеточина, недозвољеног коришћења и од пожара; функционисање, одржавање и заштиту хидротехничких и водопроводних објеката; спровођење заштите од високих вода и поплава које могу настати услед природне стихије или рушења високих брана и хидросистема од ратних дејстава, а у циљу заштите материјалних добара и становништва и заштите вода од загађења;

4. У грађевинарству — спровођење мера заштите и других задатака од интереса за општенародну одбрану; оспособљавање за изградњу и адаптацију објеката и извођење радова за уређење територије за вођење општенародног одбрамбеног рата; учешће са оружаним снагама у инжењеријском обезбеђењу, нарочито у запречавању, рушењу и изградњи саобраћајница и објеката на њима; оспособљавање грађевинске оперативе за рад на спасавању становништва и материјалних добара из рушевина и за раскрчивање рушевина; изградњу и одржавање саобраћајница, основних грађевинских објеката, система за водоснабдевање и канализације, склоништа и других објеката од значаја за општенародну одбрану; учешће у извршавању задатака цивилне заштите.

5. У саобраћају, путној привреди и везама — оспособљавање саобраћајница и објеката на њима за несметан и безбедан саобраћај; уредно и безбедно одвијање саобраћаја; транспортна средства за превозење за потребе оружаних снага, материјалних добара и становништва и оптимално коришћење расположивих комуникацијских и транспортних капацитета у свим гранама саобраћаја; заобилазне и резервне саобраћајнице и прелази; резерве погонског горива и мазива, резервних делова и репроматеријала за комуникације, објекте на њима и транспортна средства; средства за брже манипулисање теретима при утовару, претовару и истовару; усклађивање коришћења свих транспортних средстава са транспортним средствима других грана саобраћаја ради успешнијег замењивања при комбинованим превозењима; одржавање и ремонт транспортних средстава и објеката свих грана саобраћаја и веза; функционисање свих врста веза за потребе оружаних снага, самоуправних организација и заједница, органа друштвено-политичких организација, друштвених организација, удружења грађана и органа друштвено-политичких заједница;

6. У стамбено-комуналним делатностима и урбанизму — спровођење мера заштите и других задатака од интереса за општенародну одбрану у складу са урбанистичким и просторним планирањем, изградњом и уређењем насеља — градова, стамбенокомуналних и других објеката; одржавање и старање о функционисању комуналних система, објеката и уређаја; снабдевање водом потрошача; резервне електро-агрегате и електро-привне агрегате и уређаје за ремонт и оправку комуналних објеката и уређаја, резервних делова, потрошних сировина и горива неопходних у технолошком процесу пружања стамбено-комуналних услуга; склањање и заштиту техничке документације неопходне за рад комуналних објеката и уређаја, нарочито за већа насеља и градове;

7. У трговини и снабдевању — снабдевање оружаних снага и становништва основним артиклима исхране и осталим потребама неопходним за живот и рад; заштиту и спасавање сировина, репроматеријала и резервних делова; предузимање мера за заштиту и склањање робних фондова; спровођење организације рационалног снабдевања ста-

новништва и откупа пољопривредних и других производа;

8. У банкарству — кредитирање производње наоружања, војне опреме и предмета и вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану; кредитирање изградње објеката од посебног значаја за општенародну одбрану; заштиту новца, племенитих метала и других драгоцености, девизних средстава и хартија од вредности;

9. У угоститељству и туризму — оспособљавање за прихват и исхрану оружаних снага, евакуисаног становништва, као и организацију друштвене исхране.

Члан 28.

Основне и друге организације удруженог рада које обављају друштвене делатности дужне су да организовањем и спровођењем припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика обезбеде нарочито:

1. У области здравствене и социјалне заштите — организацију и рад здравствене службе на принципима јединствене ратне медицинске доктрине; функционално јединство здравствене заштите за све потребе општенародне одбране; стручну обуку и сразмерну поделу медицинских кадрова за рад у рату и учешће у оспособљавању становништва и јединица цивилне заштите и организација Црвеног крста за пружање прве медицинске помоћи; прикупљање и наоавку, чување и занављање резерви крви и продуката од крви; набавку, чување и занављање резерви лекова, медицинског материјала и опреме; заштиту здравствених објеката и материјалних резерви; извршење захтева оружаних снага за зорињавање рањеника и болесника, као и обезбеђење здравствене заштите становништва; евакуацију здравствених организација; социјално старање и заштиту угроженог и настрадалог становништва;

2. У информативно-пропагандној делатности — организацију рада и функционисање информативно-пропаганде делатности и у најнеповољнијим условима рата у циљу благовременог, непрекидног и објективног информисања домаће и стране јавности о организацији и пружању општенародног отпора у земљи; јединствено и непрекидно функционисање радио дифузног система; као дела јединственог југословенског радио дифузног система; информисање о припремама за општенародну одбрану и учешће у спровођењу образовних програма за оспособљавање и обучавање радних људи и грађана за општенародну одбрану; материјално-техничку, кадровску и организациону оспособљеност и обученост за извршавање задатака морално-политичког деловања, за јачање југословенског патриотизма, борбеног духа и морала и за благовремено обавештавање о свим врстама ратних и других опасности и о мерама које се предузимају у земљи за организовање и пружање општенародног отпора непријатељу;

3. У области образовања — спровођење обуке за општенародну одбрану у школама и у високошколским организацијама, организацију и рад основних школа, одређених школа усмереног образовања и васпитања и високошколских организација и припрему одговарајућих програма за њихов рад у случају непосредне ратне опасности и у рату; заштиту ученика и студената; организовање и припремање студената и ученика за општенародну одбрану, њихов распоред и учешће у територијалној одбрани, цивилној заштити, вршењу радне обавезе и у другим организованим облицима општенародне одбране и друштвене самозаштите;

4. У области науке — организацију рада научних организација и заједница; заштиту одређених научних достигнућа, проналазака од значаја за општенародну одбрану и одређених кадрова у овој области; примену научних достигнућа и података у развоју и остваривању система општенародне одбране;

5. У области културе — организацију и рад организација и заједница у овој области; организовање културно-уметничког живота и развоја стваралаштва; заштиту културних добара и других уметничких, културних и историјских вредности.

Приликом програмирања своје делатности и остваривања других задатка из области општенародне одбране новинске и радио-дифузне организације сарађују са одговарајућим органом надлежним за послове народне одбране, другим одговарајућим органом друштвено-политичке заједнице и друштвено-политичким организацијама.

Члан 29.

Основне и друге организације удруженог рада дужне су да организују и врше припреме за одбрану и рад и у условима привременог запоседања дела територије од стране непријатеља.

Члан 30.

Одредбе овог закона о правима и дужностима организација удруженог рада у области општенародне одбране сходно се примењују на: уговорне организације удруженог рада, земљорадничке за друге, основне задружне организације, основне и радне организације коопераната и занатске и друге задруге.

Одредбе овог закона о правима и дужностима организација удруженог рада у области општенародне одбране, сходно се примењују и на: Привредну комору Косова, банке, заједнице осигурања имовине и лица и на друге финансијске организације, пословне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице.

3. Посебне дужности основних и других организација удруженог рада у погледу производње и вршења услуга од посебног значаја за општенародну одбрану

Члан 31.

Основним и другим организацијама удруженог рада захтеве за припремање производње одређених предмета наоружања, војне опреме и средстава и опреме цивилне заштите у рату може постављати орган надлежан за послове привреде општине уз стручну помоћ Покрајинског штаба територијалне одбране и покрајинског органа управе надлежног за послове привреде.

Основним и другим организацијама удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, захтеве за припремање производње одређених предмета наоружања, војне опреме и средстава и опреме цивилне заштите у рату може да поставља покрајински орган управе надлежан за послове привреде у споразуму са Покрајинским штабом територијалне одбране и Покрајинским секретаријатом за народну одбрану.

Члан 32.

Основне и друге организације удруженог рада дужне су да на захтев надлежног органа општине првенствено производе предмете, односно да врше услуге од посебног значаја за општенародну одбрану.

Основне и друге организације удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова дужне су да на захтев покрајинског органа управе надлежног за послове привреде производе предмете, односно врше услуге од посебног значаја за општенародну одбрану.

Међусобна права и дужности основних и других организација удруженог рада и органа на чији се захтев производе предмети, односно врше услуге од посебног значаја за општенародну одбрану уређују се уговором.

Ако уговорене стране не постигну споразум о производњи предмета, односно вршењу услуга од посебног значаја за општенародну одбрану, о спор, ном питању решава посебна арбитража састављена од три члана. По једног члана арбитраже одређује свака уговорена страна, а трећег члана именује надлежни орган општине. Ако је захтев поставио покрајински орган, трећег члана арбитраже именује Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 33.

Захтеве за производњу предмета и вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану организацијама удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, може постављати, у оквиру расположивих капацитета и могућности тих организација удруженог рада, осим покрајинског органа управе надлежног за послове привреде, и надлежни орган друштвено-политичке заједнице. Приоритет имају захтеви које поставља надлежни покрајински орган управе.

Члан 34.

Ако интереси општенародне одбране захтевају, скупштина друштвено-политичке заједнице може прописати обавезно удруживање одређених врста организација удруженог рада у заједнице за производњу предмета и вршење услуга који су од посебног значаја за општенародну одбрану.

Члан 35.

При пројектовању, изградњи и реконструкцији инвестиционих објеката и при изради инвестиционо техничке документације, основне и друге организације удруженог рада и други инвеститори дужни су да се придржавају посебних услова изградње утврђених за одређене објекте и одређена подручја и прописаних мера заштите од ратних разарања и других мера од интереса за општенародну одбрану, као и да усклађују изградњу својих инвестиционих објеката са планом одбране општине, односно са планом одбране Покрајине.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује врсте објеката и подручја од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, а надлежни орган општине објекте и подручја од значаја за општенародну одбрану те општине.

Основне и друге организације удруженог рада и сви други инвеститори из става 1. овог члана, дужни су да поступају по захтевима Покрајинског секретаријата за народну одбрану, надлежног органа за народну одбрану општине којима се обезбеђују мере заштите и други интереси општенародне одбране.

За објекте и подручја од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, инвеститори изградње и реконструкције тих објеката дужни су да, на начин који пропише Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, достављају обавештења о приступању пројектовању, изградњи и реконструкцији — Покрајинском секретаријату за народну одбрану, ради оцене о придржавању одређених захтева и мера заштите и обезбеђења других интереса општенародне одбране.

Покрајински орган управе надлежан за послове урбанизма, стамбене и комуналне делатности, у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану, прописује посебне услове изградње и мере заштите од ратних разарања и друге мере од интереса за општенародну одбрану из става 1. овог члана.

Члан 36.

Основне и друге организације удруженог рада које припремају и извршавају просторне и урбанистичке планове и органи који припремају и доносе те планове, дужни су да при изради, доношењу и извршавању тих планова поступају у складу са прописаним мерама и захтевима у погледу потреба општенародне одбране и заштите од ратних разарања.

Покрајински секретаријат за народну одбрану, односно општински орган управе надлежан за народну одбрану, може постављати захтеве у смислу одребе става 1. овог члана.

Покрајински орган управе надлежан за урбанизам, стамбене и комуналне делатности, у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану, прописује мере из става 1. овог члана.

Члан 37.

Складишта, пумпне станице и други објекти за смештај запаљивих течности и гаса и складишта и објекти за смештај експлозивних материјала, могу се градити само на удаљености неопходној да се у случају пожара или експлозије смештених количина таквих материјала не доведе у питање безбедност грађана, наменска употреба војних и других објеката, инсталација и уређаја који су намењени потребама општенародне одбране.

Орган надлежан за издавање одобрења за градњу објеката из става 1. овог члана дужан је да претходно прибави сагласност Покрајинског секретаријата за народну одбрану ако се одобрење за градњу захтева у близини објеката, инсталација и уређаја који су намењени потребама општенародне одбране и од посебног су значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, а од општинског органа управе надлежног за послове народне одбране, ако су објекти, инсталације и уређаји од значаја за општенародну одбрану општине.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује објекте, инсталације и уређаје из става 2. овог члана који су од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 38.

Основне и друге организације удруженог рада у области друмског, железничког, ваздушног и поштанско-телеграфско-телефонског саобраћаја и других носила система веза, дужни су у другим ванредним приликама и у слушају угрожености мира у свету да првенствено врше превозење, односно врше услуге које нареди покрајински орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза.

Члан 39.

Организације, заједнице и органи који се баве научно-истраживачком делатношћу дужни су да у своје програме научно-истраживачког рада укључе и истраживања од значаја за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, посебно од значаја за производњу и вршење друштвених делатности у случају рата и да Покрајинском секретаријату за народну одбрану и покрајинском органу управе надлежном за послове науке достављају податке из свог програма научно-истраживачког рада и развоја и податке о својим достигнућима и сазнањима из те области истраживања, који су од значаја за општенародну одбрану.

Организације, заједнице и органи који се баве геодетском, геофизичком, геолошком, хидрометеоролошком и хидролошком делатношћу, дужни су да Покрајинском секретаријату за народну одбрану и покрајинском органу управе надлежном за послове науке стављају на увид и дају на коришћење податке којима располажу, а који су од значаја за општенародну одбрану.

Покрајински орган управе надлежан за послове науке, у сарадњи са Покрајинским штабом територијалне одбране и Покрајинским секретаријатом за народну одбрану, припрема предлог програма истраживања од значаја за општенародну одбрану који доноси Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Податке из става 1. и 2. овог члана могу да користе искључиво за потребе општенародне одбране Покрајински секретаријат за народну одбрану, Покрајински штаб територијалне одбране, покрајински орган управе надлежан за послове науке и други покрајински органи управе и покрајинске управне организације у оквиру припрема за општенародну одбрану.

Члан 40.

При избору, изградњи и развоју великих техничких система, као што су системи веза, електронике, ваздушног и железничког саобраћаја, гасоводи, енергетски системи и други системи од значаја за општенародну одбрану и безбедност земље, као и при набавкама техничких средстава значајних за функционисање тих система, самоуправне организације и заједнице и органи друштвено-политичких заједница, дужни су да обезбеде усклађеност тих система са потребама општенародне одбране и да упознају Покрајински секретаријат за народну одбрану са програмима који се односе на изградњу и развоју ових система.

Ако Покрајински секретаријат за народну одбрану оцени да није обезбеђена усклађеност великог техничког система, односно техничког средства значајног за његово функционисање са потребама општенародне одбране може, по претходно прибављеном мишљењу одговарајућег покрајинског органа управе, да постави захтев за обезбеђење те усклађености.

Члан 41.

Основне и друге организације удруженог рада дају материјална средства за потребе општенародне одбране у складу са законом.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, ради остваривања материјалне обавезе из става 1. овог члана и члана 14. овог закона, прописује начин узимања материјалних средстава за потребе цивилне заштите и службе осматрања и обавештавања, висину накнаде за допремање и коришћење, као и начин утврђивања накнаде за оштећена, уништена или нестала материјална средства узета за потребе територијалне одбране, цивилне заштите и службе осматрања и обавештавања у миру и начин узимања материјалних средстава у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика за потребе функционисања органа друштвено-политичких заједница и основних и других организација удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово.

4. Права и дужности самоуправних интересних заједница

Члан 42.

Радни људи и грађани, основне и друге организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице имају право и дужности да у самоуправним интересним заједницама, у оквиру њихових права и дужности и редовне делатности тих заједница, ради задовољавања заједничких потреба и интереса, усклађују припремање и организовање општенародне одбране, утврђују планове и програме развоја и потребе за организовањем и припремањем општенародне одбране, обезбеђују средства за те потребе и предузимају друге мере за спровођење припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика.

У самоуправним интересним заједницама организује се и подстиче сарадња основних и других организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница у области за које су основане, покреће иницијатива за самоуправно споразумевање и друштвено договарање, врши усклађивање планова одбране, програма развоја општенародне одбране и других заједничких интереса и активности у остваривању општенародне одбране.

Члан 43.

Самоуправне интересне заједнице у области запошљавања, односно пензијског и инвалидског осигурања, у оквиру своје делатности, поред задатака из члана 42. овог закона, дужне су да организованим и спровођењем припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, обезбеде нарочито: распоред обвезника радне обавезе првенствено за извршавање задатака и послова за потребе оружаних снага и производњу предмета и вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану; организацију и спровођење радне обавезе; остваривање права радника за време привремене незапослености због ратне ситуације; остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања; спровођење припрема за повратак и прихват наших грађана из иностранства.

Члан 44.

Самоуправне интересне заједнице образоване у другим областима друштвених делатности и материјалне производње, према природи своје делатности, организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама.

Члан 45.

Одредбе члана 21, 27. до 30, 35, 36, 37, 39, 40. и 41. овог закона примењују се и на самоуправне интересне заједнице.

5. Права и дужности радних заједница

Члан 46.

Радни људи у радним заједницама, у складу са законом, одлукама и плановима друштвено-политичких заједница и природом послова које обављају, организују и остварују припреме за општенародну одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, обезбеђују средства за потребе општенародне одбране и извршавају друге послове и задатке општенародне одбране на основу планова и програма организација, заједница и органа за које обављају послове и својих одлука и планова.

Одредбе члана 21, 24, 25. до 30. и 35. до 41. овог закона примењују се и на радне заједнице.

6. Права и дужности грађанских правних лица и радних људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана

Члан 47.

Грађанска правна лица, земљорадници, занатлије и други радни људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана имају право и дужности да се припремају за општенародну одбрану, да учествују у одбрани земље и да извршавају друге задатке општенародне одбране у складу са законом, одлукама, планом одбране месне заједнице и планом одбране општине.

Припреме за производњу и вршење услуга у рату и извршавање других задатака општенарод-

не одбране, лица из става 1. овог члана врше у складу са планом одбране месне заједнице и планом одбране општине.

Скупштина општине утврђује задатке лица из става 1. овог члана у погледу обезбеђења средстава и опреме неопходних за производњу и вршење услуга у рату.

Одредбе члана 41. овог закона примењују се и на материјална средства грађанских правних лица и радних људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана.

Г л а в а IV

ПРАВА И ДУЖНОСТИ МЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Члан 48.

Радни људи и грађани у свим облицима свог самоуправног организовања и деловања у месној заједници, у складу са уставом, законом, статутот, одлукама и планом одбране општине, организују општенародну одбрану.

Радни људи и грађани у општенародној одбрани у месној заједници:

- организују се и припремају за спровођење и спроводе наређене мере приправности и друге потребне мере за одбрану;
- организују осматрање и обавештавање;
- врше припреме за спровођење и учествују у спровођењу мобилизације;
- организују информисање и пропаганду;
- организују и спроводе припреме за обезбеђење објеката на подручју месне заједнице од значаја за радне људе и грађане и других објеката, у складу са планом одбране општине;
- организују и спроводе припреме за уређење територије од значаја за вођење општенародног отпора у месној заједници;
- организују везе за потребе руковођења органа месне заједнице;
- организују и спроводе самозаштиту у општенародној одбрани;
- организују и спроводе припреме за обраду земљишта, сетву, бербу усева и заштиту пољопривредних производа, стоке и шума у рату;
- организују и спроводе припреме за занатску производњу и производњу у домаћој радиности и вршење услуга у рату;
- организују и спроводе обучавање и припрему за учешће у оружаном и у другим видовима општенародног отпора; и
- организују и обезбеђују извршавање других задатака у припремама за општенародну одбрану који су од значаја за остваривање заједничких интереса и за задовољавање заједничких потреба радних људи и грађана у месној заједници.

Члан 49.

Општински органи управе и самоуправне организације и заједнице на подручју месне заједнице дужни су да на захтев месне заједнице благовремено доставе месној заједници податке и показатеље којима располажу, а који су од значаја за организовање, припремање и развој општенародне одбране у месној заједници, за остваривање заједничких интереса и за задовољавање заједничких потреба радних људи и грађана у општенародној одбрани.

Члан 50.

Месне заједнице статутот и другим самоуправним општим актима, у складу са уставом, законом и статутот и одлукама општине уређује начин остваривања права и дужности радних људи и грађана, права и дужности органа месне заједнице у општенародној одбрани и друга питања од интереса за општенародну одбрану на свом подручју.

Органи месне заједнице, друштвене организације и самоуправне организације и заједнице у месној заједници међусобно усклађују активност у остваривању општенародне одбране.

Члан 51.

План одбране месне заједнице садржи мере и активности које су од заједничког интереса за месну заједницу и самоуправне организације и заједнице које ће деловати на подручју месне заједнице у случају непосредне ратне опасности и у рату.

У насељеним местима у којима је образовано више месних заједница, месне заједнице координирају своју активност на усклађивању планова одбране и договорно утврђују питања од значаја за одбрану насељеног места као целине. Скупштина општине може утврдити питања која се у плановима одбране месних заједница у насељеном месту морају јединствено уредити.

Члан 52.

Скупштина месне заједнице:

1. Разматра стање припрема за општенародну одбрану у месној заједници;
2. Доноси план одбране месне заједнице;
3. Утврђује развој општенародне одбране у оквиру плана развоја месне заједнице;
4. Одлучује о организацији територијалне одбране, цивилне заштите, службе осматрања и обавештавања и веза за потребе руковођења у месној заједници;
5. Доноси програм обучавања радних људи и грађана за општенародну одбрану у месној заједници;
6. Одлучује о издвајању средстава за потребе општенародне одбране у месној заједници;
7. Стара се о обавештавању радних људи и грађана о питањима из области општенародне одбране; и
8. Разматра и одлучује о другим питањима из области општенародне одбране, у складу са статутот и другим самоуправним општим актима месне заједнице.

Члан 53.

Извршни орган Скупштине месне заједнице:

1. Утврђује предлог плана одбране месне заједнице;
2. Организује послове у вези са спровођењем одбрамбених припрема и рад на изради и ажурирању плана одбране;
3. Подноси скупштини извештај о стању одбрамбених припрема;
4. Стара се о организовању општенародног отпора, а у рату руководи њиме у складу са планом одбране месне заједнице и одлукама надлежних органа;
5. Одлучује о организовању и извођењу вежби општенародне одбране;
6. Образује радна тела за организовање извршавања појединих задатака из плана одбране месне заједнице у рату и у случају непосредне ратне опасности, а нарочито за снабдевање, збрињавање, организовање производње и вршење услуга, уређење територије, снабдевање и збрињавање оружаних снага, спровођење радне обавезе и др.;
7. Стара се о остваривању планираног развоја општенародне одбране и у вези с тим предузима одговарајуће мере;
8. Предузима мере у вези са организовањем, припремањем, обучавањем и опремањем територијалне одбране, цивилне заштите, службе осматрања и обавештавања и веза за потребе руковођења у месној заједници;
9. Координира укупне одбрамбене припреме у месној заједници;
10. Предузима мере за спровођење одлука надлежних органа општине у вези са организовањем и припремањем општенародне одбране у месној заједници;

11. Обезбеђује спровођење мера приправности и других потребних мера које нареду надлежни органи друштвено-политичких заједница; и

12. Врши друге послове у области општенародне одбране утврђене статутом и другим самоуправним општим актима месне заједнице.

Члан 54.

Кад извршни орган скупштине месне заједнице разматра и одлучује о питањима из области општенародне одбране у његовом раду учествују: председник скупштине месне заједнице, командант територијалне одбране, односно старешина јединице територијалне одбране месне заједнице, командант штаба цивилне заштите у месној заједници и председник комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту месне заједнице.

Члан 55.

У насељеним местима са више месних заједница скупштине ових месних заједница могу образовати заједнички орган за усклађивање и координирање активности у месним заједницама на пословима општенародне одбране од заједничког интереса за одбрану насељеног места као целине.

Г л а в а V

ПРАВА И ДУЖНОСТИ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА, ДРУШТВЕНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И УДРУЖЕЊА ГРАБАНА

1. Друштвено-политичке организације

Члан 56.

Савез комуниста и друге друштвено-политичке организације Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, у сарадњи са другим организацијама, органима и заједницама, поред сопствених припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, према природи и карактеру својих задатака и према својој уставом утврђеној улози учествују у припремама за општенародну одбрану, изради и усклађивању планова одбране и планова за друге ванредне прилике и у организовању и вођењу оружане борбе, заштити и спасавању становништва и материјалних добара од ратних разарања и у пружању других видова општенародног отпора непријатељу.

Члан 57.

Савез комуниста Косова, као водећа идејно-политичка и усмеравајућа снага радничке класе и свих радних људи и грађана, основни је покретач и носилац политичке и друге активности свих друштвених чинилаца у развоју и изградњи општенародне одбране и друштвене самозаштите и у сталном јачању способности и спремности друштва да се успешно супротставља агресивности, агресивним притисцима и другим покушајима непријатеља да угрози тековине народноослободилачке борбе и социјалистичке револуције и даљи развој земље на основама система социјалистичког самоуправљања. Своју улогу Савез комуниста Косова остварује чврсто повезан са широким фронтом организованих социјалистичких снага у Социјалистичком савезу радног народа Косова.

Савез комуниста Косова у остваривању своје посебне одговорности за изградњу и развој територијалне одбране и цивилне заштите својом идејном и политичком активностима, деловањем организација Савеза комуниста и чланства Савеза комуниста у самоуправним организацијама и заједницама и непосредним деловањем, стално се бори

за продубљивање њиховог класног, револуционарног и општенародног карактера и за њихово морално-политичко јединство, борбену спремност и оспособљеност за одбрану и заштиту.

Члан 58.

У Социјалистичком савезу радног народа Косова, као најширој политичкој основи за организовање и остваривање општенародне одбране, Савез комуниста Косова и друге друштвено-политичке и друштвене организације и удружења грађана, радни људи и грађани остварују и развијају политичко и акционо јединство свих социјалистичких снага у јачању самозаштитне моћи земље и усклађују своје активности у остваривању општенародне одбране.

Члан 59.

Савез синдиката Косова развија и јача свест радних људи да изградња, развој и јачање општенародне одбране представљају значајан елемент изградње и стабилности несврстане социјалистичке самоуправне Југославије; усмерава активност радних људи у борби против носилаца непријатељске и других друштвено-штетних делатности које могу да наруше безбедност и одбрамбену способност земље; организује и подстиче припреме за извршење задатака производње и вршења услуга у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама; за оружану борбу, заштиту и спасавање људи и материјалних добара од ратних разарања и за извршавање других задатака у области општенародне одбране.

Члан 60.

Савез удружења бораца народноослободилачког рата Косова преноси, негује и развија револуционарне традиције и искуства из народноослободилачке борбе и социјалистичке револуције, развија и остварује активности којима се јача морална и одбрамбена спремност и способност његових чланова и свих грађана у извршавању задатака општенародне одбране.

Члан 61.

Савез социјалистичке омладине Косова развија и јача свест, спремност и одговорност омладине за организовање и припремање за општенародну одбрану и за учешће у оружаном и другим видовима општенародног отпора; усмерава и организује омладину за успешно овладавање одбрамбено-самозаштитним програмима и плановима обучавања и оспособљавања; организује и развија разноврсне одбрамбено-самозаштитне, спортске, културне и друге активности, усклађујући и повезујући их са припремама омладине за оружану борбу и извршавање других задатака општенародне одбране и друштвене самозаштите.

2. Друштвене организације и удружења грађана

Члан 62.

Друштвене организације и удружења грађана, организовани у Социјалистичком савезу радног народа Косова, подстичу и развијају широку активност и остварују акционо јединство у организовању, припремању и учешћу радних људи и грађана, посебно својих чланова и омладине у општенародној одбрани.

Члан 63.

Друштвене организације и удружења грађана дужни су да, у складу са својом улогом и задацима, у својим програмима рада утврђују и спроводе задатке и мере, организују и развијају активност

и стварају услове за стручно оспособљавање свог чланства и других радних људи и грађана за општенародну одбрану, спроводе припреме за своје активности у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика.

Друштвене организације и удружења грађана дужни су да својим плановима, односно програмима, статутима и другим општим актима утврде задатке својих чланова и органа у вези са припремама за општенародну одбрану и вршење послова и задатака у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, као и да обезбеђују средства за остваривање ових задатака.

Члан 64.

Савез резервних војних старешина Косова организује и усмерава учешће својих чланова у извршавању задатака општенародне одбране и друштвене самозаштите; организује и развија активност на општевојном и стручном усавршавању и идејно-политичком оспособљавању резервних војних старешина и учествује у одбрамбено-самозащитном оспособљавању радних људи и грађана; учествује у припремању и избору кандидата за резервне и активне војне старешине, у раду судова части за резервне војне старешине и у организовању и извршавању других задатака општенародне одбране.

У остваривању активности резервне војне старешине својим опште војним и стручним знањем утичу на јачању убеђења и свести радних људи и грађана у могућност успешне одбране и заштите од сваког непријатеља и у неисцрпну снагу општенародног отпора који се организује и развија на основу нашег социјалистичког самоуправног система.

Савез резервних војних старешина Косова дужан је да своју организацију и рад прилагоди извршавању задатака обавезне обуке резервних војних старешина, за учешће у обуци становништва, посебно омладине и за извршавање других обавеза и задатака у области општенародне одбране и друштвене самозаштите.

Члан 65.

Друштвене организације и удружења грађана у организовању и спровођењу припрема за општенародну одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, рата и у другим ванредним приликама усклађују своју активност са мерама и задацима општенародне одбране које утврђују друштвено-политичке заједнице.

Друштвено-политичке заједнице помажу активности друштвених организација и удружења грађана у остваривању програма активности који су од интереса за општенародну одбрану.

Општина одређује друштвене организације и удружења грађана и надлежност својих органа који могу овим организацијама и удружењима грађана да постављају задатке општенародне одбране.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује друштвене организације и удружења грађана, као и покрајинске органе управе који овим организацијама и удружењима грађана могу постављати задатке општенародне одбране.

Г л а в а VI

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА И ДУЖНОСТИ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИХ ЗАЈЕДНИЦА

1. Општина

Члан 66.

Општина у остваривању општенародне одбране, у складу са концепцијом и системом општенародне одбране и својим уставним правима и дужностима:

— уређује и организује општенародну одбрану и обезбеђује јединство у њеном припремању и остваривању;

— доноси план одбране општине и спроводи припреме за одбрану, у складу са основама планова и припремних мера за одбрану земље, основама припрема привреде и друштвених делатности за функционисање у рату и планом одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

— организује територијалну одбрану, цивилну заштиту и службу осматрања и обавештавања и обезбеђује њихов развој;

— руководи територијалном одбраном, цивилном заштитом и другим припремама за одбрану земље;

— организује одбрамбене припреме својих органа;

— усмерава и усклађује припреме за одбрану самоуправних организација и заједница у области привреде и друштвених делатности, друштвених организација и извршење мобилизације, војне обавезе и других права и дужности у области општенародне одбране;

— организује и обезбеђује спровођење обучавања за општенародну одбрану омладине и становништва, припадника територијалне одбране и цивилне заштите и грађана распоређених у службу осматрања и обавештавања и у јединице везе за потребе руковођења;

— обезбеђује попуњу оружаних снага, распоред и мобилизацију грађана на ратне дужности и распоред и мобилизацију материјалних средстава за потребе општенародне одбране, у складу са утврђеним плановима и у сарадњи са друштвено-политичким организацијама и друштвеним организацијама;

— организује спровођење мера и активности за одзив омладине у војне школе, у складу са мерама које утврде органи Федерације;

— организује и обезбеђује везе за потребе руковођења и спровођења мера кригтозаштите;

— организује и обезбеђује самозаштиту у општенародној одбрани;

— обезбеђује уређење територије за потребе општенародне одбране; и

— врши друга права и дужности од значаја за остваривање општенародне одбране.

Планови одбране суседних општина морају бити међусобно усклађени у питањима од заједничког интереса за организовање и припремање општенародне одбране, као што су организација и спровођење мобилизације, употреба територијалне одбране и цивилне заштите, организовање производње и вршења услуга за потребе општенародне одбране, организовање саобраћаја и веза, обезбеђивање здравствене и социјалне заштите, организовање спровођења мера заштите и спасавања, организовање информативно-пропагандне делатности и друга питања.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама општина спроводи наређене мере приправности и сама предузима друге потребне мере ради одбране земље и заштите уставом утврђеног друштвеног уређења.

За време рата општина организује општенародни отпор на својој територији и руководи њиме, у складу са утврђеном политиком и плановима и мерама и обезбеђује сталну мобилизацију људских и материјалних извора и снага за одбрану земље.

Скупштина општине

Члан 67.

Скупштина општине, у оквиру права и дужности општине утврђених уставом и статутотом, у области општенародне одбране:

1. Утврђује политику и одлучује о основним питањима од значаја за организовање, припремање и развој општенародне одбране;

2. Доноси прописе и друге опште акте из области општенародне одбране;
3. Разматра стање припрема општенародне одбране у општини;
4. Усклађује односе и интересе самоуправних организација и заједница у општини у области општенародне одбране;
5. Стара се о спровођењу утврђене политике, прописа и других општих аката у области општенародне одбране;
6. Утврђује политику извршавања прописа и других општих аката у области општенародне одбране и обавеза органа и организација у вези са извршавањем тих прописа и општих аката; и
7. Врши друге послове у области општенародне одбране који су јој уставом, законом и статутом стављени у надлежност.

Председништво скупштине општине

Члан 68.

Скупштина општине образује председништво скупштине општине, које у случају непосредне ратне опасности и у рату:

1. Организује општенародни отпор на територији општине и руководи њиме;
2. Обезбеђује спровођење наређених мера приправности и предузима друге погребне мере ради одбране земље;
3. Обезбеђује сталну мобилизацију људских и материјалних извора и снага за одбрану земље;
4. Одлучује о питањима из надлежности скупштине општине у случају непосредне ратне опасности и у рату ако не постоји могућност да се састану надлежна већа скупштине општине;
5. Наређује обављање задатака и послова за потребе оружаних снага и повремено извршавање радова значајних за одбрану земље; и
6. Врши друге послове и задатке у области општенародне одбране из своје надлежности утврђене законом и другим прописима.

Председништво скупштине општине дужно је да одлуке које је донело из надлежности скупштине општине поднесе на потврду скупштини чим она буде у могућности да се састане.

У случају непосредне ратне опасности и у рату председништво скупштине општине врши задатке и послове из надлежности савета за народну одбрану.

Члан 69.

Председништво скупштине општине има одређени број чланова које утврђује скупштина општине.

Чланове председништва скупштине општине бира скупштина општине из реда делегата скупштине општине и истакнутих друштвено-политичких радника.

Председник скупштине општине је по положају председник председништва скупштине општине.

Чланови председништва скупштине општине по положају су: председник комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине и председник извршног већа скупштине општине.

Савет за народну одбрану

Члан 70.

Скупштина општине образује савет за народну одбрану ради усклађивања и усмеравања припрема за општенародну одбрану и за вршење других послова у области општенародне одбране.

Члан 71.

Савет за народну одбрану, у оквиру права и дужности општине у области општенародне одбране:

1. Обезбеђује јединство у припремању и остваривању општенародне одбране и јединствено, усклађено и ефикасно функционисање општенародне одбране и друштвене самозаштите;
2. Утврђује план одбране општине;
3. Обезбеђује усклађеност плана одбране општине са планом одбране Покрајине и плановима оружаних снага;
4. Обезбеђује усклађеност планова одбране и припрема за општенародну одбрану у општини са плановима одбране и припремама за општенародну одбрану суседних општина, по питањима од значаја за јединство и ефикасност система општенародне одбране и са планом одбране и припремама за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;
5. Усклађује и усмерава припреме за општенародну одбрану самоуправних организација и заједница и друштвених организација;
6. Утврђује организацију веза за потребе руковања и криптозаштите;
7. Разматра спровођење самозаштите у општенародној одбрани;
8. Усклађује попуњу оружаних снага, распоред и мобилизацију грађана на ратне дужности и распоред и мобилизацију материјалних средстава за потребе општенародне одбране у складу са утврђеним плановима;
9. Разматра организовање, изградњу, развој и опремање територијалне одбране, цивилне заштите и службе осматрања и обавештавања;
10. Разматра и даје мишљења скупштини општине о прописима и другим актима из области општенародне одбране о којима она расправља и одлучује; и
11. Врши друге послове за које је овлашћен статутом и одлуком скупштине општине.

Члан 72.

Савет за народну одбрану има председника и 10 — 16 чланова.

Председник скупштине општине је по положају председник савета.

Чланове савета за народну одбрану именује скупштина општине из реда својих делегата, општинских функционера, друштвено-политичких радника, представника оружаних снага и представника самоуправних организација и заједница.

Чланови савета по положају су: командант територијалне одбране општине, командант општинског штаба цивилне заштите, функционер који руководи општинским органом управе за унутрашње послове и функционер који руководи општинским органом управе за народну одбрану.

Члан 73.

Савет за народну одбрану у извршавању послова из своје надлежности доноси одлуке, препоруке и закључке које у оквиру свога делокруга спроводе извршно веће скупштине општине, општински органи управе, општински штаб територијалне одбране, општински штаб цивилне заштите и други општински органи и организације, самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и удружења грађана.

Извршно веће скупштине општине

Члан 74.

Извршно веће скупштине општине у остваривању својих права и дужности, у области општенародне одбране:

1. Прати стање у области општенародне одбране и предузима и предлаже мере скупштини општине и савету за народну одбрану;
2. Утврђује предлог плана одбране општине;
3. Доноси свој план одбране и усклађује планове одбране општинских органа управе, управ-

них организација, других општинских органа и организација које врше послове од интереса за општину;

4. Даје сагласност на акте о организацији, раду и систематизацији задатака и послова за време ратног стања општинских органа управе, управних организација и општинских организација од посебног значаја, других општинских органа и организација удруженог рада које врше послове од интереса за остваривање функције општине;

5. Разматра, предлаже и предузима мере за спровођење припрема за општенародну одбрану у области привреде и друштвених делатности и за функционисање привреде и друштвених делатности у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

6. Прати стање у области функционисања службе осматрања и обавештавања и функционисања и одржавања веза за потребе руковођења и спровођења мера криптозаштите;

7. Предлаже мере за обезбеђење развоја општенародне одбране у друштвеном плану општине;

8. Стара се о спровођењу наређених мера приправности и о спровођењу мобилизације становништва, државних органа и самоуправних организација и заједница у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама и у вези с тим предузима наређене и друге потребне мере;

9. Стара се о организацији и спровођењу радне обавезе;

10. Одређује задатке самоуправним организацијама и заједницама ради извршавања припрема за општенародну одбрану, у складу са планом одбране општине;

11. Предузима мере за уређење територије за потребе општенародне одбране, у складу са планом одбране општине и урбанистичким мерама заштите од интереса за општенародну одбрану;

12. Предлаже доношење прописа и других аката из области општенародне одбране;

13. Наређује, ради спровођења мера заштите и спасавања, мобилизацију грађана и њихових средстава, људства и средстава организација удруженог рада, других самоуправних организација и заједница и органа друштвено-политичких заједница и активирање јединица и органа цивилне заштите, службе осматрања и обавештавања и веза за потребе руковођења;

14. Организује и стара се о снабдевању и збрињавању оружаних снага и предузима мере за стварање материјалних услова за друге потребе општенародне одбране; и

15. Врши друге послове у области општенародне одбране одређене законом, статутом општине и одлуком скупштине општине.

Општински органи управе

Члан 75.

Општински органи управе у области за коју су образовани, у оквиру свога делокруга:

1. Прате стање припрема за општенародну одбрану, предлажу предузимање организационо-планских и других потребних мера за рад самоуправних организација и заједница у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

2. Предузимају мере за усклађивање планова одбране и припреме за општенародну одбрану самоуправних организација и заједница са планом одбране општине и са плановима одбране других друштвено-политичких заједница и обавезама и задацима утврђеним законом и другим прописима и општим актима и мерама за одбрану земље;

3. Учествоју у изради плана одбране општине и у планирању развоја општенародне одбране;

4. Старају се о обезбеђењу снабдевања, збрињавања и других потреба за оружане снаге, једи-

нице, штабове и друге органе цивилне заштите, службу осматрања и обавештавања друштвено-политичке заједнице и јединице везе за потребе руковођења;

5. Пружају стручну помоћ самоуправним организацијама и заједницама и органима друштвено-политичких заједница у организовању и спровођењу припрема за општенародну одбрану;

6. Старају се о спровођењу мера заштите и спасавања људи и материјалних и других добара и о измештању производних и других капацитета;

7. Предлажу мере за обезбеђење робних резерви за случај рата, непосредне ратне опасности и других ванредних прилика и њихов размештај, у складу са потребама општенародне одбране;

8. Припремају ратне прописе;

9. Старају се о мобилизацијским припремама и спроводе мере приправности и предузимају потребне мере за свој прелазак и прелазак самоуправних организација и заједница на ратну организацију и за функционисање и рад у ратним условима;

10. Врше инспекцијске послове у вези са извршавањем прописа, планова и других аката из области општенародне одбране ради обезбеђивања спровођења припрема за општенародну одбрану;

11. Израђују свој план одбране и спроводе сопствене припреме за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

12. Предлажу мере за уређивање територије за потребе обављања делатности самоуправних организација и заједница у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама; и

13. Врше друге послове који су им законом, статутом и одлуком скупштине општине стављени у надлежност.

Општински орган управе надлежан за послове народне одбране

Члан 76.

Општински орган управе надлежан за послове народне одбране врши следеће послове:

1. Предлаже мере за усклађивање активности у спровођењу утврђене политике општенародне одбране и система општенародне одбране;

2. Прати остваривање система општенародне одбране и предлаже мере за његов развој;

3. Предлаже мере за израду плана одбране општине, чува тај план и предлаже мере за његово ажурирање и проверу решења која он садржи;

4. Предлаже мере и координира активност у усклађивању планова одбране;

5. Стара се о планирању, припреми и организацији и спровођењу мобилизације у општини;

6. Организује и опрема цивилну заштиту, службу осматрања и обавештавања и веза за потребе руковођења;

7. Предлаже и спроводи мере за организовање, припремање и деловање цивилне заштите и врши стручне послове за потребе општинског штаба цивилне заштите;

8. Припрема и предлаже мере којима се обезбеђује јединствена организација и функционисање система осматрања и обавештавања и организује рад центра за обавештавање општине;

9. Припрема и одржава везе за потребе руковођења општине и стара се о обучавању кадра за рад и одржавање свих веза у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

10. Организује и спроводи мере криптозаштите и безбедности преноса тајних података и информација средствима везе, стара се о њиховом спровођењу и организује рад на пословима криптозаштите;

11. Прати спровођење мера самозаштите у општенародној одбрани и предлаже мере за унапређивање самозаштите у општенародној одбрани;

12. Планира, организује и прати организовање и спровођење обучавања омладине и радних људи и грађана за општенародну одбрану и пружа помоћ органима општине, самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама у организовању и извођењу вежби општенародне одбране;

13. Учествоје у избору и уређењу ратних локација за потребе органа општине и организација које врше послове од интереса за општину, усклађује њихов распоред са потребама оружаних снага и даје сагласност на избор ратних локација самоуправних организација и заједница на територији општине;

14. Координира мере које предузимају надлежни органи на уређењу територије за потребе општенародне одбране;

15. Сарађује са одговарајућим војним и другим органима у обезбеђењу популе и других потреба оружаних снага, организовању и спровођењу обучавања и вежби, изради и усклађивању планова одбране и других послова од значаја за јединство и ефикасност система општенародне одбране;

16. Стара се о спровођењу мера и активности за обезбеђивање популе војних школа и учествује у спровођењу тих мера и активности;

17. Организује инспекцију општенародне одбране;

18. Стара се о набавци наоружања, према мерама која утврђује извршно веће скупштине општине, и о његовом складиштењу, чувању и одржавању и о набавци, складиштењу, чувању и одржавању опреме и материјално-техничких средстава за потребе јединица, штабова и других органа цивилне заштите, јединица везе за потребе руковођења и за службу осматрања и обавештавања;

19. Организује и обезбеђује спровођење војне обавезе на територији општине, обавља административно-техничке и друге послове у вези са регрутовањем и упућивањем у Југословенску народну армију, усклађује извршавање војне обавезе са извршавањем других права и дужности у области општенародне одбране и у вези с тим предузима потребне мере и сарађује са надлежним војним органима;

20. Са надлежним војно-територијалним и другим војним органима учествује у усклађивању планова регрутовања и популе оружаних снага и у доношењу и остваривању планова и мера и у извршавању других задатака у вези са спровођењем војне обавезе;

21. Даје предлоге за избор регрута за питомце школа за резервне официре;

22. Поставља захтеве војним здравственим установама и организацијама удруженог рада здравствене делатности да изврше лекарске и друге прегледе и психолошка испитивања регрута ради утврђивања способности за војну службу;

23. Организује и припрема јединице радне обавезе за потребе оружаних снага и друге потребе општенародне одбране;

24. Врши популу јединица, установа и штабова оружаних снага и распоред осталих војних обвезника, у складу са Савезним законом и распоред радних људи и грађана по осталим правима и дужностима у области општенародне одбране;

25. Поставља захтеве обезбацима материјалне обавезе у вези са извршавањем те обавезе и одређује грађане, односно домаћинства да за јединицу оружаних снага дају неопходна материјална средства сагласно одредбама Савезног закона о изузетном снабдевању оружаних снага у рату;

26. Доноси решења у вези са извршавањем војне обавезе кад је савезним законом одређено да решења доноси надлежни орган друштвено-политичке заједнице и у вези са извршавањем права и дужности радних људи и грађана, самоуправних организација и заједница у области општенародне одбране, уколико законом није одређено да те послове врши други орган;

27. Издаје одобрења регруту за путовање у иностранство на привремени или стални боравак;

28. Води прописане евиденције у области општенародне одбране, уколико законом или другим прописом није одређено да евиденцију води други орган; и

29. Врши послове из члана 75. овог закона и друге послове који су му законом и одлуком скупштине општине стављени у надлежност.

Општински орган управе надежан за послове народне одбране предлаже унапређење резервних војних старешина у виши чин, односно класу. Предлоге за унапређивање млађих резервних официра, официра и војних службеника, за чија су унапређења надлежни Савезни секретар за народну одбрану, односно друге надлежне старешине Југословенске народне армије, доставља, преко надлежног војно-територијалног органа, старешини одређеном Савезним законом.

Остали органи у општини

Члан 77.

Општински судови, општинска јавна тужилаштва, општинска јавна правобранилаштва, општински друштвени правобранилац самоуправљања, организују и спроводе припреме за свој рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, у складу са природом своје делатности и врше друге послове утврђене законом, одлуком скупштине општине и другим прописима и општим актима.

2. Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово

Члан 78.

У остваривању општенародне одбране Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово, у складу са концепцијом и доктрином општенародне одбране и својим уставним правима и дужностима:

— уређује и организује општенародну одбрану;

— обезбеђује јединствено, усклађено и ефикасно функционисање општенародне одбране и друштвене самозаштите;

— уређује права и дужности радних људи и грађана, самоуправних организација и заједница, друштвено-политичких организација, друштвених организација и удружења грађана и обезбеђује спровођење ових права и дужности;

— доноси план одбране Покрајине и планира развој општенародне одбране у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову;

— спроводи припреме за општенародну одбрану;

— организује и припрема територијалну одбрану, обезбеђује јединствено руковођење и руководи територијалном одбраном; утврђује план развоја територијалне одбране, у складу са утврђеним основама планова развоја оружаних снага и обезбеђује изградњу територијалне одбране у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову;

— обезбеђује развој и спроводи припреме цивилне заштите, службе осматрања и обавештавања, система веза за потребе руковођења и мера криптозаштите, руководи њима и другим припремама за одбрану земље;

— усмерава и усклађује припреме за општенародну одбрану општине, самоуправних организација и заједница, друштвено-политичких организација, друштвених организација, удружења грађана и радних људи и грађана и њихово мобилисање у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

— организује и стара се о обучавању радних људи и грађана за општенародну одбрану;

— обезбеђује образовање покрајинских робних резерви;

— организује и обезбеђује спровођење војне обавезе на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и усклађује њено извршавање са извршавањем других права и дужности у области општенародне одбране, обезбеђује сразмерну заступљеност народа и народности при попуни оружаних снага и предузима мере за усклађивање планова регрутовања и попуне оружаних снага и друге мере, у сарадњи са надлежним војним органима; и

— обезбеђује извршавање других задатака и послова од значаја за остваривање система општенародне одбране и за његово јединствено функционисање у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово.

У случају непосредне ратне опасности и у другим ванредним приликама Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово спроводи мере приправности и предузима друге потребне мере ради одбране земље и заштите уставом утврђеног друштвеног уређења.

У рату Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово организује општенародни отпор на својој територији и њиме руководи, у складу са општим одбрамбеним напорима земље и условима на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово и обезбеђује сталну мобилизацију људских и материјалних извора и снага за одбрану земље.

Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово

Члан 79.

Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, у оквиру права и дужности Покрајине утврђених уставом у области општенародне одбране:

1. Утврђује политику у области општенародне одбране и одлучује о другим основним питањима од значаја за општенародну одбрану;

2. Доноси прописе и друге опште акте из области општенародне одбране;

3. Утврђује политику извршавања закона и других општих аката из области општенародне одбране и обавезе органа и организација у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово и у вези са извршавањем тих закона и општих аката;

4. Разматра стање припрема за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову и утврђује мере у вези с тим;

5. Утврђује развој општенародне одбране у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову у оквиру друштвеног плана Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова; и

6. Врши друге послове одређене Уставом Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и законом.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова

Члан 80.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у остваривању уставом утврђених права и дужности у области општенародне одбране:

1. Усмерава активности у организовању и припремању за општенародну одбрану, а са Председништвом Социјалистичке Републике Србије усклађује припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности или рата и планове одбране по питањима од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину утврђених планом одбране Социјалистичке Републике Србије;

2. Утврђује план одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, предузима мере за усклађивање планова одбране и са Председништвом

Социјалистичке Републике Србије усклађује ставове о питањима од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину, по којима план одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова мора бити усклађен са планом одбране Социјалистичке Републике Србије;

3. Разматра општа питања спровођења утврђене политике која се односе на организовање и спровођење припрема за општенародну одбрану и са Председништвом Социјалистичке Републике Србије усклађује ставове из области општенародне одбране који су од општег интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину;

4. Са Председништвом Социјалистичке Републике Србије разматра политику развоја општенародне одбране, у оквиру питања од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину, утврђује ставове о заједничким интересима и циљевима и предлаже одговарајућим органима предузимање мера;

5. Утврђује смернице за предузимање мера припрема привреде и друштвених делатности и мобилисање свих извора и снага за одбрану земље, за усклађивање планова одбране и мера друштвено-политичких заједница, самоуправних организација и заједница, друштвено-политичких организација, друштвених организација и грађана за функционисање и рад у рату; у случају непосредне ратне опасности и у другим ванредним приликама и обезбеђује спровођење мера приправности, а заједнички са Председништвом Покрајинског комитета Савеза комуниста Косова утврђује садржај и начин израде и надлежности за доношење планова за друге ванредне прилике;

6. Утврђује планове организације, изградње и опремања територијалне одбране, стара се о организовању и припремању територијалне одбране, руководи територијалном одбраном у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову и обезбеђује јединство њене организације, припрема и дејства и врши друге послове руковођења територијалном одбраном на основу и у оквиру Устава Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и закона;

7. Утврђује програм покрајинских вежби општенародне одбране, одлучује о њиховом извођењу и договорно са Председништвом Социјалистичке Републике Србије утврђује вежбе општенародне одбране које су од заједничког интереса;

8. Разматра предлог плана развоја територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и остваривање тог плана;

9. Образује маневарске јединице територијалне одбране и установе територијалне одбране и одређује њихов назив;

10. Одлучује о формирању заједничких састава територијалне одбране који се могу формирати према Закону о општенародној одбрани Социјалистичке Републике Србије;

11. Разматра и утврђује мере за спровођење кадровске политике у области општенародне одбране;

12. Са Председништвом Социјалистичке Републике Србије усклађује ставове о решавању спорног питања кад надлежни републички органи и покрајински органи не постигну споразум, договор, односно сагласност предвиђену Законом о општенародној одбрани Социјалистичке Републике Србије, а интереси општенародне одбране не допуштају њихово одлагање; и

13. Врши друге послове у области општенародне одбране одређене законом.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у руковођењу територијалном одбраном одлучује о питањима организовања, припремања и оспособљавања територијалне одбране и о питањима у вези са употребом територијалне одбране, ако за то законом нису овашћени други органи.

У рату Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова организује општенародни отпор и њиме руководи на целој територији

Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у складу са правима и дужностима Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова; одлучује о предузимању мера и поступака ради организовања и спровођења општенародног отпора; сарађује са Председништвом Социјалистичке Републике Србије у пословима у којима Председништво Социјалистичке Републике Србије руководи општенародним отпором на целој територији Социјалистичке Републике Србије, у складу са правима и дужностима Социјалистичке Републике Србије у области општенародне одбране, и заједно с њим усклађује организовање општенародног отпора.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова остварује сарадњу са Председништвом Социјалистичке Републике Србије кад Председништво Социјалистичке Републике Србије разматра, предлаже мере, заузима ставове и одлучује у оквиру Устава Социјалистичке Републике Србије и одредаба Закона о општенародној одбрани Социјалистичке Републике Србије којима се одређена питања и односи уређују јединствено за целу територију Социјалистичке Републике Србије.

Члан 81.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, у оквиру права и дужности Покрајине, обезбеђује спровођење мера приправности и у складу са оценом политичко-безбедносног стања наређује предузимање потребних мера ради одбране земље и заштите уставом утврђеног друштвеног уређења.

Радни људи и грађани, самоуправне организације и заједнице и органи друштвено-политичких заједница дужни су да спроводе мере које нареди Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, према одредбама овог закона.

Члан 82.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова има Савет за народну одбрану.

Савет за народну одбрану Председништва Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова (у даљем тексту: Савет) разматра питања и предлаже Председништву Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, доношење одлука, ставова, закључака и предузимање других мера у области општенародне одбране.

Члан 83.

Савет сачињавају председник и одређени број чланова.

Председник Председништва Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова је председник Савета.

Чланове савета именује Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова из редова својих чланова, представника државних органа, органа друштвено-политичких организација и оружаних снага.

Савет има секретара кога именује Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Савет доноси Пословник о свом раду.

Члан 84.

Покрајински органи управе, Покрајински штаб територијалне одбране и други покрајински органи и организације, у оквиру свог делокруга, припремају материјале потребне за рад Савета.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова

Члан 85.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у остваривању својих

права и дужности у области општенародне одбране:

1. Прати стање, предузима и предлаже мере Скупштини Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и Председништву Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

2. Утврђује предлог плана одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и са Извршним већем Скупштине Социјалистичке Републике Србије усклађује ставове о делу предлога плана одбране Социјалистичке Републике Србије који садржи питања од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину и о евентуалним разликама у ставовима обавештава Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

3. Руководи цивилном заштитом, службом осматрања и обавештавања и везама за потребе руковођења у оквиру права и дужности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и обезбеђује остваривање руковођења другим припремама за одбрану земље;

4. Доноси свој план одбране и план за друге ванредне прилике и усклађивање и утврђује планове одбране и планове за друге ванредне прилике покрајинских органа управе;

5. Даје сагласност на акте о организацији, раду и систематизацији задатака и послова за време ратног стања покрајинских органа управе и организација које врше послове од интереса за остваривање функција Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

6. Предлажу уредбе са законском снагом;

7. Учествује у одређивању организација удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану са становишта потреба Социјалистичке Републике Србије као целине и у утврђивању потреба и задатака за првенствену производњу предмета, односно вршење услуга овим организацијама, на начин утврђен Законом о општенародној одбрани Социјалистичке Републике Србије;

8. Предлаже и предузима мере за припреме за општенародну одбрану покрајинских органа управе и организација које врше послове од интереса за Социјалистичку Аутономну Покрајину Косова и самоуправних организација и заједница од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

9. Са Извршним већем Скупштине Социјалистичке Републике Србије утврђује предлоге мера за усклађивање припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности и рата и за усклађивање планова одбране;

10. Одређује задатке самоуправним организацијама и заједницама ради извршавања припрема за општенародну одбрану у складу са планом одбране Покрајине;

11. Доноси мере за извршење планираног развоја општенародне одбране и са Извршним већем Скупштине Социјалистичке Републике Србије предлаже питања по којима Председништво Социјалистичке Републике Србије са председништвима социјалистичких аутономних покрајина разматра политику развоја општенародне одбране и по којима се утврђују ставови о заједничким интересима и циљевима развоја општенародне одбране;

12. Предузима мере за обезбеђење робних резерви и за њихов размештај;

13. Стара се о спровођењу мера приправности и других потребних мера;

14. Учествује на начин утврђен Законом о општенародној одбрани Социјалистичке Републике Србије у утврђивању листе питања према којој се врши размена информација и других података између система осматрања и обавештавања;

15. Предузима мере организовања веза за потребе руковођења за потребе Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

16. Утврђује организацију и мере криптозаштите и безбедности преноса тајних података и информација у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косова;

17. Наређује, ради спровођења мера заштите и спасавања, активирање јединица и органа цивилне заштите које образује Социјалистичка Аутономна Покрајина Косова;

18. Наређује, ради спровођења мера заштите и спасавања и ради потреба друштвене самозаштите у миру, активирање система осаматрања и обавештавања, веза за потребе руковођења и криптозаштите у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косова;

19. Предузима мере за уређење територије за потребе општенародне одбране у складу са планом одбране Покрајине и урбанистичким мерама заштите од интереса за општенародну одбрану које је утврдила Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово;

20. образује јединице веза руковођења и јединица цивилне заштите за потребе покрајинских органа и организација и покрајинску службу осаматрања и обавештавања и њен Центар за обавештавање;

21. Доноси прописе о везама руковођења и криптозаштити;

22. Доноси план изградње склоништа за потребе покрајинских органа и обезбеђује његово остваривање;

23. Доноси ближе прописе о задацима покрајинских органа управе у области општенародне одбране;

24. Доноси прописе о организовању и усавршавању радне обавезе у вези обављања задатака и послова општенародне одбране;

25. Врши и друге послове одређене законом. Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова остварује сарадњу са Извршним већем Скупштине Социјалистичке Републике Србије у предлагању Скупштини Социјалистичке Републике Србије разматрања политике развоја општенародне одбране у оквиру питања од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину која се утврђује планом одбране Социјалистичке Републике Србије и у предузимању мера у вези с тим.

Покрајински органи управе

Члан 86.

Покрајински органи управе у области за коју су образовани, у оквиру свог делокруга:

1. Прате стање припрема за општенародну одбрану, предлажу предузимање организационо-планских и других потребних мера за рад самоуправних организација и заједница у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

2. Старају се о усклађивању планова одбране и припрема за општенародну одбрану самоуправних организација и заједница које је надлежни покрајински орган одредио да су од посебног значаја за општенародну одбрану са планом одбране Покрајине и са обавезама и задацима утврђеним законом и другим прописима, општим актима и мерама за одбрану земље;

3. Учествоје у изради плана одбране Покрајине и у планирању развоја општенародне одбране;

4. Пружају стручну помоћ самоуправним организацијама и заједницама и организацијама друштвено-политичких заједница у организовању и спровођењу припрема за општенародну одбрану;

5. Старају се о спровођењу мера заштите и спасавања људи и материјалних и других добара и о измештању производних и других капацитета;

6. Предлажу мере за обезбеђење робних резерви у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама и њихов размештај у складу са потребама општенародне одбране;

7. Припремају ратне прописе;

8. Старају се о мобилизацијским припремама и спроводе мере приправности и предузимају потребне мере за свој прелазак и прелазак самоуправних организација и заједница на ратну организацију и за функционисање и рад у ратним условима;

9. Врше инспекцијски надзор у области општенародне одбране;

10. Израђују и предлажу планове одбране и планове за друге ванредне прилике и старају се о њиховом остваривању;

11. Предлажу мере за уређење територије за потребе општенародне одбране;

12. Предлажу постављање задатака у спровођењу одбрамбених припрема самоуправним организацијама и заједницама које су са становишта потреба Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређене да су од посебног значаја за општенародну одбрану и старају се о обезбеђењу и спровођењу ових задатака;

13. Старају се о обучавању својих радника за рад у рату и прате спровођење обуке и оспособљавања кадрова у општинским органима и самоуправним организацијама и заједницама за извршавање својих задатака у рату;

14. Врше и друге послове из своје надлежности утврђене законом.

Покрајински органи управе одговорни су за стање припрема општенародне одбране у областима за које су образовани и за извршавање других задатака општенародне одбране из свог делокруга.

Одредбе из става 1. и 2. овог члана сходно се примењују и на организације од посебног друштвеног интереса (Служба друштвеног књиговодства у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову, Народна банка Косова, Привредна комора Косова, Задружни савез Косова и др.).

Члан 87.

У извршавању и примењивању закона и других прописа у области општенародне одбране односи између покрајинских органа управе и одговарајућих органа општина заснивају се на правима и дужностима утврђеним уставом и законом, као и на међусобној сарадњи, обавештавању и договарању.

Ради обезбеђења спровођења припрема за општенародну одбрану у општинама, покрајински органи управе могу одговарајућим органима општина, у оквиру свог делокруга, у вези са примењивањем и спровођењем закона и других прописа у области општенародне одбране:

1. Издавати обавезне инструкције за вршење послова које се односе на: остваривање система општенародне одбране; извршавање права и дужности радних људи и грађана и самоуправних организација и заједница; спровођење припрема за општенародну одбрану; вршење надзора над примењивањем прописа из области општенародне одбране;

2. Тражити потребне извештаје о извршавању и примењивању прописа у области општенародне одбране за чије су извештавање одговорни;

3. Непосредно извршавати одређене управне послове из надлежности општинских органа управе, када ти органи не извршавају те послове, а неизвршавање послова може да изазове теже штетне последице за општенародну одбрану.

Покрајински секретаријат за народну одбрану

Члан 88.

Покрајински секретаријат за народну одбрану у оквиру делокруга, поред послова из члана 86. и 87. овог закона, врши и следеће управне, планске, оперативне и стручне послове.

1. Предлажу мере за усклађивање активности у спровођењу утврђене политике у области опште-

народне одбране и остваривање система општена-
родне одбране;

2. Прати остваривање система општена-
родне одбране и предлага мере за његов развој;

3. Предлаже мере за израду плана одбране По-
крајине чува тај план и предлага мере за његово
ажурирање и проверу решења која садржи;

4. Предлаже мере и координира активности у
усклађивању планова одбране;

5. Стара се о планирању, припреми, организа-
цији спровођењу мобилизације у Социјалистичкој
Аутономној Покрајини Косову;

6. Стара се о организовању и спровођењу вој-
не обавезе;

7. Организује и опрема јединице, штабове и
друге органе цивилне заштите које образује Со-
цијалистичка Аутономна Покрајина Косово;

8. Прати спровођење мера самозаштите у оп-
штена-родној одбрани и предлага мере за њихово
унапређење;

9. Стара се о избору, уређењу и коришћењу
ратних локација покрајинских органа и организа-
ција и о предузимању других мера за уређење те-
риторије за одбрану;

10. Координира мере које предузимају надле-
жни органи на уређењу територије за потребе оп-
штена-родне одбране;

11. Сарађује са одговарајућим војним и дру-
гим органима у обезбеђењу попуке и других потре-
ба оружаних снага, у организовању и спровођењу
обучавања и вежби, у изради и усклађивању пла-
нова одбране и у другим пословима од значаја за
јединство и ефикасност система општена-родне
одбране;

12. Стара се о спровођењу мера и активности
за обезбеђивање попуке војних школа и учествује
у спровођењу тих мера и активности;

13. Организује вршење инспекцијског надзора
и врши инспекцијски надзор;

14. Предлаже мере за унапређење система по-
пуке и мобилизације оружаних снага и државних
органа и самоуправних организација и заједница;

15. Предузима и предлага мере за утврђивање
и остваривање система цивилне заштите, прати и
стара се о остваривању овог система, врши управ-
не и оперативне-стручне послове Покрајинског
штаба цивилне заштите;

16. Припрема и одржава везе за потребе руко-
вођења покрајинских органа и организација и
прати, предлага и предузима мере за обезбеђење
припрема и јединствено функционисање веза за
потребе руковођења;

17. Припрема и спроводи мере криптозаштите
и безбедности преноса тајних података и инфор-
мација за потребе одређених покрајинских органа
и организација и прати, предлага и предузима ме-
ре за обезбеђење припрема и јединствено функ-
ционисање криптозаштите у Социјалистичкој Ау-
тономној Покрајини Косову и даје сагласност за
распоређивање лица на послове и задатке крипто-
заштите;

18. Организује и обезбеђује функционисање
службе осматрања и обавештавања и врши фун-
кције покрајинске службе осматрања и обавеш-
тавања и њеног Центра за обавештавање, прати
и предлага мере за обезбеђење јединственог функ-
ционисања службе осматрања и обавештавања и
њених печата у Социјалистичкој Аутономној По-
крајини Косову;

19. Прати организовање и спровођење обуче-
ности за општена-родну одбрану;

20. Прати спровођење вежби општена-родне од-
бране у Социјалистичкој Аутономној Покрајини
Косову, стара се о припремању и извођењу покра-
јинских вежби општена-родне одбране, и припрема
програм и план извођења тих вежби у сарадњи са
другим покрајинским органима и организацијама
и оружаним снагама и анализира њихово спрово-
ђење;

21. Прописује вођење евиденције жена војних
обвезника и жена војних обвезника распоређених
у територијалној одбрани; вођење евиденције ор-

ганизације удруженог рада и других самоуправних
организација и заједница, органа друштвено-поли-
тичких заједница о војним обвезницима запосле-
ним у тим организацијама, заједницама, односно
органима и вођење других евиденција од значаја
за општена-родну одбрану;

22. Закључује договоре са надлежним органи-
ма Социјалистичких република, надлежним орга-
ном Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова
и са надлежним савезним органом о јединственим
ознакама припадника службе осматрања и обаве-
штавања, о јединственим основама планова и про-
грама обуке лица распоређених у јединице и ор-
гане цивилне заштите, јединице веза руковођења
друштвено-политичких заједница и у службу ос-
матрања и обавештавања и обуке кадрова који у
органима и организацијама раде на стручним по-
словима општена-родне одбране, као и обучавања
становништва за општена-родну одбрану; о једин-
ственим основама планова и програма за обуча-
вање омладине за општена-родну одбрану;

23. Врши управне и стручне послове заштите од
елементарних и других већих непогода и других
опасности у вези са учешћем Покрајинског штаба
цивилне заштите и јединица цивилне заштите, ко-
је образује Социјалистичка Аутономна Покрајина
Косово;

24. Прати, припрема и врши одређене стручне
послове у вези са организовањем и спровођењем
мера приправности и других потребних мера у слу-
чају непосредне ратне опасности, у рату и у дру-
гим ванредним приликама;

25. Прописује начин вођења података о вој-
ним обвезницима у самоуправним организацијама
и заједницама, органима друштвено-политичких за-
једница и другим државним органима;

26. Прописује начин вођења евиденције наору-
жања и опреме и материјално-техничких средста-
ва за потребе општена-родне одбране и начин и ус-
лове ускладиштења, чувања и одржавања тих сред-
става; и

27. Врши и друге послове из своје надлежно-
сти утврђене законом.

Члан 89.

Покрајински секретаријат за народну одбрану
врши контролу спровођења одбрамбених припрема
и пружа стручну помоћ покрајинским органима
управе и самоуправним организацијама и заједни-
цама, нарочито у односу на: остваривање система
општена-родне одбране, организовање и спровођење
припрема за општена-родну одбрану, израду и ус-
клађивање планова одбране, уређивање општена-
родне одбране у самоуправним и другим општим
актима, спровођење мера приправности и мобили-
зације, организацију и припрему веза за потребе
руковођења и мера криптозаштите, организовање
и припремање цивилне заштите и службе осматра-
ња и обавештавања, организовање и спровођење
мера самозаштите у општена-родној одбрани и из-
вршавању других задатака и послова од значаја
за функционисање система општена-родне одбране.

Члан 90.

Покрајински секретаријат за народну одбра-
ну остварује сарадњу са Републичким секретари-
јатом за народну одбрану Социјалистичке Репуб-
лике Србије по питањима у вези са припремама
и предлагањем мера којима се обезбеђује руково-
ђење општена-родним отпором; у покретању и пред-
лагању мера за припрему, ажурирање и проверу
плана одбране Социјалистичке Републике Србије
по питањима која су од заједничког интереса за
Социјалистичку Републику Србију као целину; у
праћењу спровођења мера које се предузимају у
случају непосредне ратне опасности и у рату и у
пословима, који се односе на организовање и из-
вођење заједничких вежби општена-родне одбране.

Покрајински секретаријат за народну одбрану
договорно са Републичким секретаријатом за на-

родну одбрану Социјалистичке Републике Србије усклађује распоред и мобилизацију људства и материјалних средстава, остварује система осматрања и обавештавања, цивилне заштите, веза за потребе руковођења и остваривања других задатака, мера и активности општенародне одбране, кад је за та питања планом одбране Социјалистичке Републике Србије утврђено да су од заједничког интереса за Социјалистичку Републику Србију као целину.

Покрајински секретаријат за народну одбрану усклађује са Републичким секретаријатом за народну одбрану Социјалистичке Републике Србије захтеве за снабдевање оружаних снага у рату.

Члан 91.

Покрајински секретаријат за унутрашње послове, поред послова из члана 86. овог закона, врши и следеће послове: обезбеђује јединствену организацију и рад органа за унутрашње послове у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама; прописује формацију јединица милиције у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама и нормативе за наоружање, средства везе и друга материјално-техничка средства јединица милиције и службе државне безбедности; учествује у организовању мера безбедности и заштите тајних података у општенародној одбрани и врши одређене безбедносне послове заштите објеката од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова; врши послове војне обавезе који су му стављени у надлежност законом; организује и обезбеђује јединство система ратних веза органа за унутрашње послове и прописује режим коришћења овог система и обезбеђује његово спровођење у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама и безбедност тајних података од интереса за општенародну одбрану органа за унутрашње послове приликом преношења тих података техничким средствима везе; врши обезбеђење и одржавање одређених објеката, постројења и опреме ратне резерве за потребе органа унутрашњих послова.

Покрајински секретаријат за унутрашње послове у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану и командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, доноси програм обуке из општенародне одбране за милицију и раднике распоређене у органе за унутрашње послове.

Остали органи Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова

Члан 92.

Уставни суд Косова, Врховни суд Косова, Суд удруженог рада Косова, Покрајинско јавно тужилаштво, Покрајинско јавно правобранилаштво, Покрајински друштвени правобранилац самоуправљања, Виши суд за прекршаје, Окружни судови, окружна јавна тужилаштва, основни судови удруженог рада и установе за извршење кривичних санкција организују и спроводе припреме за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама, према природи своје делатности и у том циљу:

1. Израђују планове одбране и планове за друге ванредне прилике;
2. Припремају, обучавају и оспособљавају раднике и обезбеђују потребну опрему и друга средства за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама;
3. Сарађују са другим органима, организацијама и заједницама у припремама за општенародну одбрану;
4. Врше и друге послове општенародне одбране утврђене законом и другим прописима,

Глава VII

КОМИТЕТИ ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ И ДРУШТВЕНУ САМОЗАШТИТУ

Члан 93.

Комитете за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, као своја координациона и оперативно-политичка тела, образују друштвено-политичке заједнице ради: усмеравања и координирања мера и активности у остваривању јединствених циљева и задатака општенародне одбране и друштвене самозаштите; оперативно-политичког праћења и процењивања ситуације од значаја за одбрану и безбедност земље; подстицања активности органа самоуправних организација и заједница, друштвених организација и друштвено-политичких заједница у остваривању општенародне одбране и друштвене самозаштите; благовременог и ефикасног деловања јединственог одбрамбено-самозащитног система у припремама и акцијама и обезбеђењу остваривања уставом утврђене улоге и одговорности Савеза комуниста за заштиту и обезбеђење развоја социјалистичке револуције и социјалистичких самоуправних друштвених односа.

Комитете за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, као своја координациона и оперативно-политичка тела, ради вршења послова из става 1. овог члана, образују: основне организације удруженог рада, радне организације, сложене организације удруженог рада и месне заједнице, а образују их и друге самоуправне организације и заједнице, у складу са законом и смерницама које доноси Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и одговарајући орган Савеза комуниста Косова.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине, осим послова из става 1. овог члана, усмерава и координира активност комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основних и других организација удруженог рада и месних заједница.

Ставови, смернице и закључке комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, донесене у извршавању права и дужности из става 1. овог члана и других права и дужности предвиђених законом и плановима и одлукама друштвено-политичких заједница, остварују извршна већа скупштина одговарајућих друштвено-политичких заједница, органи управе тих заједница, као и пословодни, извршни и други органи самоуправних организација и заједница. У извршавању ставова, смерница и закључака комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, ти органи су самостални у оквиру својих права, дужности и одговорности утврђених уставом, законом, статутим и другим самоуправним општим актом.

Члан 94.

Ако надлежни органи, организације и заједнице нису у могућности да извршавају своје задатке и послове, комитети за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, у складу са политиком и ставовима Савеза комуниста, предузимају активности и мере да се ти органи оспособе и наставе рад; а ако и поред предузетих мера не буду за то оспособљени, активирају снаге и средства општенародне одбране и друштвене самозаштите на свом подручју, односно територији и њима руководе, док надлежни органи не буду у могућности да извршавају своје задатке и послове.

Ако надлежни органи, организације и заједнице нису у могућности да извршавају задатке и послове у смислу става 1. овог члана, одлуке комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту дужни су да извршавају сви радни људи и грађани, самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и органи друштвено-политичких заједница.

Члан 95.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основне организације удруженог рада чине секретар организације Савеза комуниста и по правилу; председник органа управљања, председник организације Савеза синдиката, председник организације Савеза социјалистичке омладине, инокосни пословодни орган или председник колегијално-пословодног органа, старешина јединице територијалне одбране, командант штаба, односно одговарајући руководиоца цивилне заштите, као и други радници, које на предлог организације Савеза комуниста именује орган управљања те организације.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту радне и сложене организације удруженог рада чине: председник, односно секретар облика организовања Савеза комуниста и по правилу председник органа управљања, представник организације Савеза синдиката, представник организације Савеза социјалистичке омладине, инокосни пословодни орган или председник колегијално-пословодног органа, старешина јединица територијалне одбране, командант штаба цивилне заштите, као и други радници које, на предлог организације Савеза комуниста, именује орган управљања те организације, односно заједнице.

По правилу, председник комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основне организације удруженог рада је секретар организације Савеза комуниста основне организације удруженог рада, а радне и сложене организације удруженог рада — председник, односно секретар облика организовања Савеза комуниста те организације.

Члан 96.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту месне заједнице чине секретар организације Савеза комуниста и по правилу: председник организације Социјалистичког савеза радног народа, председник удружења Савеза удружења бораца народноослободилачког рата, председник организације Савеза социјалистичке омладине, председник скупштине месне заједнице, председник извршног органа скупштине месне заједнице, командант територијалне одбране, односно други одговарајући старешина јединице територијалне одбране, командант штаба цивилне заштите, односно одговарајући руководиоца цивилне заштите и друга лица.

Секретар организације Савеза комуниста месне заједнице је, по правилу, председник комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту месне заједнице.

Члан 97.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине чине: председник општинског комитета Савеза комуниста, који је истовремено и председник комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине, председник скупштине општине, председник општинске конференције Социјалистичког савеза радног народа, председник општинског већа Савеза синдиката, председник општинског одбора Савеза удружења бораца народноослободилачког рата, председник општинске конференције Савеза социјалистичке омладине, председник извршног већа скупштине општине, функционер који руководи општинским органима управе надлежним за послове народне одбране, функционер који руководи општинским органима управе за унутрашње послове, командант територијалне одбране општине, командант општинског штаба цивилне заштите, представник Југословенске народне армије и друга лица.

Члан 98.

Комитети за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основних и других организација удруженог рада и месних заједница извршавају своја права и дужности у складу са законом, плановима и одлукама друштвено-политичких заједница.

Комитети за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основних и других организација удруженог рада и месних заједница дужни су да спроводе и ставове, смернице, закључке и одлуке комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту друштвено-политичких заједница.

Комитети за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општина дужни су да спроводе и ставове, смернице, закључке и одлуке Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 99.

Основне и друге организације удруженог рада и месне заједнице, у складу са законом и смерницама које доноси Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, уређују организацију, састав, делокруг и начин рада својих комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

Друштвено-политичке заједнице у складу са законом и смерницама из члана 93. став 2. овог закона уређују организацију, састав, делокруг и начин рада Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

Члан 100.

Чланове комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту основне и друге организације удруженог рада, односно месне заједнице, на предлог организације Савеза комуниста те организације и заједнице, именује орган управљања те организације, односно заједнице.

Чланове комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине, на предлог општинског комитета Савеза комуниста, именује скупштина општине.

Члан 101.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту одговоран је за свој рад органу који га је образовао.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту одговоран је и Савезу комуниста за остваривање уставом утврђене улоге и одговорности Савеза комуниста као основног покретача и носиоца политичке активности ради заштите и обезбеђења даљег развоја социјалистичке револуције и социјалистичких самоуправних друштвених односа.

Члан 102.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова као координационо и оперативно-политичко тело врши следеће послове:

1. Усмерава и координира мере и активности у остваривању јединствених циљева и задатака општенародне одбране и друштвене самозаштите;
2. Оперативно-политички прати и процењује ситуацију од значаја за одбрану и безбедност Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и земље;
3. Подстиче активност органа самоуправних организација и заједница, друштвених организација и органа друштвено-политичке заједнице у остваривању општенародне одбране и друштвене самозаштите;

4. Умерава и координира активност комитета за општенародну одорану и друштвену самозаштиту;

5. Обезбеђује благовремено и ефикасно деловање јединственог одорамено-самозаштитног система у припремама и акцијама и обезбеђује остваривање уставом утврђене улоге и одговорности Савеза комуниста за заштиту социјалистичке револуције и социјалистичких самоуправних друштвених односа;

6. Врши и друге послове и остварује овлашћења утврђена законом.

Члан 103.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова ообразује Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова састоји се од председника и одређеног броја чланова.

Председник Покрајинског комитета Савеза комуниста Косова је председник Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Чланови Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова по функцији су: председник Председништва Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, председник Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, председник Покрајинске конференције Социјалистичког савеза радног народа Косова, председник Покрајинске конференције Савеза социјалистичке омладине Косова, председник Председништва Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Косова, председник Већа Савеза синдиката Косова, председник Савета за заштиту уставног поретка, председник Комисије Председништва Покрајинског комитета савеза комуниста Косова за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, командант територијалне одбране Покрајине, председник Извршног већа Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, покрајински секретар за народну одбрану, покрајински секретар за унутрашње послове и старешина највише јединице Југословенске народне армије на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

За чланове комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, на предлог органа Савеза комуниста Косова, може именовати и друга лица.

Глава VIII

ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ОБЛАСТИ ОПШТЕ- НАРОДНЕ ОДБРАНЕ

Члан 104.

Ради обезбеђења спровођења припрема за општенародну одбрану, органи управе надлежни за послове народне одбране и други органи управе у оквиру свог делокруга и у складу са одредбама овог закона, врше инспекцијски надзор у погледу спровођења закона и других прописа, планова и мера у области општенародне одбране.

Покрајински секретар за народну одбрану прописује организацију и начин вршења инспекцијског надзора у области општенародне одбране и стара се о организовању и вршењу овог надзора.

Члан 105.

Инспекцијски надзор врше општински органи управе, осим инспекцијског надзора оних послова

који су законом стављени у надлежност покрајинских органа управе.

Члан 106.

Покрајински секретаријат за народну одбрану врши инспекцијски надзор који се односи на:

1. Остваривање система општенародне одбране;

2. Усклађивање планова и мера општина и самоуправних организација и заједница и друштвених организација са планом одоране и одговарајућим планом за друге ванредне прилике Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

3. Спровођење одлука, смерница и закључака Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, Председништва Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и његовог Савета за народну одбрану, комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и Извршног већа Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

4. Организовање и спровођење припрема у организацијама удруженог рада од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

5. Усклађеност планова одбране, планова за друге ванредне прилике и мере за одбрану друштвено-политичких заједница, самоуправних организација и заједница и друштвених организација међусобно и са плановима оружаних снага;

6. Организовање и остваривање система цивилне заштите;

7. Организовање и функционисање система осматрања и обавештавања;

8. Организовање и припремање веза руковођења и мера криптозаштите и безбедности преноса тајних података и информација у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

9. Организовање и остваривање самозаштите у области општенародне одбране;

10. Обезбеђење остваривања права и дужности радних људи и грађана и самоуправних организација и заједница у области општенародне одбране;

11. Организовање и вршење одређених послова војне обавезе и војне мобилизације;

12. Рад општинских органа управе надлежних за послове народне одбране на извршавању закона и других прописа у области општенародне одбране.

Члан 107.

Други покрајински органи управе, у оквиру свог делокруга и у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за народну одбрану, врши инспекцијски надзор у области општенародне одбране из става 1. тачке 1 — 5. и тачке 10. члана 106. овог закона утврђених планом одбране и планом за друге ванредне прилике Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, одлукама, смерницама и закључцима Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, Председништва Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и његовог Савета за народну одбрану и Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и Извршног већа Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 108.

Инспекцијски надзор у области општенародне одбране врше инспектори органа управе надлежних за послове народне одбране и других органа управе друштвено-политичких заједница.

Својство инспектора доказује се легитимацијом.

Садржај и образац легитимације прописује покрајински секретар за народну одбрану.

Инспекцијски надзор у области општенонародне одбране могу да врше и друга овлашћена лица органа управе, надлежних за послове народне одбране и других органа друштвено-политичких заједница.

Члан 109.

Инспектор и друго овлашћено лице у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да:

1. врши преглед и проверавање општег стања припрема и спровођења мера и да прегледа планове и друге документе који се односе на припреме органа, организација или заједница над којима врши контролу;

2. нареди отклањање неслагласности у плановима и другим документима, спровођење мера и извршавање послова и задатака које треба спровести према плану припрема; нареди оустану мере и радњи које нису у складу са плановима, утврђеним обавезама и дужностима у вези са припремама за одбрану и плановима и мерама своје друштвено-политичке заједнице, као и отклањање других недостатака и неправилности у спровођењу припрема за општенонародну одбрану;

3. нареди органу, самоуправној организацији и заједници или друштвеној организацији, да поднесе извештај инспекцији о извршеним пословима, задацима и мерама у припремама за општенонародну одбрану које је наложила инспекција.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор и друго овлашћено лице пружа стручну помоћ органу, организацији и заједници над чијим припремама врши контролу и обавештава надлежни орган, организацију, односно заједницу о утврђеном стању и нареденим мерама.

Члан 110.

Органи, самоуправне организације и заједнице и друштвене организације у којима се врши инспекцијски надзор у области општенонародне одбране дужни су да омогуће органу, односно инспектору увид у планове, документе, објекте и уређаје од интереса за односно друштвено-политичку заједницу, самоуправну организацију и заједницу, односно друштвену организацију, да им дају тражена обавештења и да поступе по налазима органа, односно инспектора.

Члан 111.

Ако инспектор или друго овлашћено лице нађе да је повредом прописа, плана или мера општенонародне одбране учињен прекршај или кривично дело, одмах ће обавестити орган управе надлежан за послове народне одбране, који ће поднети захтев за покретање прекршајног, кривичног или другог законом одређеног поступка.

Члан 112.

Покрајински секретаријат за народну одбрану у вршењу инспекцијског надзора може да поднесе захтев за покретање прекршајног, кривичног или другог законом одређеног поступка, ако то у оквиру своје надлежности није учинио одговарајући орган општине.

Глава IX

ТЕРИТОРИЈАЛНА ОДБРАНА

1. Заједничке одредбе

Члан 113.

Основне и друге организације удруженог рада, месне заједнице и друштвено-политичке заједнице

одговорне су за организовање и припремање територијалне одбране.

Друштвено-политичке и друге друштвене организације учествују у припремању територијалне одбране, у складу са својом друштвеном улогом и према природи и карактеру својих задатака.

Савез комуниста Косова има посебну одговорност за изградњу и развој територијалне одбране и својом идејном и политичком активношћу у територијалној одбрани, преко организација и чланства у територијалној одбрани, као и непосредним учешћем представника и органа Савеза комуниста у јединицама и штабовима територијалне одбране, стално се бори за продољивање њеног класног, револуционарног и општенонародног карактера и за морално-политичко јединство и борбену спремност и ефикасно извршавање задатака територијалне одбране у миру и рату у оквиру јединствених оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 114.

Друштвено-политичке заједнице образују штабове, јединице и установе територијалне одбране и организују друге облике радних људи и грађана за општенонародни оружани отпор.

Општине ообразују и развијају штабове, јединице и установе територијалне одбране и организују друге облике радних људи и грађана за општенонародни оружани отпор у складу са планом одбране Покрајине.

У циљу остваривања система руковођења територијалном одбраном Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово може ообразовати регионалне штабове територијалне одбране. Актом о ообразовању утврђују се облици задаци и одговорности регионалних штабова.

О образовању јединица и установа територијалне одбране одлучује скупштина општине или орган кога она овласти, а о образовању покрајинских јединица и установа — Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 115.

За извршавање тактичких и оперативних задатака могу се формирати групе бригада и дивизије територијалне одбране. Одлуку о формирању свих састава доноси Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 116.

Основне и друге организације удруженог рада и месне заједнице дужне су да образују јединице и установе територијалне одбране према својим плановима одбране и када је то предвиђено планом одбране општине.

Планови употребе јединица и установа територијалне одбране основних и других организација удруженог рада и месних заједница усклађују се између тих организација и заједница и са одговарајућим планом општине.

Основне организације удруженог рада и месне заједнице могу образовати заједничке јединице територијалне одбране.

Одлука о образовању јединица територијалне одбране у основној и другој организацији удруженог рада и месној заједници доноси орган управљања те организације, односно заједнице.

Члан 117.

Организација и развој територијалне одбране у друштвено-политичким заједницама врши се на основу планова које доноси њихови надлежни органи и у складу са одговарајућим плановима Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 118.

Месна заједница, у којој услови и потребе то захтевају, може одлуком свог органа управљања, у складу са одлуком општине, да образује штаб територијалне одбране који одређеном старешини јединице територијалне одбране обезбеђује руковођење и командовање свим јединицама територијалне одбране у месној заједници и организацијама удруженог рада на њеном подручју.

За више месних заједница и организација удруженог рада на подручју тих заједница може се одлуком скупштине општине образовати рејонски штаб територијалне одбране који одређеном старешини територијалне одбране обезбеђује руковођење и командовање јединицама територијалне одбране више месних заједница и организација удруженог рада на том подручју.

Штаб територијалне одбране може се образовати у организацији удруженог рада о чему одлуку доноси орган управљања те организације.

Члан 119.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, односно председништво скупштине општине у оквиру својих права и дужности, одлучује о употреби милиције за извршење борбених задатака оружаних снага у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама милиција задржава своју униформу и ознаке.

Резервни састав милиције попуњава се војним обвезницима и добровољцима.

Организовање и припремање милиције за извршавање борбених задатака оружаних снага и израду одговарајућих планова врше органи унутрашњих послова у складу са планом употребе оружаних снага.

Члан 120.

Употребу јединица територијалне одбране за послове одржавања јавног реда и мира и друге задатке друштвене самозаштите, у случају непосредне ратне опасности и у другим ванредним приликама, у складу са одлуком Председништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије којом се наређује употреба оружаних снага, одређује Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Прописе о начину употребе јединица територијалне одбране и о њиховом обучавању за извршавање задатака одржавања јавног реда и мира и извршавање других задатака друштвене самозаштите доноси командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у споразуму са покрајинским секретаром за унутрашње послове.

Члан 121.

Планови употребе милиције за извршавање борбених задатака оружаних снага усклађују се са плановима употребе оружаних снага, а планови употребе територијалне одбране за извршавање задатака одржавања јавног реда и мира и других задатака друштвене самозаштите усклађују се са плановима употребе милиције.

Члан 122.

У јединицама, установама и штабовима територијалне одбране обезбеђује се равноправност језика и писама народа и народности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

У командовању и војној обуци у јединицама, установама и штабовима територијалне одбране употребљава се један од равноправних језика народа и народности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, ако употреба тог језика, с обзи-

ром на састав јединице, установе или штаба обезбеђује ефикасно командовање и успешну војну обуку.

Командант територијалне одбране утврђује начин и услове примењивања равноправности језика народа и народности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у командовању и војној обуци у јединицама, установама и штабовима територијалне одбране и одређује који ће се језик народа, односно народности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова употребљавати у командовању и војној обуци.

2. Остваривање руковођења и командовања територијалном одбраном

Члан 123.

Командант територијалне одбране, старешине јединица и старешине установа територијалне одбране за свој рад, борбену готовост и употребу јединица и установа територијалне одбране и руковођење и командовање одговарају претпостављеним старешинама, у складу са системом руковођења и командовања у оружаним снагама.

За свој рад, борбену готовост и руковођење територијалном одбраном, командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, поред одговорности утврђене Савезним законом о општенародној одбрани, одговоран је и Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 124.

За свој рад, борбену готовост и руковођење територијалном одбраном општине, командант територијалне одбране општине одговоран је и скупштини општине.

За свој рад, борбену готовост и руковођење територијалном одбраном командант територијалне одбране рејона одговара скупштини општине или органу кога она овласти.

За свој рад, борбену готовост и руковођење јединицом, односно установом територијалне одбране организације удруженог рада и месне заједнице старешина јединице, односно установе територијалне одбране одговара и органу управљања те организације удруженог рада, односно одговарајућем органу месне заједнице.

3. Штабови територијалне одбране

Члан 125.

Штабови територијалне одбране друштвено-политичких заједница врше следеће послове:

1. Разрађују планове употребе територијалне одбране;

2. Израђују планове развоја, организације, наоружавања и опремања територијалне одбране и обезбеђују извршавање ових планова;

3. Усклађују планове и ратна дејства територијалне одбране са плановима и ратним дејствима Југословенске народне армије, као и са плановима и дејствима територијалне одбране суседних друштвено-политичких заједница;

4. Обезбеђују јединствено руковођење и командовање територијалне одбране у миру и у рату на својем подручју;

5. Организују и припремају везе територијалне одбране, мере кригтозаштите и безбедност преношења податка и тајних информација техничким средствима веза територијалне одбране;

6. Предузимају мере за припремање и уређивање за потребе територијалне одбране;

7. Обезбеђују спровођење и спроводе надлежне мере приправности као и мобилизацију територијалне одбране;

8. Усклађују планове и мере приправности територијалне одбране са плановима и мерама приправности привреде и друштвених делатности за функционисање у рату, службе осматрања и обавештавања, цивилне заштите и осталих организованих снага општенодродне одбране;

9. Планирају, организују и спроводе обуку територијалне одбране и обезбеђују учешће друштвених организација и удружења грађана, посебно Савеза резервних војних старешина, у обуци припадника територијалне одбране;

10. Врше контролу и оцењивање борбене спремности јединица, институција и штабова територијалне одбране када су за то овлашћени;

11. Спроводе утврђену политику и примењују законе, одредбе и друге опште акте скупштина друштвено-политичких заједница и извршних већа скупштина друштвено-политичких заједница;

12. Примењују смернице скупштина друштвено-политичких заједница, прате стање и предузимају иницијативу за решавање питања територијалне одбране, припремају одредбе и остале опште акте и врше друге стручне послове из области територијалне одбране за скупштине, савете за народну одбрану, комитете за општенодродну одбрану и друштвену самозаштиту друштвено-политичких заједница и извршних већа скупштина друштвено-политичких заједница;

13. Организују чувају и одржавање наоружања и друге војне опреме територијалне одбране;

14. Утврђују и предлажу годишње планове школовања, произвођења и унапређивања резервних војних старешина за потребе територијалне одбране;

15. Врше и друге послове и задатке одређене законом и другим прописима.

У вршењу послова из става 1. овог члана штабови територијалне одбране сарађују са органима друштвено-политичких заједница, самоуправним организацијама и заједницама и друштвеним организацијама.

Члан 126.

Покрајински штаб територијалне одбране, пред послова из члана 125. овог закона, врши и следеће послове:

1. Разрађује покрајински план употребе територијалне одбране;

2. Усклађује припреме и планове територијалне одбране друштвено-политичких заједница;

3. Пружа помоћ штабовима територијалне одбране општина у организовању и припремању јединица и установа територијалне одбране и врши надзор над спровођењем тих припрема;

4. Обезбеђује организовање оружаног опште-народног отпора;

5. Обезбеђује спровођење наређених мера приправности и мобилизације територијалне одбране у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама;

6. Врши контролу и оцену борбене готовости јединица, установа и штабова територијалне одбране и контролу материјално-финансијског послова везаног за опремање наоружањем и осталим војном опремом територијалне одбране;

7. Припрема прописе из области територијалне одбране, које доноси надлежни органи Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

8. Врши и друге послове одређене законом и другим прописима.

Члан 127.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова може доносити ближе прописе за организацију и припремање територијалне одбране.

4. Попуна територијалне одбране

Члан 128.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова даје предлог Председништву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије за именовање и разрешење дужности команданта територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 129.

Активна војна лица, изузев генерала, поставља и разрешава дужности у територијалној одбрани командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Команданта територијалне одбране општине именује и разрешава скупштина општине по претходно прибављеном мишљењу команданта територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Начелника штаба територијалне одбране општине именује и разрешава скупштина општине по претходно прибављеном мишљењу команданта територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Старешину јединице територијалне одбране основне и друге организације удруженог рада и месне заједнице поставља и разрешава орган управљања те организације, односно заједнице на предлог команданта територијалне одбране општине.

Лица у резервном саставу и друга лица у сталном саставу у штабовима, јединицама и установама територијалне одбране у миру поставља и разрешава, према формацији, командант територијалне одбране друштвено-политичке заједнице.

Члан 130.

Попуна територијалне одбране врши се у складу са плановима развоја територијалне одбране и одлукама Председништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и утврђеним критеријумима и приоритетима попуње, а према бројном распореду војних обавезника и материјалних средстава из пописа.

Бројне распореде из става 1. овог члана, у складу са бројним распоредом за потребе Југословенске народне армије, утврђују:

1. За јединице, установе и штабове територијалне одбране које образује општина, самоуправне организације и заједнице — општински штаб територијалне одбране.

2. За јединице и установе које образује Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово — штаб територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 131.

Распоред резервних војних старешина и резервних војника на одређене официрске дужности у територијалној одбрани врши командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова или друге старешине у територијалној одбрани које он овласти.

Попуну јединица, установа и штабова територијалне одбране војним обавезницима и материјалним средствима из пописа врши општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Распоред из става 1. овог члана врши се наредбом.

Члан 132.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова прописује начин пријема добровољаца у територијалну одбрану и лица која се за време мира добровољно укључују у војне вежбе и друге облике обуке у територијалној одбрани.

5. Мобилизација територијалне одбране

Члан 133.

За припремање и извршавање мобилизације територијалне одбране на територији друштвено-политичке заједнице одговорни су командант територијалне одбране тих заједница, а старешине јединица и установа територијалне одбране за припремање и извршавање мобилизације јединица и установа којима руководе и командују.

Органи управе надлежни за послове народне одбране одговорни су за припремање и извршавање послова мобилизације оружаних снага, који су им стављени у надлежност.

Други органи друштвено-политичких заједница и самоуправне организације и заједнице обезбеђују потребне услове да сви радни људи и грађани који код њих раде, односно на чијем подручју живе, извршавају своја права и дужности у вези са мобилизацијом оружаних снага и дужни су да дају одређене податке о војним обвезницима који су од интереса за попуњу и мобилизацију оружаних снага и да у случају мобилизације предузму одговарајуће мере ради организовања и благовременог мобилисања радних људи и грађана који су распоређени у оружане снаге.

6. Приправност територијалне одбране

Члан 134.

Мере приправности у територијалној одбрани спроводе се у случају непосредне ратне опасности и у другим ванредним приликама, у складу са Одлуком Председништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и надлежни органи друштвено-политичких заједница предузимају мере којима се обезбеђује спровођење наређених мера приправности у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову.

Команданти територијалне одбране друштвено-политичких заједница спроводе наређене мере приправности у територијалној одбрани.

7. Учешће територијалне одбране у заштити и спасавању од елементарних и других већих непогода

Члан 135.

Учешће територијалне одбране у заштити и спасавању од елементарних и других већих непогода и других опасности, када је неопходна хитна интервенција и када јединице цивилне заштите и друге снаге друштва нису у могућности да отклоне опасност која прети људима и материјалним и другим добрима или последице тих непогода, може наредити командант територијалне одбране општине.

Прописе о учешћу територијалне одбране у заштити и спасавању људи и материјалних добара од елементарних и других већих непогода доноси командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

8. Материјално обезбеђење територијалне одбране

Члан 136.

Материјално обезбеђење територијалне одбране организују и спроводе, у оквиру утврђених права и дужности самоуправне организације и заједнице, друштвено-политичке заједнице, јединице, установе и штабови територијалне одбране.

Самоуправне организације и заједнице и друштвено-политичке заједнице дужне су да у складу

са одговарајућим плановима територијалне одбране изврше потребне припреме и предузму организационе и друге мере за материјално обезбеђење и збрињавање припадника територијалне одбране.

Члан 137.

У рату, поред законом утврђених начина материјалног обезбеђења и збрињавања оружаних снага, радни људи и грађани могу добровољно, на основу солидарности и патриотизма, обезбеђивати и давати храну, обућу и одећу и друга материјална средства и вршити збрињавање рањеника и припадника оружаних снага.

Члан 138.

Самоуправне организације и заједнице и друштвено-политичке заједнице, у оквиру права и дужности прописаних законом, образују потребне резерве материјалних средстава за материјално обезбеђење оружаних снага у миру и рату.

9. Здравствена заштита лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани

Члан 139.

Лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани имају право на здравствену заштиту утврђену овим законом, а друга права у вези са обољењем, повредом и смрћу према савезном закону.

Здравствена заштита лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани обухвата:

1. Све облике превентивне медицинске заштите;
2. Лекарске прегледе, лечење, рехабилитацију и друге врсте медицинске помоћи у свим здравственим организацијама, заједницама и у стану;
3. Лекарске прегледе и друге врсте медицинске помоћи ради праћења и проверавања здравственог стања;
4. Давање лекова, помоћног материјала који служи за употребу лека и другог материјала потребног за лечење;
5. Превенцију, негу и лечење обољења зуба и уста;
6. Зубно-техничку помоћ и зубно-протетичка средства;
7. Ортопедска помагала.

У коришћењу права из става 1. овог члана лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани имају право на одговарајући превоз према медицинским индикацијама, као и на накнаду путних трошкова за себе и за пратиоца ако је потребан за време путовања и боравка у вези са коришћењем здравствене заштите.

Члан 140.

Лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани остваривају здравствену заштиту у здравственим организацијама.

Лица из става 1. овог члана могу остваривати здравствену заштиту и у војним здравственим установама уз сагласност надлежног војног органа ако у месту службовања нема здравствене организације, или ако ова организација не може да пружи одговарајућу здравствену заштиту и у хитним случајевима.

Остваривање здравствене заштите из става 1. и 2. овог члана, осим у хитним случајевима, врши се по упуту лекара здравствене организације у месту у коме се јединица, установа, односно штаб територијалне одбране налази.

Члан 141.

Средства за коришћење здравствене заштите, прописана законом за лица у резервном саставу

за време службе у територијалној одбрани, обезбеђују се по прописима о здравственој заштити.

Члан 142.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова прописује: начин остваривања здравствене заштите лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани; начин прописивања и издавања лекова, помоћног и другог медицинског материјала; индикације за зубно-техничка и зубно-протетичка средства, стандарде за материјале од којих се израђују та средства и рокове њиховог трајања; начин остваривања права на путне трошкове у вези са остваривањем права на здравствену заштиту лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани; остваривање права на накнаду потребних трошкова и трошкова превоза посмртних остатака лица у резервном саставу која изгубе живот за време службе у територијалној одбрани; услове оспособљавања за рад брачног другог лица у резервном саставу које је без своје кривице погинуло или умрло од задобијене ране, повреде или озледе; остваривање права на једнократну новчану помоћ у висини једнократне новчане помоћи за лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани.

Одредбе става 4. члана 15. овог закона примењују се и на лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани.

10. Унапређење, производње, оцењивање, похвале и награде лица на служби у територијалној одбрани

Члан 143.

Резервни млађи официр, резервни официр до чина капетана I класе и резервни војни службеник до IV класе који је распоређен у територијалну одбрану, као и онај који није распоређен у оружане снаге, ако испуњава услове за унапређење прописане савезним законом, унапређује се у виши чин, односно класу према потреби попуне територијалне одбране и другим потребама општенародне одбране у ратном стању.

Резервне војне старешине из става 1. овог члана који су распоређени у територијалну одбрану, као и оне који нису распоређени у оружане снаге, унапређује командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово.

Члан 144.

Резервни војник распоређен у територијалну одбрану може бити унапређен у чин резервног разводника, резервни разводник у чин резервног десетара, десетар у чин резервног млађег водника, а млађи војник може бити произведен у чин резервног водника, под условима утврђеним у савезном закону.

Произвођење у чин водника из става 1. овог члана врши командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Унапређење из става 1. овог члана врши командант територијалне одбране општине.

Члан 145.

Иницијативу за предлагање резервних војних старешина за унапређење у виши чин, односно класу могу давати команданти, штабови, јединице и установе територијалне одбране, органи и организације код којих ти обвезници имају ратни распоред, организације Савеза резервних војних старешина и друге организације.

Члан 146.

Оцењивање лица из резервног састава на служби у територијалној одбрани врши се по пропи-

сима које доноси командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у складу са савезним законом.

Члан 147.

За нарочите успехе постигнуте у територијалној одбрани, јединицама, установама, штабовима и појединцима могу се додељивати похвале.

Похвала може бити усмена и писмена.

Усмену похвалу даје претпостављени старешина, а писмену похвалу командант одреда територијалне одбране, командант територијалне одбране општине и старешина њима равнот или вишег положаја.

За изванредне резултате постигнуте у организовању, обучавању и опремању територијалне одбране командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова друштвено-политичким заједницама, самоуправним организацијама и заједницама и друштвеним организацијама и грађанима може доделити Плакету територијалне одбране.

Члан 148.

За залагање и успехе у раду грађанским лицима на служби у штабовима територијалне одбране могу се додељивати награде. Средства за награде обезбеђују се у оквиру средстава за редовну делатност штаба друштвено-политичке заједнице.

Одлуку о додељивању награда лицима из става 1. овог члана доноси командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, односно командант територијалне одбране општине.

11. Служба у територијалној одбрани

Члан 149.

Служба у територијалној одбрани сматра се вршење војних и других дужности у територијалној одбрани.

Члан 150.

Питања о којима у органима управе друштвено-политичких заједница решавају функционери који руководе тим органима и радним заједницама, односно њихови органи управљања — у штабовима територијалне одбране решавају команданти територијалне одбране друштвено-политичке заједнице.

Члан 151.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова или други старешина кога он овласти може наредити војном лицем на служби у територијалној одбрани да привремено борава у штабу, јединици, односно установи територијалне одбране, ако то захтевају нарочите потребе службе.

Члан 152.

Лице у резервном саставу не може ступити у службу страних оружаних снага или засновати било какав однос са тим снагама без претходног одобрења команданта територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 153.

Грађанско лице на служби у територијалној одбрани може путовати у иностранство по одобрењу надлежног команданта територијалне одбране.

На грађанска лица распоређена на дужности команданта територијалне одбране и начелника штаба, на грађанска лица распоређена на форма-

цијом одређене дужности руководићих радника, као и на друга грађанска лица на служби у територијалној одбрани друштвено-политичких заједница примењују се одредбе закона о државној управи, ако овим законом није друкчије одређено.

На лица из става 1. овог члана сходно се примењују и одредбе члана 287. и члана 290. до 293. овог закона.

12. Дисциплинска одговорност и надлежност за изрицање заштитних мера и материјална одговорност

Члан 154.

Одредбе савезних прописа, које се односе на дисциплинску одговорност грађанских лица на служби у Југословенској народној армији, сходно се примењују и на дисциплинску одговорност грађанских лица на служби у територијалној одбрани, ако овим законом није друкчије одређено.

На материјалну одговорност припадника територијалне одбране сходно се примењују одредбе Закона о државној управи.

Члан 155.

За суђење због дисциплинских преступа надлежни су дисциплински судови.

Дисциплински судови су:

1. Првостепени дисциплински суд,
2. Виши дисциплински суд.

Судови из става 2. овог члана образују се при Покрајинском штабу територијалне одбране.

Члан 156.

Председника, судије, дисциплинског тужиоца, њихове заменике и секретара именује и разрешава командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Глава X

ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

1. Заједничке одредбе

Члан 157.

Радни људи и грађани, самоуправне организације и заједнице, друштвено-политичке организације, друштвене организације и удружења грађана организују цивилну заштиту као најмасовнији облик свог организовања, припремања и учешћа у заштити и спасавању људи и материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату.

Цивилна заштита организује се и спроводи као део општенародне одбране и друштвене самозаштите.

Члан 158.

Општина организује, припрема и спроводи цивилну заштиту и у складу са планом одбране Покрајине.

Самоуправне организације и заједнице организују, припремају и спровode цивилну заштиту у складу са планом одбране општине.

За организовање, развој и оспособљавање цивилне заштите одговорне су самоуправне организације и заједнице и њихови органи управљања, друштвене организације и скупштине друштвено-политичких заједница и њихови органи.

Члан 159.

Цивилна заштита обухвата личну и узајамну заштиту радних људи и грађана, мере заштите и спасавања, јединице, штабове и друге органе цивилне заштите, као и друге облике организовања цивилне заштите.

Под другим органима цивилне заштите подразумевају се: повереници, команде одреда, команде здружених јединица цивилне заштите и други органи цивилне заштите (у даљем тексту: штабови и други органи цивилне заштите).

Под другим облицима организовања цивилне заштите подразумевају се организације удруженог рада, друштвене организације и друге организације, заједнице, службе и органи који се у оквиру своје редовне делатности баве заштитом и спасавањем, као и сви други облици учешћа радних људи и грађана, самоуправних организација и заједница у заштити и спасавању.

У заштити и спасавању људи, материјалних и других добара, поред јединица, штабова и других органа цивилне заштите укључују се и све организације и службе које се баве заштитом и спасавањем као редовном делатношћу.

Члан 160.

Организација Црвеног крста у припремању и организовању цивилне заштите, у сарадњи са органима друштвено-политичких заједница, учествује у организовању и оспособљавању становништва за личну и узајамну заштиту, збрињавање деце рањених, болесних и изнемоглих грађана; развија активност и предузима мере за добровољно давање и стварање резерви крви за ратне и друге ванредне прилике и извршава друге задатке и мере цивилне заштите.

Организација Црвеног крста, поред послова из става 1. овог члана, организује и врши службу грађења и друге послове заштите и спасавања изнемоглих и избеглих лица у случају елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату.

2. Лична и узајамна заштита

Члан 161.

У оквиру личне и узајамне заштите припремају се и спровode мере и поступци превентивне заштите, прве помоћи и самопомоћи, пружања помоћи члановима породица и другим лицима и друге мере и поступци личне и узајамне заштите којим се обезбеђује прво организовано пружање помоћи у заштити и спасавању од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату.

Лична и узајамна заштита организује се и спровodi у свакој породици, стамбеној и пословној згради, насељу, улици, месној заједници, организацији удруженог рада, јавном објекту (железничке и аутобуске станице, домови културе, биоскопи, аеродроми, музеји и др.) и на свим другим местима где људи живе и раде.

Члан 162.

Радни људи и грађани у пословима и стамбеним зградама, јавним и другим објектима и на свим другим местима где раде и живе, нарочито:

1. Организују, припремају и спровode мере и поступке за личну и узајамну заштиту;

2. Обучавају се и оспособљавају за заштиту и спасавање од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату;

3. Обезбеђују комплете средстава и опреме за личну и узајамну заштиту;

4. Обезбеђују приручна средства за личну и узајамну заштиту.

Члан 163.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и друштвено-политичке заједнице обезбеђују за своје раднике средства за личну заштиту од ратних дејстава и других опасности.

Општина се стара о снабдевању ратних људи и грађана средствима за личну заштиту од ратних дејстава и других опасности.

3. Мере заштите и спасавања

Члан 164.

Ради заштите и спасавања људи и материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату, предузимају се следеће мере заштите и спасавања:

1. Склањање људи и материјалних добара;
2. Евакуација;
3. Збрињавање угрожених и настрадалих;
4. Замрачивање;
5. Маскирање;
6. Радиолошко-хемијско-биолошка заштита (у даљем тексту: РХБ заштита);
7. Заштита и спасавање од рушења;
8. Заштита и спасавање од поплава;
9. Заштита и спасавање од пожара;
10. Заштита и спасавање од експлозија;
11. Прва медицинска помоћ;
12. Обезбеђење резерви крви;
13. Заштита и спасавање животиња и намирница животињског порекла;
14. Заштита и спасавање биља и биљних производа;
15. Асанација терена и
16. Заштита и спасавање на води.

Друштвено-политичке заједнице могу, осим мера из става 1. овог члана, да прописују и друге мере заштите и спасавања.

1. Склањање људи и материјалних добара

Члан 165.

Просторни и урбанистички план општине садржи програм изградње нових и прилагођавања постојећих склоништа и других заштитних објеката, прилагођавања подрумских и других грађевинских и природних објеката и програм других мера заштите и спасавања за заштиту и склањање становништва и материјалних добара од ратних дејстава у градовима и привредним центрима.

Програм изградње нових и прилагођавања постојећих склоништа из става 1. овог члана садржи и насељена места која би према процени општине могла бити циљ напада у рату.

Програмима изградње нових и прилагођавања постојећих склоништа из става 1. овог члана утврђују се и обезбеђује изградња виценаменских склоништа и других заштитних објеката који се користе и у миру.

Планом одбране општине и њених органа, самоуправних организација и заједница и друштвених организација утврђују се мере за склањање људи и материјалних и других добара у склоништа, рововска склоништа, заклоне и друге заштитне објекте, као и у погодна места у непосредној близини угроженог подручја на територији општине.

Члан 166.

Средства за изградњу склоништа и других заштитних објеката на територији општине, према одредбама Савезног закона, образложу се из доприноса инвеститора који су при изградњи нових зграда, у складу са законом, дужни да обезбеде

изградњу склоништа и других заштитних објеката, а који у складу са урбанистичким и другим плановима не граде склоништа из дела станарине, односно закупнине од стамбених и пословних зграда и из закупнине за коришћење склоништа у миру.

Допринос инвеститора из става 1. овог члана не може бити мањи од 2% ни већи од 3% од укупне вредности грађевинског дела зграде, а проценат станарине, односно закупнине који се може издвојити за изградњу склоништа и других заштитних објеката не може бити мањи од 1%, односно већи од 2% од укупног износа станарине, односно закупнине од пословних и стамбених зграда.

Власници пословних и стамбених зграда, односно пословних просторија и станова који не плаћају станарину, односно закупнину, дужни су да плаћају допринос од најмање 1%, а највише 2% од висине станарине, односно закупнине коју би плаћали за односну пословну или стамбену зграду, односно пословну просторију или стан.

Прописом скупштине општине, у оквиру процената из става 2. и 3. овог члана, одређује се висина доприноса инвеститора и висина процента станарине, односно закупнине од стамбених и пословних зграда који се издвајају за изградњу склоништа и других значајних објеката.

Обавези плаћања средстава за изградњу склоништа и других друштвених објеката из става 2. и 3. овог члана подлежу инвеститори и сопственици пословних и стамбених зграда, односно пословних просторија и станова у градовима и привредним центрима, као и у другим насељима која би, према процени општине, која се доноси у складу са проценом коју утврђује Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, могла бити циљ напада у рату.

Распоред и коришћење средстава за изградњу, прилагођавање и одржавање склоништа и других заштитних објеката и њихово удруживање са другим средствима за изградњу и одржавање склоништа врши се према програму који доноси надлежни општински орган.

Члан 167.

Инвеститор чија је пословна или стамбена зграда за коју је изградио склониште, односно уплатио допринос из члана 166. става 2. овог закона, уништена услед дејства елементарне и друге веће непогоде, односно опасности, ослобађа се обавезе уплате овог доприноса ако на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова гради пословну, односно стамбену зграду исте или мање површине од уништене зграде.

Ако инвеститор из става 1. овог члана гради зграду веће површине од уништене зграде, ослобађа се уплате дела доприноса за проценат који олговара површину уништене зграде у односу на површину нове зграде.

Право из става 1. и 2. овог члана инвеститор не може пренети правним послом на друго правно или физичко лице.

Правни следбеник правног лица, односно наследник физичког лица чија је зграда уништена услед дејства елементарне и друге веће непогоде, односно опасности ужива права из става 1. и 2. овог члана.

Право из става 1. и 2. овог члана престаје да важи ако инвеститор у року од две године од дана настале елементарне и друге веће непогоде, односно опасности не поднесе надлежном општинском органу управе захтев за добијање одобрења за изградњу нове пословне или стамбене зграде.

Члан 168.

Општина обезбеђује изградњу, опремање и одржавање јавних склоништа за становништво.

Јавна склоништа у градовима и већим насељима граде се на местима на којима се окупља већи број људи.

За јавна склоништа користе се и погодни постојећи комунални и други објекти испод површине тла, прилагођени за ту сврху.

Инвеститор је дужан да приликом изградње комуналних и других објеката из става 3. овог члана у градовима прилагоди те објекте за склањање становништва, материјалних и других добара.

Члан 169.

Ако инвеститор нове зграде гради склониште у складу са одлуком скупштине општине није дужан да плаћа допринос из члана 166. овог закона, осим ако је вредност изграђеног склоништа мања од износа доприноса који би платио да склониште није градио, у ком случају је дужан да плати разлику доприноса између вредности склоништа и износа доприноса за склониште на укупну вредност грађевинског дела зграде.

Грађевинским делом зграде из става 1. овог члана сматра се грађевински објекат са електричном, водоводном, канализационом, телефонском, громобранском и инсталацијом за грејање и делови објекта у којима су смештене графостанице, ложонице, подрумски простор, гараже и друго, ако су сталног карактера, као и трибине, свлачионице и друге зграде на спортским теренима. У вредност грађевинског дела зграде не урачунава се вредност опреме и намештаја, трошкови и за уређење земљишта које служи за редовну употребу зграде, као ни вредност привремених објеката који су служили за изградњу зграде.

Поред привремених објеката из става 2. овог члана, на које се не плаћа допринос за изградњу склоништа, прописом скупштине општине уређује се на које се још привремене објекте не плаћа допринос.

Члан 170.

Самоуправне организације и заједнице и друштвено-политичке заједнице могу удруживати средства за изградњу склоништа, других заштитних објеката и за прилагођавање објеката за склањање становништва, материјалних и других добара.

Из средстава за изградњу склоништа и других заштитних објеката, која се образују на основу члана 166. овог закона, могу се давати кредити самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама и општинама само за изградњу склоништа, других заштитних објеката и за прилагођавање објеката за склањање становништва, материјалних и других добара.

Услови давања кредита из става 2. овог члана морају одговарати условима за давање других кредита, с тим што рок враћања кредита не може бити дужи од десет година.

Члан 171.

Склоништа и други заштитни објекти морају се редовно одржавати у исправном стању и могу се користити за мирнодопске потребе на начин који ће благовремено омогућити да се ефикасно употребе за случај рата.

За одржавање склоништа и других заштитних објеката у исправном стању и за њихово наменско коришћење за мирнодопске потребе одговорне су самоуправне интересне заједнице становања, организације и заједнице у чијој се згради налазе склоништа, односно чије је склониште или која склоништа и друге заштитне објекте користе, као и надлежни органи друштвено-политичких заједница.

Члан 172.

Склоништа и други заштитни објекти могу се давати на коришћење за мирнодопске потребе

друштвеним и грађанским правним лицима и грађанима на начин и под условима које пропише скупштина општине, с тим:

1. Да не могу да се врше адаптације које би утицале или би могле утицати на промену њихове основне намене заштитне моћи, као и на намену осталих просторија у згради;

2. Да не могу да се користе за сврхе које би погоршале хигијенске и техничке услове склоништа и других заштитних објеката;

3. Да се коришћењем склоништа и других заштитних објеката не нарушава кућни ред и мир;

4. Да се у случају непосредне ратне опасности или рата морају одмах а најкасније у року који одреди надлежни општински орган, испразнити и оспособити за заштиту.

Члан 173.

Техничку контролу склоништа и других заштитних објеката може да врши организација удруженог рада која располаже одговарајућим стручним радницима и средствима неопходним за вршење такве контроле.

Организацију из става 1. овог члана сдређује покрајински секретар за народну одбрану.

Члан 174.

Средства за изградњу склоништа и других заштитних објеката уплаћују се и воде посебно у оквиру самоуправног фонда општенародне одбране из члана 313. овог закона.

Прописом скупштине општине уређује се начин плаћања средстава из члана 166. овог закона.

Решење о плаћању доприноса доноси надлежни општински орган управе.

Члан 175.

Општина уређује коришћење и одржавање склоништа и других заштитних објеката, распоред и употребу средстава за њихову изградњу и одржавање и одлучује о изградњи нових склоништа и других заштитних објеката и прилагођавању погодних просторија за склањање становништва, материјалних и других добара.

2. Евакуација

Члан 176.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, у складу са плановима одбране и плановима за друге ванредне прилике, може се наредити евакуација грађана, самоуправних организација и заједница и материјалних добара из градова и угрожених подручја у мање угрожена подручја и подручја која пружају повољније услове за заштиту и рад.

Евакуацију наређује Покрајински штаб цивилне заштите.

Члан 177.

Евакуацију планира, организује, припрема и спроводи општина. Самоуправне организације и заједнице израђују планове евакуације и спровode друге одговарајуће припреме за извршење евакуације у складу са општинским планом за евакуацију.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова прописује критеријуме за евакуацију одређених категорија грађана, за размештај органа друштвено-политичких заједница на ратним локацијама, самоуправних организација и заједница и материјалних и других добара из градова и угрожених подручја у мање угрожена подручја и подручја која пружају повољније услове за заштиту и рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним

приликама и у складу са планом одбране Покрајини одређује градове и друга насељена места у којима треба да се спроведу припреме за евакуацију.

Упутство о организацији и спровођењу припрема за евакуацију грађана доноси покрајински секретар за народну одбрану, а за евакуацију самоуправних организација и заједница и материјалних и других добара — покрајински секретар за привреду у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану.

Члан 178.

Грађани којима је саопштено да се евакуишу дужни су да месној заједници која им је то саопштила пријаве све промене у року од осам дана од дана настале промене, које су од интереса за припрему и извршење евакуације, а нарочито: промену адресе стана, промену здравственог стања и друге податке на које им се укаже приликом саопштавања распореда за евакуацију.

3. Збрињавање угрожених и настрадалих

Члан 179.

Ради збрињавања угроженог и настрадалог становништва, самоуправних организација и заједница, материјалних и других добара у рату, предузимају се хитне мере за привремени смештај, исхрану и обезбеђивање других непосредних потреба становништва, као и мере за заштиту самоуправних организација и заједница и мере за заштиту материјалних и других добара.

Надлежни орган општине одлучује о распореду прихватања и смештаја угроженог и настрадалог становништва, самоуправних организација и заједница, материјалних и других добара.

Прихват и смештај угроженог и настрадалог становништва, самоуправних организација и заједница, материјалних и других добара врше, по распореду надлежног органа општине, грађани, самоуправне организације и заједнице и општински органи, а нарочито у области здравства, угоститељства, друштвене исхране и комуналних делатности, организације Црвеног крста и друге хуманитарне друштвене организације које могу допринети збрињавању настрадалих и угрожених.

4. Замрачивање

Члан 180.

У рату, а по потреби и у случају непосредне ратне опасности, врши се замрачивање насељених места, привредних и других објеката и саобраћајних средстава, према наредби о замрачивању коју доноси општински штаб цивилне заштите.

Наредбом из става 1. овог члана утврђују се: врсте (степени) замрачивања, средства и начин замрачивања насељених места, улица, тргова и других јавних места, стамбених и других зграда, привредних и других објеката и саобраћајних средстава.

Прописе о замрачивању доноси покрајински секретар за народну одбрану у споразуму са покрајинским секретаром за привреду и покрајинским секретаром за унутрашње послове.

Члан 181.

Организације удруженог рада које су одговорне за јавну расвету, организују и спроводе припреме за замрачивање јавних места, улица, тргова и сличних објеката.

Замрачивање стамбених и других зграда, индустријских и других привредних објеката и саобраћајних средстава дужни су да организују и спроводе самоуправне организације и заједнице, кори-

сници станова, корисници зграда и сопственици и возачи саобраћајних средстава и да за то обезбеђују средства.

5. Маскирање

Члан 182.

Надлежни орган општине у сарадњи са надлежним војним органима одређује који ће се објекти на територији општине маскирати.

Самоуправна организација и заједница, друштвена организација, односно орган коме припада објекат, спроводи његово маскирање и обезбеђује за то потребна материјална средства.

6. Радиолошко-хемијско-биолошка заштита

Члан 183.

Општина организује откривање и утврђивање опасности од радиолошко-хемијско-биолошких средстава (у даљем тексту: РХБ средства), стара се о организацији РХБ заштите на својој територији и наређује предузимање и спровођење прописаних мера РХБ заштите у случају опасности у миру, непосредне ратне опасности и у рату.

Самоуправне организације и заједнице и општина, у оквиру својих права и дужности, организују РХБ заштиту биљног и животињског света и за то обезбеђују потребна средства.

Општина обезбеђује средства и спроводи мере за колективну РХБ заштиту становништва.

Члан 184.

Научно-истраживачке организације, хидрометеоролошка служба и други органи, организације и заједнице који располажу одговарајућим средствима и стручним кадровима за обављање послова РХБ заштите, дужни су да учествују у извршавању мера и задатака РХБ заштите, у складу са пословима које обављају и својим могућностима.

Покрајински секретар за народну одбрану доноси прописе о учешћу у РХБ заштити органа, организација и заједница из става 1. овог члана, научно-истраживачких организација, хидрометеоролошке службе и других стручних служби и органа у овој заштити.

7. Заштита од рушења, поплава, пожара и експлозија

Члан 185.

Општина организује и руководи заштитом и спасавањем становништва, материјалних и других добара из рушевина од поплава, пожаром и експлозијом захваћених објеката и предузима мере за отклањање ових опасности.

У заштити и спасавању из рушевина од поплава и пожаром захваћених објеката дужни су да учествују радних људи и грађани и самоуправне организације и заједнице, а нарочито грађевинске, рударске, комуналне, водопривредне, транспортне и друге самоуправне организације и заједнице, ватрогасне и друге службе и друштвене организације и органи који располажу одговарајућим средствима и кадровима.

Члан 186.

Заштиту од неексплодираних убојних средстава, проналажење, обележавање и обезбеђење места, деактивирање и уништавање организује надлежни општински орган.

Грађани, самоуправне организације и заједнице и друштвене организације и органи општине дужни су да о откривеним неексплодираним убојним средствима обавесте најближи надлежни општински орган, или најближу станицу милиције.

Члан 187.

Дезактивирање и уништавање неексплодираних убојних средстава у миру могу да врше само лица која су здравствено способна и имају одговарајућу стручну спрему коју прописује функционер који руководи покрајинским органом управе надлежним за послове рада у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану, као и јединице територијалне одбране и јединице цивилне заштите оспособљене за дезактивирање и уништавање неексплодираних убојних средстава.

Овлашћење појединим лицима и специјализованим јединицама цивилне заштите за дезактивирање и уништавање неексплодираних убојних средстава издаје покрајински секретар за народну одбрану који може овим лицима и јединицама одредити подручје на коме ће вршити ове послове.

Јединице територијалне одбране из става 1. овог члана одређује командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Покрајински секретар за финансије у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану прописује износ накнаде која припада лицима за вршење послова из става 1. овог члана.

8. Прва медицинска помоћ

Члан 188.

Пружање и спровођење прве медицинске помоћи повређеном, односно оболелом становништву од ратних дејстава организује и њоме руководи општински штаб цивилне заштите.

У пружању и спровођењу прве медицинске помоћи учествују здравствене организације, јединице цивилне заштите, организације Црвеног крста и друге организације и службе које су за то оспособљене и грађани.

9. Обезбеђење резерви крви

Члан 189.

Општине, основне и друге организације удруженог рада и самоуправне интересне заједнице из области здравства обезбеђују за своје потребе у рату, у случају елементарних и других већих непогода и других опасности одговарајуће резерве крви и продуката од крви.

Надлежни орган општине утврђује минимуме резерви крви и продуката од крви, као и основне и друге организације удруженог рада и самоуправне интересне заједнице из области здравства које су обавезне да обезбеде те резерве крви и продуката од крви.

Резерве крви се прикупљају од добровољних давалаца крви.

Прикупљање резерви крви организују општине, друштвене организације, самоуправне организације и заједнице, а врши одговарајуће здравствене организације.

Покрајински орган управе надлежан за послове здравства прописује начин прикупљања, чувања и коришћења резерви крви и продуката од крви.

10. Заштита и спасавање животиња и намирница животињског порекла, биља и биљних производа

Члан 190.

Заштиту и спасавање животиња и намирница животињског порекла, биља и биљних производа од контаминације и ратних дејстава организује и спроводи општина.

У спровођењу заштите из става 1. овог члана учествују организације удруженог рада у области пољопривреде, земљорадничке задруге, основне задружне организације, основне и радне организаци-

је кооперанта, ветеринарска служба, ватрогасне јединице и друге организације и заједнице које су за то оспособљене, јединице, штабови и други органи цивилне заштите и грађани.

11. Асанација терена

Члан 191.

Ради спречавања ширења зараза, епидемија и других последица ратних дејстава, као и ради рашчишћавања општина организује асанацију терена и предузима друге потребне мере.

У спровођењу мера асанације терена учествују организације удруженог рада у области грађевинарства, здравства, ветеринарства, комуналних делатности, јединице и штабови и други органи цивилне заштите, органи управе надлежни за унутрашње и комуналне послове и други органи и организације и грађани.

12. Заштита и спасавање на води

Члан 192.

Заштиту и спасавање људи и материјалних добара на рекама и језерима у рату организује и спроводи надлежни општински орган управе.

Самоуправне организације и заједнице које врше своју делатност на рекама и језерима спровode мере заштите из става 1. овог члана у складу са планом одбране. У спровођењу ове мере дужни су да учествују грађани, органи и организације и за јединице које одреди надлежни орган општине.

Покрајински орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза, у сарадњи са покрајинским секретаром за народну одбрану, прописује припремање и извршавање мера заштите и спасавања на води.

Члан 193.

Ради спровођења мера заштите и спасавања из члана 177. овог закона општински штаб цивилне заштите може наредити мобилизацију грађана и њихових средстава, људства и средстава самоуправних организација и заједница, друштвених организација и општинских органа управе, као и активирање јединица, штабова и других органа цивилне заштите.

Мобилизацију и активирање из става 1. овог члана може наредити и Покрајински штаб цивилне заштите, у зависности од угрожености територије на којој је потребно спровести мере заштите и спасавања из члана 177. овог закона.

4. Јединице цивилне заштите

Члан 194.

Јединице цивилне заштите опште намене образују самоуправне организације и заједнице, у складу са законом и планом одбране.

Јединице цивилне заштите опште намене оспособљавају се за указивање прве медицинске помоћи, заштиту и спасавање животиња и намирница животињског порекла и заштиту и спасавање биља и биљних производа, спасавање људи, рашчишћавање и деконтаминацију мањег обима, локализовање и гашење почетних и мањих пожара и за извршавање других задатака личне и узајамне заштите.

Члан 195.

Специјализоване јединице цивилне заштите образују се нарочито за: прву медицинску помоћ, спасавање, РХБ заштиту, дезактивирање и униш-

тавање неексплодираних убојних средстава, као и ветеринарске, ватрогасне и јединице других специјалности (за расчишћавање, комуналне, за асанаацију и др.).

Општине могу да образују здружене саставе — одреде цивилне заштите.

Члан 196.

У случају привременог запоседања дела територије од стране непријатеља специјализоване јединице цивилне заштите, које су оспособљене за извршавање задатака оружаних снага, могу се преименовати у јединици територијалне одбране.

Преименовање јединица из става 1. овог члана могу вршити комитети за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општине.

Члан 197.

Припадници јединица, штабова и других органа цивилне заштите носе јединствени знак цивилне заштите предвиђен међународном конвенцијом, а јединственим знаком обележавају се и средства и објекти цивилне заштите.

5. Руковођење цивилном заштитом

Члан 198.

Ради руковођења акцијама заштите и спасавања људи, материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату и усмеравања припрема за заштиту и спасавање, друштвено-политичке заједнице образују штабове, односно друге органе цивилне заштите.

Самоуправне организације и заједнице образују штабове, постављају поверенике цивилне заштите и њихове заменике и образују друге органе цивилне заштите.

Месне заједнице на сеоском подручју могу, у складу са одлуком општине, да образују заједнички штаб цивилне заштите.

Месне заједнице на градском подручју може, у складу са одлуком општине, да образује штаб цивилне заштите за део насеља.

У делу насељеног места, односно у самоуправној организацији и заједници у којој се не образује штаб цивилне заштите, цивилном заштитом руководи повереник цивилне заштите кога поставља орган управљања те организације, заједнице, односно у делу насељеног места — орган управљања месне заједнице.

Члан 199.

Штаб цивилне заштите друштвено-политичке заједнице образује скупштина друштвено-политичке заједнице, а штаб цивилне заштите самоуправне организације и заједнице орган управљања, односно други одговарајући орган те организације и заједнице.

Члан 200.

Штаб цивилне заштите чине командант, начелник и одређени број чланова.

Команданта, начелника и чланове штаба цивилне заштите друштвено-политичке заједнице именује и разрешава дужности скупштина друштвено-политичке заједнице, а самоуправне организације и заједнице — орган управљања, односно други одговарајући орган те организације, односно заједнице.

Члан 201.

Начелник штаба цивилне заштите и одређени број чланова у штабу цивилне заштите друштвено-политичке заједнице чине у миру посебну унутрашњу организациону јединицу у саставу органа управљања.

раве надлежног за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице. Остали чланови штаба цивилне заштите именују се из других органа управе друштвено-политичких заједница и из одговарајућих самоуправних организација и заједница.

Планом употребе и деловања цивилне заштите на отклањању последица ратних дејстава, планом употребе и деловања цивилне заштите на отклањању последица елементарних и других већих непогода и планом употребе и деловања цивилне заштите на отклањању последица у случају других ванредних прилика (у даљем тексту: планови употребе и деловања цивилне заштите) утврђује се организација, деловање и задаци штаба цивилне заштите у тим условима.

Члан 202.

За извршавање одређених задатака и мера заштите и спасавања у рату и заштите од елементарних и других већих непогода и других опасности, командант штаба цивилне заштите у оквиру штаба цивилне заштите може образовати оперативне штабове и друга радна тела.

Члан 203.

Штабови и други органи цивилне заштите дела насељеног места и самоуправне организације и заједнице у миру и рату врше нарочито следеће послове:

1. Старају се о организовању, опремању и обуци јединица цивилне заштите и о припремама и спровођењу мера заштите и спасавања;

2. Прате стање припрема цивилне заштите и предлажу одговарајуће мере надлежним органима ради остваривања ових припрема;

3. Израђују планове употребе и деловања цивилне заштите;

4. Рукуводе акцијама заштите и спасавања људи, материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности.

Члан 204.

Штаб цивилне заштите друштвено-политичке заједнице у миру и рату нарочито:

1. Усклађује и обезбеђује организовање, развој и припремање цивилне заштите и њено функционисање у заштити људи, материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности;

2. Учествује у изради планова употребе и деловања цивилне заштите;

3. Сарађује са штабовима цивилне заштите и другим органима суседних општина, одговарајућим органима оружаних снага и службом осматрања и обавештавања;

4. Рукуводи акцијама заштите и спасавања људи, материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности;

5. Може наредити самоуправним организацијама и заједницама да учествују у заштити и спасавању становништва и материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности.

Члан 205.

У случају непосредне ратне опасности, рата, елементарних и других већих непогода и других опасности, Покрајински штаб цивилне заштите може издавати наређења општинским штабовима цивилне заштите, а општински штабови цивилне заштите, штабовима цивилне заштите самоуправних организација и заједница, дела насељених места и др. — за употребу и деловање цивилне заштите и спровођење мера заштите и спасавања људи, материјалних и других добара.

Члан 206.

Покрајински штаб цивилне заштите, поред полова из члана 204. и 205. овог закона, врши нарочито и следеће послове:

1. Усмерава припремање цивилне заштите;
2. Усклађује активност општинских штабова цивилне заштите;

3. Руководи акцијама заштите и спасавања људи, материјалних и других добара од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату.

Покрајински штаб цивилне заштите може непосредно руководити у заштити и спасавању људи и материјалних и других добара када су истовремено угрожене две или више општина од ратних разарања, елементарних и других већих непогода и других опасности у миру и рату.

У случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама и опасностима Покрајински штаб цивилне заштите, у сарадњи са одговарајућим органима оружаних снага, може да нареди смањење нивоа вода у хидроакумулацијама, односно пражњење ових акумулација.

6. Попуна, материјално обезбеђење и евиденција

Члан 207.

Јединице, штабови и други органи цивилне заштите попуњавају се лицима која имају обавезу учешћа у јединицама и органима цивилне заштите на основу ратног распореда и добровољцима.

Члан 208.

Јединице, штабови и други органи цивилне заштите попуњавају се и то:

1. Јединице, штабови и други органи цивилне заштите организација удруженог рада и радних заједница — обезбацима цивилне заштите и добровољцима из тих организација и заједница;

2. Јединице, штабови и други органи цивилне заштите месних заједница — обезбацима цивилне заштите и добровољцима са подручја тих заједница, који немају ратни распоред по другом основу, а јединице и штаб, односно други орган цивилне заштите дела насељеног места — обезбацима цивилне заштите и добровољцима са подручја насељеног места, које немају ратни распоред по другом основу;

3. Заједничке јединице месних заједница, организација удруженог рада и радних заједница — обезбацима цивилне заштите и добровољцима са подручја месне заједнице из организација удруженог рада и радних заједница;

4. Општинске јединице, штабови и други органи цивилне заштите — обезбацима цивилне заштите и добровољцима са територије општине;

5. Јединице, штабови и други органи цивилне заштите које образује Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово — обезбацима цивилне заштите и добровољцима са територије Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Јединице, штабови и други органи цивилне заштите попуњавају се првенствено обезбацима цивилне заштите, а војним обезбацима који нису распоређени у оружане снаге — према значају дужности на коју се распоређују и према њиховој стручности и физичкој способности за извршавање задатака цивилне заштите.

Војни обезбаци који су оспособљени за руковођење дужности и специјално обучени за вршење послова у јединицама прве медицинске помоћи, ватрогасним, за спасавање, РХБ заштите, ветеринарским, за деактивирање и уништавање неексплодираних убојних средстава и другим јединицама, задржавају се у овим јединицама, у складу са попуном оружаних снага.

Војни обезбаци који нису распоређени у оружане снаге и војни обезбаци који су распоређени у оружане снаге, а нису позвани на те дуж-

ности, обавезни су да извршавају и задатке цивилне заштите.

У јединице цивилне заштите основних школа, школа усмереног образовања и васпитања, високошколских организација и месних заједница могу се распоређивати ученици и студенти као обезбаци цивилне заштите и добровољци.

Члан 209.

Распоред обезбаци и добровољаца цивилне заштите у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите у деловима насељеног места врши орган управљања месне заједнице.

Распоред обезбаци и добровољаца цивилне заштите у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница врше њихови органи управљања.

Распоред обезбаци и добровољаца цивилне заштите у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите које образује друштвено-политичка заједница врши општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Распоред војних обезбаци и добровољаца у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите врши општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Члан 210.

Материјално обезбеђење цивилне заштите организују и спроводе друштвено-политичке заједнице, самоуправне организације и заједнице и друштвене организације, у складу са плановима употребе и деловања цивилне заштите и планираним развојем цивилне заштите.

Попуна цивилне заштите материјално-техничким средствима и другом опремом врши се првенствено распоредом и коришћењем расположивих материјално-техничких средстава друштвено-политичких заједница, самоуправних организација и заједница и других ималаца средстава и опреме цивилне заштите, као и набавкама одговарајућих специјалних материјално-техничких средстава и опреме цивилне заштите.

Снабдевање одговарајућим материјално-техничким средствима и опремом цивилне заштите из става 2. овог члана могу вршити одговарајуће организације удруженог рада које власти покрајински секретар за народну одбрану.

Члан 211.

Евиденцију о обезбацима цивилне заштите која служи за распоред у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите и за извршавање других права и дужности цивилне заштите воде општине, месне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице и друштвене организације.

Обезбаци цивилне заштите издаје се лична карта обезбаци цивилне заштите у складу са међународном конвенцијом.

Евиденцију о материјално-техничким средствима и опреми цивилне заштите воде друштвено-политичке заједнице, месне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице и друштвене организације.

Начин вођења евиденције цивилне заштите прописује покрајински секретар за народну одбрану.

Члан 212.

Покрајински секретар за народну одбрану може донети ближе прописе о организацији и спровођењу цивилне заштите, организацији, развоју опремања и употреби јединица, штабова и других организација цивилне заштите.

Глава XI

ОСМАТРАЊЕ И ОБАВЕШТАВАЊЕ

Члан 213.

Службу осматрања и обавештавања и центре за обавештавање ове службе образују друштвено-политичке заједнице, а могу да их образују и организације удруженог рада и месне заједнице.

Организације удруженог рада и месне заједнице образују службу осматрања и обавештавања и центре за обавештавање ове службе у складу са одлуком општине.

Члан 214.

За извршавање својих задатака, служба осматрања и обавештавања у друштвено-политичким заједницама користи систем веза за опште и посебне потребе, везе за потребе руковођења друштвено-политичких заједница и средстава ималаца само одређених средстава везе, у складу са прописима које доноси надлежни савезни орган и Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 215.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова доноси прописе о:

1. Функционисању система осматрања и обавештавања у друштвено-политичким заједницама и самоуправним организацијама и заједницама у миру и рату;

2. Укључивању у систем осматрања и обавештавања самоуправних организација и заједница, служби и органа друштвено-политичких заједница и друштвених организација које се у оквиру својих делатности баве осматрањем и утврђивањем одређених појава;

3. Обавезама електропривредних, водопривредних и других организација удруженог рада и заједница које користе хидросистеме у погледу финансирања изградње и усклађивања система за узбуњивање на угроженом подручјима.

Члан 216.

Служба осматрања и обавештавања и центри за обавештавање ове службе образује се при органима управе надлежним за послове народне одбране друштвено-политичких заједница.

Службом осматрања и обавештавања и центрима за обавештавање у миру и рату руководе органи управе надлежни за послове народне одбране друштвено-политичких заједница и одговорни су за њихово организовање, оспособљавање и функционисање.

Члан 217.

Обавештавање и узбуњивање становништва, самоуправних организација и заједница, друштвених организација и органа друштвено-политичких заједница о опасностима од ратних дејстава, елементарних и других већих непогода и других опасности преноси се радио-дифузним и разгласним средствима и другим погодним акустичним, оптичким и електронским средствима.

Функционер који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице, или лице које он овласти, може у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, елементарним непогодама и другим опасностима, наредити новинским и радио-дифузним организацијама и другим средствима информисања да одређена обавештења одамах објаве ради извршавање задатака служби осматрања и обавештавања.

Члан 218.

Радио-дифузне организације дужне су да обезбеде аутоматско прекидање емисија својих предајника путем командних сигнала ради преношења одговарајућих обавештења од интереса за опште-народну и друштвену самозаштиту центара за обавештавање служби осматрања и обавештавања друштвено-политичких заједница.

Основне и друге организације удруженог рада ПТТ саобраћаја дужне су да обезбеде директне канале веза и аутоматско прекидање заузетих телефонских веза за потребе центара за обавештавање друштвено-политичких заједница.

Члан 219.

Носиоци права управљања, коришћења и располагања објектима и власници пословних, стамбених и других зграда и објеката дужни су да за потребе система осматрања и обавештавања дозволе инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања и обавештавања на те објекте.

Организације удруженог рада за дистрибуцију електричне енергије дужне су да обезбеде инсталирање сирена и других уређаја система осматрања и обавештавања на одговарајућу електричну мрежу.

Решење о постављању сирена, уређаја и средстава из става 1. овог члана доноси општински орган управе надлежан за послове народне одбране. Жалба против решења из става 3. овог члана не одлаже извршење решења.

Против другостепеног решења о постављању сирена, уређаја и средстава из става 1. овог члана не може се водити управни спор.

Члан 220.

Покрајински секретар за народну одбрану прописује организацију и формацију службе осматрања и обавештавања и њен рад.

Глава XII

ВЕЗА И КРИПТОЗАШТИТА

Члан 221.

За потребе органа друштвено-политичких заједница и органа друштвено-политичких организација, територијалне одбране, службе осматрања и обавештавања, цивилне заштите и органа унутрашњих послова, а ради обезбеђења руковођења и командовања у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама организују се и припремају везе и мере криптозаштите и безбедности преноса тајних података и информација техничким средствима везе.

Члан 222.

За организовање и припремање веза и мера криптозаштите и безбедности преноса тајних података и информација из члана 221. овог закона одговорни су:

— за потребе органа друштвено-политичких заједница, друштвено-политичких организација, службе осматрања и обавештавања и цивилне заштите — органи управе надлежни за послове народне одбране друштвено-политичких заједница;

— у територијалној одбрани — штабови територијалне одбране;

— органи управе надлежни за унутрашње послове за своје потребе.

Члан 223.

Самоуправне организације и заједнице, државни органи и други имаоци јавних и функционал-

них веза дужни су да организују и спроводе припреме за функционисање ових веза и да у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама обезбеде и омогуће њихово коришћење за потребе руковођења и командовања из члана 221. овог закона.

Коришћење веза из става 1. овог члана за руковођење и командовање у случају непосредне ратне опасности, у рати и другим ванредним приликама усклађује Покрајински секретаријат за народну одбрану у сарадњи са Покрајинским штабом територијалне одбране и Покрајинским секретаријатом за унутрашње послове.

Члан 224.

За реализацију веза руковођења у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, за потребе руковођења органа друштвено-политичких заједница, друштвено-политичких организација, службе осматрања и обавештавања и цивилне заштите, образују се јединице везе руковођења при органу управе надлежном за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице.

Члан 225.

Одредбе овог закона, које се односе на организовање и припремање територијалне одбране, примењују се и на организовање и припремање јединица везе руковођења друштвено-политичких заједница.

Покрајински секретар за народну одбрану прописује организацију и формацију јединица везе руковођења друштвено-политичких заједница.

Наредбе о распоређивању резервних официра у јединице везе руковођења друштвено-политичких заједница доноси функционер који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице.

Глава XIII

ОБУЧАВАЊЕ ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ

1. Заједничке одредбе

Члан 226.

Обучавање радних људи и грађана за општенародну одбрану саставни је део друштвено-политичких, културних спортских и других облика окупљања и активности, образовања и васпитања.

Самоуправне организације и заједнице друштвено-политичких заједница обезбеђују одговарајуће услове и организују обучавање радних људи и грађана за општенародну одбрану.

Обучавање радних људи и грађана, посебно омладине за одбрану и за рад у случају рата врши се у оквиру школовања у основним школама, школама усмереног образовања и васпитања и високошколским организацијама свих врста и степена; посебним школама за обучавање, оспособљавање и усавршавање кадрова за потребе општенародне одбране и у другим самоуправним организацијама и заједницама; центрима за обуку; у оквиру обуке радних људи и грађана у територијалној одбрани, цивилној заштити и служби осматрања и обавештавања; друштвеним организацијама и органима друштвено-политичких заједница.

У оквиру културних, спортских и других облика окупљања и активности, образовања и васпитања организује се и припремање и обучавање пионира за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

Члан 227.

За организовање и спровођење обуке јединица, установа и штабова територијалне одбране и

других облика организовања радних људи и грађана за општенародни оружани отпор, јединица штабова и других органа цивилне заштите, јединица везе друштвено-политичких заједница и службе осматрања и обавештавања и радних људи и грађана за пружање општенародног отпора одговорни су, у оквиру свог делокруга, штабови територијалне одбране, штабови и други органи цивилне заштите, органи управе надлежни за послове народне одбране и други органи друштвено-политичких заједница и самоуправне организације и заједнице, друштвено-политичке и друге друштвене организације.

Члан 228.

Ради увежбавања и провере оспособљености и обучености радних људи и грађана, јединица, установа и штабова територијалне одбране и других облика организовања радних људи и грађана за општенародни оружани отпор, јединица, штабова и других органа цивилне заштите, јединица везе друштвено-политичких заједница, службе осматрања и обавештавања и провере функционисања система општенародне одбране друштвено-политичке заједнице, друштвене организације планирају, организују, припремају и изводе вежбе општенародне одбране у сарадњи са јединицама, командама и штабовима Југословенске народне армије.

Самоуправне организације и заједнице и друштвене организације дужне су да учествују у вежбама општенародне одбране које организује надлежни орган друштвено-политичке заједнице.

Покрајински секретар за народну одбрану, у споразуму са командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, може да пропише начин планирања, припремања, организовања и извођења вежби општенародне одбране.

Члан 229.

Обука обвезника за општенародну одбрану организује се и спроводи, по правилу, у време када се не ради — у време дневног или седмичног одмора, односно у дане и време када се не ради и за то време им не припада накнада из члана 10. става 1. до 6. овог закона.

Дани када се не ради, у смислу става 1. овог члана, су недеље и државни празници, а време када се не ради — време од 16,00 до 06,00 часова наредног дана.

Члан 230.

Лица која нису здравствено осигурана по другом основу, здравствено су осигурана за време учешћа у цивилној заштити, служби осматрања и обавештавања, обуци за општенародну одбрану и извршавању задатака радне обавезе.

Покрајинска самоуправна интересна заједница здравствене заштите и здравственог осигурања прописује обим и начин остваривања права на здравствену заштиту из става 1. овог члана.

Члан 231.

Обавези обучавања за општенародну одбрану, према одредбама овог закона, не подлежу труднице, жене које имају децу млађу од седам година и лица неспособна за обуку.

2. Оспособљавање и обучавање омладине у школама

Члан 232.

Основне школе, школе средњег усмереног образовања и васпитања и високошколске организације организују и спроводе обучавање омладине за општенародну одбрану у оквиру целокупног

програма образовања и васпитања и наставом из посебног предмета из области општенородне одбране и другим активностима од значаја за општенородну одбрану.

Настава по посебном програму, односно предмету из области општенородне одбране организује се и спроводи:

1. У основним школама — од петог разреда до краја школовања;

2. У школама средњег усмереног образовања и васпитања — у прве две године школовања;

3. У високошколским организацијама — у прве две године студија.

Наставне планове и програме обуке за општенородну одбрану утврђују:

— за основне школе и школе средњег усмереног образовања — Просветни савет Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану и командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, и

— за високошколске организације — Универзитет Косова у споразуму са покрајинским секретаром за народну одбрану и командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 233.

Основне школе, школе средњег усмереног образовања и васпитања и високошколске организације, органи надлежни за послове образовања друштвено-политичких заједница, организације за унапређивање васпитања и образовања и самоуправне интересне заједнице образовања и васпитања подстичу, организују, развијају и стално унапређују васпитно-образовни процес у оспособљавању и обучавању ученика и студената за општенородну одбрану и у ту сврху обезбеђују материјалне, програмске, кадровске и друге услове.

3. Обучавање омладине за стицање основних војних знања и вештина

Члан 234.

Обучавање за општенородну одбрану омладине која не похађа школе за средње усмерено образовање и васпитање и обучавање женске школске и ваншколске омладине за стицање основних војних знања и вештина, организују и спровode општине у центрима за обуку и кроз друге облике обуке.

Покрајински секретар за народну одбрану, у споразуму са командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, утврђује планове и програме обучавања омладине из става 1. овог члана.

Члан 235.

Обавези обучавања за општенородну одбрану из члана 234. овог закона подлежу омладинци у календарској години у којој навршавају 17 година живота.

Ако омладинац не буде упућен на обучавање у календарској години у којој навршава 17 година живота или буде упућен, а обучавање не заврши или на обуци проведе мање од десет дана — упућује се на обучавање у наредној календарској години.

Члан 236.

Обавези обучавања женске омладине за стицање основних војних знања и вештина подлежу:

1. Омладинке које не похађају школе средњег усмереног образовања и васпитања — у календарској години у којој навршавају 17 година живота, односно по завршеној основној обуци становништва за општенородну одбрану, и

2. Омладинке које похађају школу средњег усмереног образовања и васпитања — у календарској години у којој завршавају ту школу.

Омладинке из става 1. овог члана упућују се на обучавање у календарској години у којој им настаје та обавеза, а ако се омладинка из било којих разлога не упути или се упути, а обучавање не заврши, на обучавање се упућује у наредној календарској години.

Обавеза обучавања омладинки из става 1. овог члана траје до краја календарске године у којој навршавају 22 године живота.

4. Обучавање грађана

Члан 237.

Обучавање грађана за општенородну одбрану, који не подлежу обуци по другом основу, врши се у оквиру организоване обуке у месним заједницама.

Обуку грађана из става 1. овог члана организује општински орган управе надлежан за послове народне одбране у сарадњи са општинским штабом територијалне одбране, самоуправним организацијама и заједницама и друштвеним организацијама.

Обука из става 1. овог члана може трајати највише 15 наставних часова годишње.

Наставне планове и програме и трајање обуке за општенородну одбрану грађана утврђује покрајински секретар за народну одбрану.

5. Обука лица распоређених у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите, јединице везе друштвено-политичке заједнице и у службу осматрања и обавештавања

Члан 238.

Обуку лица распоређених у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите, јединице везе друштвено-политичких заједница и у службу осматрања и обавештавања организују и спровode друштвено-политичке заједнице, самоуправне организације и заједнице и друштвене организације које образују ове јединице, штабове, органе и службу.

Покрајински секретар за народну одбрану прописује наставне планове и програме основне и допунске обуке лица из става 1. овог члана.

6. Обука у организацијама Савеза резервних војних старешина

Члан 239.

У организацији Савеза резервних војних старешина организује се и изводи обука резервних војних старешина на курсевима и другим облицима војностручне обуке. Друге облике војностручне обуке лица у резервном саставу одређивају, организују и изводе штабови територијалне одбране, органи управе надлежни за послове народне одбране друштвено-политичких заједница и организације Савеза резервних војних старешина у сарадњи са одговарајућим органима Југословенске народне армије.

Проверу знања резервних војних старешина из програма утврђених тема из којих је обука извођена кроз друге облике војностручне обуке врше штабови територијалне одбране, органи управе надлежни за послове народне одбране друштвено-политичких заједница или комисија коју ови штабови и организације Савеза резервних војних старешина образују.

Позивање резервних војних старешина на обуку из става 1. овог члана врши општински орган управе надлежан за послове народне одбране.

Члан 240.

Одредбе члана 139. до 142. овог закона о здравственој заштити лица у резервном саставу за време службе у територијалној одбрани примењују се и на резервне војне старешине за време обуке у организацији Савеза резервних војних старешина.

7. Обучавање кадрова

Члан 241.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и друштвено-политичке заједнице обезбеђују образовање, васпитање и усавршавање својих кадрова за рад на стручним пословима и задацима општенародне одбране.

Образовање, васпитање и усавршавање наставника за предмете из области општенародне одбране и кадрова за рад на стручним пословима општенародне одбране у организацијама и заједницама из става 1. овог члана, организује се и спроводи у одговарајућим високошколским организацијама и војним школама у складу са договором из члана 88. став 1. тачка 22. овог закона.

Наставни план и програм за образовање, васпитање и усавршавање кадрова из става 1. овог члана доноси покрајински секретар за народну одбрану у споразуму са командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 242.

Радници који раде на стручним пословима општенародне одбране дужни су да похађају обуку (школе, курсеви, семинари и друге облике стручног усавршавања) коју организују органи, организације и заједнице из члана 241. овог закона.

Организације и заједнице из члана 241. овог закона обезбеђују средства и друге услове за образовање, васпитање и усавршавање својих кадрова.

Члан 243.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и друштвено-политичке заједнице дужне су да организују и спроводе обучавање и оспособљавање лица распоређених на ратне дужности у тим организацијама, заједницама и органима за њихов рад у ратним условима, према плановима и програмима обуке које доносе ти органи, организације и заједнице у складу са основама које, у оквиру свог делокруга, утврђују покрајински органи управе у споразуму са покрајинским секретаријатом за народну одбрану и командантом територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

8. Центри за обуку

Члан 244.

За организовање и спровођење обуке за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту општина може образовати центар за обуку за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

За организовање и спровођење обуке за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, две или више општина договором могу образовати заједнички центар за обуку за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

Члан 245.

За организовање и спровођење обуке и усавршавање одговарајућих кадрова општенародне одбране и друштвене самозаштите може се образовати Покрајински центар за обуку кадрова за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

9. Одлагање и прекид обуке и вежбе општенародне одбране ван оружаних снага

Члан 246.

Обвезнику обуке који је према одредбама овог закона позван да похађа обуку ван оружаних снага или да учествује у вежби општенародне одбране, на његов захтев вршење обуке односно вежбе се одлаже до наредног позивања:

1. Ако је болестан;

2. Ако се из његовог домаћинства у исто време позивају на обуку два или више чланова, или се већ налазе на обуци — док се један члан, односно друга половина чланова домаћинства не врати са обуке;

3. Ако се у време позивања на обуку налази на школовању и ако би одласком на обуку био спречен да заврши школску годину — до почетка школског распуста;

4. Ако би услед смрти или тешке болести у домаћинству, односно услед елементарне непогоде домаћинство било доведено у тежак положај његовим одласком на обуку — док такво стање у домаћинству траје, а најдуже једну годину;

5. Ако је непосредно пред одлазак или у време одласка на обуку наступила смрт у домаћинству или у породици;

6. Због неодложних пољопривредних радова земљорадника, ако у његовом домаћинству нема другог члана способног за привређивање.

Изузетно, обука се обвезнику може одложити због неодложних потреба службе ако то затражи самоуправни организација или заједница, друштвена организација или надлежни орган друштвено-политичке заједнице код кога је обвезник обуке у радном односу — док таква потреба постоји, а најдуже једну годину.

Обука или вежба за општенародну одбрану обвезника обуке прекида се у току трајања на захтев обвезника из разлога наведених у ставу 1. тач. 1, 4. и 5. овог члана.

Ако се одлагање, односно прекид тражи због болести уз захтев за одлагање, односно прекид обуке, обвезник обуке прилаже лекарско уверење — налаз са мишљењем лекара о неспособности обвезника за вршење обуке. Постојање осталих разлога за одлагање, односно прекид обуке, утврђује се на основу доказа које прибавља обвезник обуке.

Члан 247.

Захтев за одлагање, односно прекид обуке или вежбе за општенародну одбрану из члана 246. става 1. овог закона, обвезник обуке подноси органу организације, односно заједнице који га је позвао.

Захтев за одлагање, односно прекид обуке, односно вежбе за општенародну одбрану из члана 246. става 1. тач. 2, 3, 5. и 6. овог закона, подноси се у року од осам дана од дана пријема позива.

Решење о одлагању и прекиду обуке и вежбе за општенародну одбрану доноси орган организације, односно заједнице који је позвао обвезника обуке.

Жалба на решење из става 3. овог члана не одлаже извршење тог решења.

Глава XIV

САМОЗАШТИТА У ОПШТЕНАРОДНОЈ ОДБРАНИ

1. Заједничке одредбе

Члан 248.

Самозаштита у општенародној одбрани обухвата скуп активности, мера и поступака које предузимају и спроводе радни људи и грађани, самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и друштвено-политичке заједнице и њи-

хови органи, ради заштите интереса општенародне одбране и безбедности земље од свих облика непријатељске и друге активности које могу нанети штету тим интересима.

Самозаштита у општенародној одбрани организује се и остварује на основама друштвене самозаштите и у складу са правима и дужностима у овој области уређеним законом.

Члан 249.

Радни људи и грађани организују и спроводе мере и активности самозаштите у општенародној одбрани у својим самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама, друштвено-политичким заједницама и њиховим органима и у том циљу предузимају превентивне и друге мере и помажу органима организација и заједница у откривању и спречавању делатности које могу нанети штету интересима општенародне одбране и безбедности земље.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и органи друштвено-политичких заједница организују и спроводе мере и активности самозаштите у општенародној одбрани и у вези с тим остварују сарадњу међусобно и са органима надлежним за обављање стручних послова самозаштите у општенародној одбрани.

Члан 250.

Радни људи и грађани, самоуправне организације и заједнице, друштвене организације, друштвено-политичке заједнице и њихови органи дужни су да чувају и одговарајућим мерама штите тајне податке општенародне одбране и да извршавају прописане и наређене мере заштите тих података.

Члан 251.

Радни људи и грађани у самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама и органима друштвено-политичких заједница, организовање и спровођење самозаштите у области општенародне одбране нарочито усмеравају на непосредну заштиту тајних података општенародне одбране који се односе на планове одбране и планове за друге ванредне прилике; производњу предмета и вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану; робне резерве за потребе рата; објекте од посебног значаја за општенародну одбрану; мобилизацијске планове и планове развоја оружаних снага; уређење територије за одбрану земље; средства наоружања и војне опреме; научне и техничке проналаске који су од значаја за одбрану; бројно стање јединица и установа оружаних снага и њихове локације; одређене прописе, правила, инструкције и друге тајне податке као и на активности сузбијања непријатељске делатности и других активности које могу нанети штету интересима општенародне одбране и безбедности земље.

Члан 252.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и општине ближе уређују организовање и остваривање активности и мере самозаштите у општенародној одбрани и непосредно учешће радних људи и грађана у организовању и спровођењу ових мера.

Члан 253.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и органи друштвено-политичких заједница прате и анализирају организовање и спровођење активности и мера самозаштите у општенародној одбрани, обим и садржај откривених тајних података општенародне одбране, предузимају мере за отклањање последица откривања тих

података, извештавају и предлажу надлежним органима тих заједница и организација одговарајуће мере и у том циљу сарађују међусобно и са надлежним органима за обављање стручних послова самозаштите у општенародној одбрани.

Члан 254.

Друштвено-политичке заједнице усклађују, усмеравају и обезбеђују активност радних људи и грађана, самоуправних организација и заједница и друштвених организација у остваривању њихових права и дужности у области самозаштите у општенародној одбрани.

Стручне послове самозаштите у општенародној одбрани, организују и врше у оквиру свог делокруга органи управе надлежни за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице, штабови територијалне одбране и органи унутрашњих послова и други надлежни органи друштвено-политичких заједница.

Члан 255.

Покрајински секретар за народну одбрану може, ако то захтевају интереси општенародне одбране, привремено забранити путовање у иностранство радницима органа управе надлежним за послове народне одбране и другим лицима која непосредно раде на стручним пословима општенародне одбране у самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама и органима друштвено-политичких заједница из члана 264. став 1. тачка 1. и 2. овог закона, а командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова — грађанским лицима на служби у територијалној одбрани.

2. Мере безбедности и заштите тајности

Члан 256.

Покрајински орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за унутрашње послове, Покрајинским секретаријатом за народну одбрану и Покрајинским штабом територијалне одбране, организује и стара се о спровођењу мера противелектронског обезбеђења, приликом коришћења електронских и техничких средстава везе, ради заштите тајности података општенародне одбране.

Члан 257.

Ако то захтевају интереси општенародне одбране, може се ограничити слобода кретања, боравка или настањивања у појединим местима или зонама (забрањене зоне) које одређује Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 258.

Осматрање, снимање и приступ војним објектима и другим објектима од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, које Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одреди у складу са Планом одбране Покрајине, забрањени су.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује рејоне објеката од посебног значаја за одбрану земље на којима се не могу градити други објекти без сагласности покрајинског секретара за народну одбрану и рејоне у којима премер и истраживања земљишта (геолошка, геодетска, геофизичка, хидролошка и друга), могу вршити само војне установе и органи, организације и заједнице које за то добију сагласност покрајинског секретара за народну одбрану.

Лица одговорна за безбедност објеката из става 1. овог члана, у вези са вршењем послова ооцењења тих објеката, имају, поред других права и дужности прописаних законом и другим прописима, и право и дужност легитимисања, задржавања и привођења органима унутрашњих послова, као и употребу ватреног оружја, уколико на други начин не могу да одоју непосредни напад којим се угрожава њихов живот или непосредан напад на објекат који ооцењују, у складу са прописима које доноси покрајински секретар за народну одбрану у спорузуму са покрајинским секретаром за унутрашње послове.

Лица из става 3. овог члана могу носити оружје само за време вршења послова ооцењења објеката из става 1. овог члана.

Члан 259.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и органи друштвено-политичких заједница и физичка лица, када у областима од значаја за општенародну одбрану врше научна истраживања заједно са страним физичким или правним лицима или за потребе тих лица, или у било којој другој сарадњи са страним физичким или правним лицима у којој дају податке од значаја за општенародну одбрану, дужни су да за давање тих података прибаве одобрење покрајинског органа управе надлежног за послове образовања, науке и културе.

Организације, заједнице и органи, као и физичка лица која се баве истраживањима у области од значаја за општенародну одбрану и све друге организације, заједнице и органи који користе резултате таквих истраживања, не могу податке о тим резултатима давати страним физичким или правним лицима без претходног одобрења из става 1. овог члана.

Одобрење из става 1. и 2. овог члана даје се уз сагласност покрајинског секретара за народну одбрану, а ако се подаци односе и на војну науку и истраживања у области општенародне одбране, науку о земљи и о околном простору, водопривреду и електропривреду, просторно планирање и урбанизам, саобраћај и везе и примењивање нуклеарне енергије — и уз сагласност надлежног савезног органа.

Орган који је издао одобрење из става 1. и 2. овог члана донеће решење којим ће укинути, односно одузети издато одобрење, ако накнадно утврди да то захтевају интереси општенародне одбране и безбедности земље.

Члан 260.

На простору на коме се налазе војни објекти и на простору на коме се налазе објекти намењени и другим потребама општенародне одбране не могу се вршити истраживања без одобрења команданта територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова за војне објекте од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, а покрајинског секретара за народну одбрану за друге објекте од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова (члан 259) и надлежног органа општине, ако су ти објекти од значаја за општенародну одбрану те општине.

Орган који је издао одобрење из става 1 овог члана, донеће решење којим ће укинути, односно одузети издато одобрење, ако накнадно утврди да то захтевају интереси општенародне одбране и безбедности земље.

Члан 261.

Самоуправне организације и заједнице и органи друштвено-политичких заједница овлашћени од надлежног савезног органа за вршење снимања из ваздуха за потребе премера земљишта, истражи-

вање и просторног уређења и за друге потребе привреде и науке и за развијање и умножавање аерофото снимака дужни су да аерофото снимке, пре употребе, а најкасније у року од осам дана по снимању, доставе на преглед покрајинском органу управе надлежном за геодетске послове који одређује који се од тих снимака не могу уступити другима на коришћење.

Покрајински орган из става 1. овог члана, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за народну одбрану, Покрајинским штабом територијалне одбране и надлежном командом Југословенске народне армије, врши преглед снимака и одређује који се од тих снимака не могу уступити другима на коришћење.

Коришћење и увид у геодетске планове појединих врста водова и подземних објеката и геодетских прегледних планова свих врста водова и подземних објеката, посебно за насељена места и за градове, врши се по прописима које доноси функционер који руководи покрајинским органом управе надлежним за геодетске послове у спорузуму са покрајинским секретаром за народну одбрану.

Члан 262.

Ради заштите интереса општенародне одбране самоуправне организације и заједнице и друге организације, органи и појединци који се баве снимањем филмова и телевизијских продукција, када снимање врше у копродукцији са страним правним и физичким лицима или за њихове потребе, дужни су да за снимање екстеријера претходно прибаве одобрење покрајинског органа управе надлежног за послове информација.

Страна правна и физичка лица не могу снимати филмове и телевизијске продукције без претходног одобрења покрајинског органа управе надлежног за послове информација које он издаје по прибављеном мишљењу покрајинског органа управе надлежног за послове образовања, науке и културе и Покрајинског секретаријата за унутрашње послове.

При давању одобрења из става 1. и 2. овог члана, ако је у питању снимање екстеријера, покрајински орган управе надлежан за послове информација дужан је да претходно прибави и мишљење надлежног војног старешине кога одреди надлежни савезни орган и покрајинског секретара за народну одбрану.

Орган који је издао одобрење из става 1. и 2. овог члана, доноси решење којим ће укинути, односно одузети издато одобрење, ако накнадно утврди да то захтевају интереси општенародне одбране и безбедности земље.

Члан 263.

Решење из члана 259. став 1. и 2, члана 260. став 1, члана 261. став 1. и 2. и члана 262. став 1. и 2. овог Закона, којим се одбија захтев за давање одобрења, као и решење из члана 259. став 4. овог Закона, којим се укида, односно одузима издато одобрење, не мора да садржи образложење решења.

Жалба против решења из члана 259. став 4, члана 260. став 2. и члана 262. став 4. овог Закона не задржава извршење решења.

Против другостепеног решења из става 1. и 2. овог члана не може се водити управни спор.

Члан 264.

Ради заштите интереса општенародне одбране, у самоуправним организацијама и заједницама, друштвеним организацијама и у органима друштвено-политичких заједница одређују се задаци и послови од посебног значаја за општенародну одбрану које треба штитити применом посебних мера безбедности, критеријуми за запошљавање и начин запошљавања радника за обављање тих задатака и послова.

Задатке и послове од посебног значаја за општенародну одбрану које треба штитити применом посебних мера безбедности, критеријуме за запошљавање и начин запошљавања на тим задацима и пословима и посебне мере безбедности ради заштите тајности тих задатака и послова, прописују.

1. За самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и органе друштвено-политичких заједница — Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова;

2. За органе друштвено-политичких организација — те организације;

3. За територијалну одбрану — командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 265.

Ради заштите интереса безбедности општенородне одбране, својство радника за рад на пословима и задацима општенародне одбране из члана 264. овог закона у самоуправним органима друштвено-политичких заједница може стећи лице које поред услова одређених законом и самоуправним општим актима испуњава и услове из тачке 1, 2. и 4. члана 287. овог закона.

Ако радник из става 1. овог члана престане да испуњава услове из тачке 1. и 2. и 4. члана 287. овог закона, распоређује се на друге задатке и послове који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима.

Раднику престаје својство радника ако одбије да ради на другим задацима и пословима који му се одреде према ставу 2. овог члана.

Жалба против решења о распореду радника на друге задатке и послове из става 2. овог члана не задржава извршење решења.

3. Самозаштита у територијалној одбрани

Члан 266.

У штабовима и јединицама територијалне одбране образују се органи безбедности.

Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује у којим се штабовима и јединицама територијалне одбране не образују органи безбедности.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова доноси ближе прописе о задацима, методама и средствима које органи безбедности у јединицама и штабовима територијалне одбране могу примењивати у вршењу послова из свог делокрута.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и покрајински секретар за унутрашње послове споразумно прописују остваривање сарадње органа безбедности штабова и јединица територијалне одбране и органа управе надлежних за унутрашње послове.

Члан 267.

Органи безбедности територијалне одбране, у сарадњи са одговарајућим органима безбедности Југословенске народне армије и органима управе надлежним за унутрашње послове друштвено-политичких заједница, прикупљају податке и обавештења и предузимају мере ради отклањања и спречавања делатности појединаца, група или организација усмерених на подривање или рушење уставом утврђеног друштвеног уређења и угрожавања безбедности земље, ако се такве делатности врше у штабовима и установама територијалне одбране, а у јединицама територијалне одбране када се активирају, као и ради откривања и спречавања делатности усмерених на угрожавање безбедности и тајности планова и припрема територијалне одбране.

Откривање и спречавање делатности из става 1. овог члана усмерених према територијалној од-

брани врше органи управе надлежни за унутрашње послове. О вршењу ових послова ближе прописе доноси споразумно командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и покрајински секретар за унутрашње послове.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, ако је то потребно из разлога безбедности земље, у пословима из делокрута органа безбедности територијалне одбране, може одредити да се у погледу појединих лица у територијалној одбрани предузму одређене мере којима се одступа од начела неповредивости тајне писама и других средстава општења.

Члан 268.

Војна полиција у територијалној одбрани, у складу са законом и прописима донетим на основу закона, има права и дужности у обављању одређених послова безбедности за потребе територијалне одбране које има војна полиција у Југословенској народној армији.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова прописује организацију и рад војне полиције у територијалној одбрани.

Члан 269.

Права и дужности овлашћених радника органа управе надлежних за унутрашње послове прописане законом врше у територијалној одбрани овлашћене старешине органа безбедности територијалне одбране.

Командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова одређује које се старешине сматрају овлашћеним старешинама у смислу става 1. овог члана.

Овлашћеним старешинама из става 1. овог члана издаје се посебна службена легитимација. Образац легитимације прописује командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Глава XV

ПРИПРАВНОСТ И МОБИЛИЗАЦИЈА

Члан 270.

Мерама приправности обезбеђује се организовање, поступак и успешан прелазак организација, заједница и органа са мирнодопског на ратно стање и стварају услови за одбрану земље и за рад у рату.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације, друштвено-политичке заједнице и њихови органи, у оквиру својих права и дужности, у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама, дужни су да спровode и друге мере предвиђене посебним покрајинским прописима, као и друге потребне мере које утврди Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 271.

За припремање и извршење мобилизације свих људских и материјалних извора и снага у случају непосредне ратне опасности, рата и других ванредних прилика, у оквиру својих права и дужности, одговорни су:

1. У самоуправној организацији и заједници — орган управљања те организације, односно заједнице;

2. У друштвеној организацији — одговарајући орган те организације;

3. У општини — орган који руководи општенародним отпором и други одговарајући општински органи и организације;

4. У Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову — Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и други покрајински органи и организације.

Члан 272.

Провера припрема за извршење мобилизације врши се путем мобилизацијских узбуна, вежби и кроз друге облике које наређују органи из члана 271. овог закона, командант територијалне одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и команданти штабова и други органи цивилне заштите друштвено-политичких заједница и други овлашћени органи.

Глава XVI

ПЛАНИРАЊЕ ОПШТЕНАРОДНЕ ОДБРАНЕ

1. Заједничке одредбе

Члан 273.

У плановима развоја самоуправних организација и заједница, програмима друштвених организација и друштвеним плановима друштвено-политичких заједница, планира се развој општенародне одбране и обезбеђују средства за извршавање задатака општенародне одбране.

Члан 274.

Самоуправне организације и заједнице, друштвене организације и друштвено-политичке заједнице, у складу са уставом и законом, припремају, усклађују, доносе и ажурирају у миру планове одбране којима утврђују задатке, организацију, снаге, средства, мере и поступке за одбрану и за свој рад и друге одбрамбене активности у случају непосредне ратне опасности и у рату.

Организације и заједнице из става 1. овог члана припремају, усклађују, доносе и ажурирају планове за друге ванредне прилике којима се утврђују задаци, организација, снаге, средства, мере и поступци за те прилике.

Планови из става 1. овог члана се припремају, усклађују, доносе и ажурирају у према смерницама које доноси Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, а планови из става 2. овог члана и према смерницама које, у сарадњи са одговарајућим органом Савеза комуниста Косова, доноси Председништво Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Планови одбране и планови за друге ванредне прилике морају бити међусобно усклађени, са планираним развојем општенародне одбране из члана 273. овог закона и са плановима одбране земље.

Члан 275.

Самоуправне организације и заједнице друштвене организације дужне су да међусобно ускладе своје планове одбране.

Планови одбране самоуправних организација и заједница и планови одбране општина међусобно се усклађују и са планом одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и са плановима одбране земље.

Основне и друге организације удруженог рада своје планове одбране усклађују са плановима одбране општине и месних заједница.

Самоуправне интересне заједнице и њихове радне заједнице усклађују своје планове одбране са плановима одбране организација удруженог рада у областима за које су образоване самоуправне интересне заједнице, као и са планом одбране општине.

План одбране месне заједнице усклађује се са планом одбране општине и организација удруженог рада.

Општина обезбеђује међусобно усклађивање планова одбране организација удруженог рада, месних заједница и других самоуправних организација и заједница.

Члан 276.

Друштвено-политичке и друге друштвене организације припремају, усклађују, доносе и ажурирају своје планове одбране и планове за друге ванредне прилике и усклађују их са одговарајућим плановима самоуправних организација и заједница, као и са плановима друштвено-политичких заједница.

Члан 277.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова доноси прописе о планирању општенародне одбране.

2. Планови одбране друштвено-политичких заједница

Члан 278.

Планови одбране друштвено-политичких заједница садрже: процену могућих ратних опасности и материјалних и других потреба и могућности за општенародну одбрану; поступке и мере за случај непосредне ратне опасности или рата; задатке и мере за мобилизацију; план употребе територијалне одбране; план употребе и деловања цивилне заштите; ратну организацију; задатке и мере органа; задатке и мере у области безбедности и друштвене самозаштите; задатке и мере за организацију и рад у области привреде и друштвених делатности, задатке и мере за обезбеђење веза руковођења и спровођења мера криптозаштите и за организовање и деловање система осматрања и обавештавања и друге задатке и мере у случају непосредне ратне опасности и у рату.

3. Планови одбране органа

Члан 279.

Планови одбране органа друштвено-политичких заједница садрже: план делатности (задатке и мере) за рад органа; ратну организацију органа; план поступака и мера у случају непосредне ратне опасности и у рату; план обавештавања и позивања; план одласка и размештаја на ратне локације; план употребе и деловања цивилне заштите; план безбедности и друштвене самозаштите; план организације и одржавања веза и спровођења мера криптозаштите; план материјално-техничког обезбеђења и друге мере и решења којима се обезбеђује организација и рад органа у случају непосредне ратне опасности и у рату.

4. Планови одбране самоуправних организација и заједница

Члан 280.

План одбране основне и друге организације удруженог рада садржи: процену услова, потреба и могућности за производњу и вршење услуга у случају рата; план ратне производње односно вршење других делатности; ратну организацију; план распореда и мобилизације људства и средстава; план поступака и мера за случај непосредне ратне опасности и рата; план употребе јединица и установа територијалне одбране и план употребе и деловања цивилне заштите и друге задатке и мере којима се обезбеђује одбрана и рад у случају непосредне ратне опасности и у рату.

Ако надлежни орган друштвено-политичке заједнице сматра да су припреме основне и друге организације удруженог рада испод њених могућ-

ности или да план одбране организације није у складу са планом одбране те друштвено-политичке заједнице, дужан је да предложи скупштини одговарајуће друштвено-политичке заједнице да утврди дужности и задатке основне и друге организације удруженог рада, сагласно ставу 1. овог члана, у оквиру њених законом утврђених обавеза.

План одбране основне и друге организације удруженог рада доноси орган управљања те организације, по посебном поступку одређеном прописима из члана 277. овог закона.

Члан 281.

План одбране самоуправне интересне заједнице садржи: процену услова и могућности функционисања у рату у области у којој је самоуправна интересна заједница образовања; задатке и мере за функционисање те области; план задатака самоуправне интересне заједнице у рату; ратну организацију органа самоуправне интересне заједнице и друге задатке и мере којима се обезбеђује функционисање у области у којој је самоуправна интересна заједница образована и организацију и функционисање самоуправне интересне заједнице у рату.

План одбране самоуправне интересне заједнице доноси скупштина самоуправне интересне заједнице, по посебном поступку одређеном прописима из члана 277. овог закона.

Члан 282.

План одбране месне заједнице садржи: процену материјалних и других потреба и могућности за општенародну одбрану на подручју месне заједнице, план задатака месне заједнице; задатке и ратну организацију органа месне заједнице; план поступака и мера за случај непосредне ратне опасности и у рату; план мобилизације; план употребе територијалне одбране и план употребе и деловања цивилне заштите; план безбедности и друштвене самозаштите; план снабдевања и образовања комуналних и других услуга за потребе становништва; план организације везе и извршавања других задатака и мера којима се обезбеђују одбрана и рад на подручју месне заједнице у случају непосредне ратне опасности и у рату.

План одбране месне заједнице доноси орган управљања месне заједнице, по посебном поступку одређеном прописима из члана 290. овог закона.

Члан 283.

Одредбе члана 273, 274, 275, 280. и 281. овог закона сходно се примењују и на припрему, усклађивање, доношење и ажурирање планова одбране радних заједница и организација и заједница из члана 30. овог закона.

5. Планови одбране зграда, грађевинских правних лица, општин удружења радних људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана и њихових задруга

Члан 284.

Савет за народну одбрану скупштине општине уређује припрему, садржај, усклађивање, доношење, ажурирање, чување и поступак са плановима одбране зграда, грађевинских правних лица, општин удружења радних људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана и њихових задруга.

6. Планови одбране друштвених организација

Члан 285.

Друштвене организације своје планове одбране и планове за друге ванредне прилике усклађу-

ју међусобно и са одговарајућим плановима самоуправних организација и заједница, као и са одговарајућим планом друштвено-политичких заједница.

Друштвено-политичке организације израђују, усклађују, доносе и ажурирају своје планове одбране и планове за друге ванредне прилике према упутствима која доносе одговарајући покрајински органи тих организација.

Глава XVII

ОРГАНИЗАЦИЈА ОРГАНА УПРАВА НАДЛЕЖНИХ ЗА ПОСЛОВЕ НАРОДНЕ ОДБРАНЕ И ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ РАДНИКА ОВИХ ОРГАНА

Члан 286.

На организацију органа управе надлежних за послове народне одбране и права, обавезе и одговорности радника ових органа примењују се одредбе закона о државној управи, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 287.

Својство радника у органу управе надлежном за послове народне одбране, може стећи лице које поред општин услова прописаних законом испуњава и следеће посебне услове:

1. Да није осуђивано за кривична дела против основа социјалистичког самоуправног друштвеног уређења и безбедности Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, против оружаних снага СФРЈ, против привреде и јединства југословенског тржишта, против самоуправљања, против имовине, против службене дужности или за кривична дела извршена из користољубља и нечасних побуда,

2. Ако је резервни војни старешина, да није осуђен од суда части за резервне војне старешине, или да се против њега не води поступак пред тим судом,

3. Да има потребну војну стручну спрему за рад на одређеним задацима и пословима утврђеним општим актом органа управе надлежног за послове народне одбране,

4. Да испуњава и друге посебне услове утврђене општим актом тог органа.

Члан 288.

У поступку именовања и разрешења функционера који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране општине, односно градске заједнице прибавља се претходно мишљење покрајинског секретара за народну одбрану.

Члан 289.

Општим актом о систематизацији задатака и послова органа управе надлежног за послове народне одбране, односно актом о систематизацији задатака и послова других органа друштвено-политичке заједнице и самоуправне организације и заједнице, утврђују се задаци и послови на које се могу распоређивати само активна војна лица или резервне војне старешине.

Члан 290.

Функционер који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране може раднику тог органа прекинути, односно одложити коришћење годишњег одмора, ако то захтева неодољиво извршење одређеног посла или интерес општенародне одбране.

Радник коме је у смислу става 1. овог члана прекинуто, односно одложено коришћење годишњег одмора има право на накнаду трошкова који су настали у вези са прекидом, односно одлагањем коришћења годишњег одмора. Средства која се исплаћују раднику по овом основу падају на терет средстава органа код кога је радник у радном односу.

Актом функционера из става 1. овог члана одређује се који ће се трошкови признати раднику у случају да је морао да прекине или одложи коришћење годишњег одмора.

Члан 291.

Због посебних услова рада, тежине, природе и друштвене вредности задатака и послова и одговорности радницима, руководићим радницима и функционерима органа управе надлежног за послове народне одбране који раде на одређеним задацима и пословима, обезбеђују се увећана средства за личне дохотке у односу на средства за личне дохотке радника истог степена стручне спреме других органа управе.

Покрајински секретар за народну одбрану, уз сагласност Извршног већа Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, прописује задатке и послове из става 1. овог члана.

Обим увећаних средстава за личне дохотке радника, руководићим радника и функционера из става 1. овог члана утврђује се друштвеним договором који закључују Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова и скупштине општине.

Радници радне заједнице органа управе надлежног за послове народне одбране, у сагласности са функционерима који руководе овим органом, утврђују основе и мерила за распоређивање увећаног дела личног дохотка и одлучују о расподели овог дела личног дохотка.

Члан 292.

Раднику органа управе надлежног за послове народне одбране који има најмање десет година ефективног радног стажа на задацима и пословима у органу управе надлежног за послове народне одбране, на којима се стаж осигурања рачуна се увећаним трајањем, старосна, односно инвалидска пензија ће се одредити од пензијског основа који представља просечни лични доходак остварен у последњих дванаест месеци пре пензионисања, ако је то за њега повољније.

Пензија по основу става 1. овог члана припада и раднику органа управе надлежног за послове народне одбране који је као радник овог органа остварио право на пензију, ако има најмање десет година ефективног радног стажа на тим задацима и пословима.

Члан 293.

Покрајинска самоуправна интересна заједница пензијског и инвалидског осигурања радника, на предлог покрајинског секретара за народну одбрану, утврђује задатке и послове у органу управе надлежног за послове народне одбране на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, степен увећања стажа осигурања, као и обим одговарајућег снижења старосне границе.

Члан 294.

Поред тежих повреда радне дужности утврђених Законом о државној управи, као тежа повреда радне дужности радника органа управе надлежног за послове народне одбране сматра се и:

1. Издавање или извршавање наређења којима се очигледно угрожава безбедност људи и имовине;

2. Непредузимање или недовољно предузимање мера у оквиру своје дужности, потребних за безбедност људи или поверених објеката и средстава општенародне одбране;

3. Радња, односно пропуштање радње чиме се онемогућава, омета или отежава остваривање задатака општенародне одбране;

4. Понашање које штети угледу одбране земље;

5. Понашање којим се нарушавају односи и сарадња са војним и другим органима, а које штети или може штетити извршавању задатака у припремама за општенародну одбрану;

6. Избегавање обавеза организованог и стручног оспособљавања за извршавање задатка и послова општенародне одбране.

Члан 295.

Када дисциплинска комисија одлучи да се са претреса искључи јавност због тога што се на претресу износе списе и други подаци који представљају државну, службену или војну тајну, радника против кога се води поступак за утврђивање одговорности због повреде радне дужности може бранити лице из органа управе надлежног за послове народне одбране, или друго лице које предложи радник против кога се води поступак и за које да сагласност функционер који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране из кога је радник против кога се води поступак за утврђивање одговорности због повреде радне дужности.

Члан 296.

Радник органа управе надлежног за послове народне одбране може привремено бити удаљен са задатака и послова које врши и распоређен на рад на друге задатке и послове, под условима прописаним законом или ако то захтевају интереси општенародне одбране.

Члан 297.

Одредбе чланова 147. и 148. сходно се примењују и на припаднике јединица, штабова и других органа цивилне заштите, јединица веза руковођења друштвено-политичких заједница, службе осматрања и обавештавања и на раднике органа управе надлежног за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице.

Глава XVIII

СУДОВИ ЧАСТИ ЗА РЕЗЕРВНЕ МЛАЂЕ ОФИЦИРЕ, ОФИЦИРЕ И ВОЈНЕ СЛУЖБЕНИКЕ

Члан 298.

Пред судовима части одговарају резервни млађи официри, официри и војни службеници за преступе учињене ван војне службе којима се штети углед или грубо занемарује дужност резервног млађег официра, официра или војног службеника.

Члан 299.

Судови части су:

1. Првостепени судови части,
2. Виши суд части.

Члан 300.

Првостепени судови части су:

1. Суд части у Ђилилану — за територију општине Ђилилане, Витина и Косовска Каменица;
2. Суд части у Баковици — за територију општине Баковица и Ораховац;
3. Суд части у Титовој Митровици — за територију општине Титова Митровица, Вучитрн, Србица и Лепосавић;

4. Суд части у Пећи — за територију општина Пећ, Дечане, Исток и Клина;

5. Суд части у Призрену — за територију општина Призрен, Драгаш и Сува Река;

6. Суд части у Приштини — за територију општина Приштина, Глоговац, Липљан и Подујево;

7. Суда части у Урошевцу — за територију општина Урошевац и Качаник.

Виши суд части за територију Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Судови части образују се при органу управе надлежном за послове народне одбране.

Члан 301.

Суд части чини председник, заменик председника и потребан број судија.

При суду части постоји тужилац и потребан број заменика тужиоца.

Суд части има секретара.

Члан 302.

Функција председника суда части, заменика председника, судије, тужиоца и заменика тужиоца почасна је и траје две године.

Председника, заменика председника, судије, тужиоца и заменика тужиоца, као и секретара суда части именује и разрешава Извршно веће Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Председник, заменик председника, судије суда части, тужилац и заменик тужиоца при суду части именују се из реда резервних војних старешина на предлог Савеза резервних војних старешина.

Члан 303.

Пре ступања на дужност председник суда части, заменик председника, судије, тужилац и заменик тужиоца при суду части дају свечану изјаву која гласи:

„Изјављујем да ћу савесно и одговорно вршити дужности судије, односно тужиоца при суду части, да ћу се у свом раду придржавати устава и закона и да ћу штитити интересе радних људи и грађана, народа и народности Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова, Социјалистичке Републике Србије и Социјалистичке Федеративне Републике Југославије”.

Председник суда части, заменик председника, судија, тужилац и заменик тужиоца при суду части дају свечану изјаву пред покрајинским секретаром за народну одбрану.

Члан 304.

Организације удруженог рада, месне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице, штабови територијалне одбране, органи управе надлежни за послове народне одбране, правосудни и други државни органи, Савез резервних војних старешина и самоуправне организације и заједнице дужни су да, чим сазнају да је млади резервни официр, официр или војни службеник учинио преступ, о томе обавесте општински орган управе надлежан за послове народне одбране општине на чијој је територији учињен преступ, односно функционера који руководи општинским органом управе надлежним за послове одбране у чијој се војној евиденцији води учинилац престапа.

Члан 305.

Извиђај покреће решењем функционер који руководи општинским органом управе надлежним за послове народне одбране у чијој се војној евиденцији води учинилац престапа. Тим решењем се одређује и лице које ће спровести извиђај.

Извиђај се сматра хитним.

По завршеном извиђају доставља се извиђајни материјал функционеру који руководи органом из става 1. овог члана.

Функционер који руководи органом из става 1. овог члана, зависно од резултата извиђаја, решењем ће обуставити поступак ако нађе да нема престапа или да учинилац није одговоран за преступ, односно да постоје други основи којим се искључује одговорност.

Ако функционер који руководи органом из става 1. овог члана, на основу извођеног материјала, сматра да је учињен преступ и да је учинилац за преступ одговоран, доставља покрајинском секретару за народну одбрану предмет с предлогом за доношење решења о стављању учиниоца престапа под суд части.

Покрајински секретар за народну одбрану, односно лице које он овласти, доноси решење о стављању учиниоца престапа под суд части и доставља предмет тужиоцу при надлежном првостепеном суду ради подношења оптужног предлога.

Тужилац је дужан да поднесе оптужни предлог надлежном суду части у року од осам дана од дана пријема предмета, односно да у том року затражи допуну извиђаја.

Члан 306.

Када суд части прими оптужни предлог, председник суда, ако утврди да извиђај не треба допуњавати, доставља оптужни предлог оптуженом и одређује дан претреса.

Пресудом суда части оптужба се одбија, или се окривљени оглашава кривим, или се ослобађа оптужбе.

Решења која доноси суд части, ради припремања претреса, могу се побијати само жалбом на пресуду.

Члан 307.

Стручне и административно-техничке послове за потребе првостепеног суда части и услове за његов рад обезбеђује општински орган управе надлежан за послове народне одбране на чијој је територији седиште првостепеног суда части, а за Виши суд части Покрајински секретаријат за народну одбрану.

Финансијска средства за рад првостепеног суда части споразумно обезбеђују општине за чије територије је суд образован, а за рад Вишег суда части финансијска средства се обезбеђују законом о буџету Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Члан 308.

Надзор над радом судова части и тужилаца при судовима части врши Покрајински секретаријат за народну одбрану.

Члан 309.

У поступку пред судовима части сходно се примењују одредбе Закона о служби у оружаним снагама и Закона о кривичном поступку, уколико овим законом није друкчије одређено.

Члан 310.

Ближе прописе за покретање поступка, рад и састав судова части доноси покрајински секретар за народну одбрану.

Глава XIX

ФИНАНСИРАЊЕ

1. Заједничке одредбе

Члан 311.

Радни људи и грађани у самоуправним организацијама и заједницама, радним заједницама, друштвеним организацијама и другим организаци-

јама и заједницама, земљорадници и радни људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана, обезбеђују и издвајају средства за финансирање сопствених припрема и заједничких припрема за општенародну одбрану на начелима солидарности и узајамности, а у складу са законом, плановима и програмима развоја општенародне одбране, договорима и самоуправним споразумима о основама планова, као и материјалним могућностима.

Друштвено-политичке заједнице обезбеђују средства за финансирање општенародне одбране у оквиру својих права и дужности у области општенародне одбране.

Члан 312.

Висина средстава која се обезбеђују и издвајају за финансирање развоја општенародне одбране утврђује се договором о основама друштвеног плана Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова.

Висина средства која се издвајају за финансирање развоја општенародне одбране, утврђена у складу са договором из става 1. овог члана, не може бити нижа од процента утврђеног договорима о основама планова друштвено-политичких заједница.

Члан 313.

Организације и заједнице у општини самоуправним споразумом образују самоуправни фонд општенародне одбране (у даљем тексту: фонд општенародне одбране) за финансирање развоја општенародне одбране.

Самоуправним споразумом о образовању фонда из става 1. овог члана уређује се начин образовања, коришћења и располагања средствима фонда општенародне одбране, као и учешће основних и других организација удруженог рада, радних заједница и самоуправних интересних заједница у управљању средствима фонда општенародне одбране.

2. Основне и друге организације удруженог рада, радне заједнице и самоуправне интересне заједнице

Члан 314.

Основне и друге организације удруженог рада, радне заједнице и самоуправне интересне заједнице чије су припреме за општенародну одбрану, према плану одбране, мање од њихових могућности, дужне су да сразмерно и у складу са договорима из члана 312. овог закона доприносе припремама за општенародну одбрану основних и других организација удруженог рада, радних заједница и самоуправних интересних заједница чије припреме према плану одбране прелазе њихове могућности.

Организације и заједнице из става 1. овог члана у општини самоуправним споразумом утврђују међусобна права, обавезе и одговорности, као и начин обезбеђења средстава за финансирање развоја општенародне одбране од заједничког интереса.

Ако организације и заједнице из става 1. овог члана не закључе, односно не приступе самоуправном споразуму из става 2. овог члана, дужне су да обезбеђују средства за развој општенародне одбране у висини коју утврди скупштина општине.

Члан 315.

Основне и друге организације удруженог рада, радне заједнице и самоуправне интересне заједнице код којих издвојена средства према одредбама члана 314. овог закона прелазе потребе финансирања сопствених припрема за општенародну одбрану, дужне су да вишак средстава, под условима и на начин одређен самоуправним споразумом из

тог члана, односно прописом скупштине општине, уплаћују у фонд општенародне одбране.

Члан 316.

Кад надлежни орган друштвено-политичке заједнице, ради извршења одређених припрема за општенародну одбрану, одређује задатке основној и другој организацији удруженог рада, радној заједници и самоуправној интересној заједници, друштвено-политичка заједница је дужна да финансира извршавање тих задатака у делу који превазилази обим сопствених припрема основне и друге организације удруженог рада, радне заједнице и самоуправне интересне заједнице, ако се извршење тих задатка не може обезбедити на начин одређен у члану 314. и 315. овог закона.

Ако надлежни орган друштвено-политичке заједнице поставља задатке основној и другој организацији удруженог рада, радној заједници и самоуправној интересној заједници који се односе на извршење послова општенародне одбране из своје надлежности, општина, односно Покрајина финансира извршење тих задатака.

Члан 317.

Основне и друге организације удруженог рада, радне заједнице и самоуправне интересне заједнице, у оквиру сопствених припрема за општенародну одбрану, финансирају:

1. Припреме за производњу и вршење услуга у рату;
2. Организовање, наоружавање, опремање, оспособљавање и обучавање јединица и установа територијалне одбране;
3. Организовање, припремање, обучавање и опремање јединица, штабова и других органа цивилне заштите;
4. Организовање и припремање личне и узајамне заштите и мере заштите и спасавања;
5. Обезбеђење прописаних средстава личне и узајамне заштите за своје раднике и средства за заштиту материјалних добара од ратних дејстава;
6. Изградњу склоништа и других заштитних објеката и прилагођавање погодних подрумских просторија и других грађевинских и природних објеката за склањање својих радника и материјалних добара;
7. Оспособљавање својих кадрова за рад у случају рата и других ванредних прилика и за рад на пословима општенародне одбране;
8. Извршавање других задатака и послова општенародне одбране.

3. Месне заједнице

Члан 318.

Радни људи и грађани, основне и друге организације удруженог рада; радне заједнице самоуправне интересне заједнице и грађанска правна лица обезбеђују средства за финансирање припрема за општенародну одбрану у месној заједници самоуправним споразумевањем и договарањем; самодоприносом и на други начин.

Ако средства из става 1. овог члана нису довољна за финансирање припрема за општенародну одбрану утврђених планом одбране месне заједнице, у складу са планом одбране општине, општина обезбеђује потребна средства из прихода који припадају општини.

Члан 319.

У месној заједници се, у оквиру припрема за општенародну одбрану, финансирају:

1. Обучавање грађана за општенародну одбрану;
2. Организовање, припремање, наоружавање и обучавање јединица територијалне одбране које образују;

3. Организовање, припремање и обучавање јединица, штабова и других органа цивилне заштите које она образује и припрема за спровођење мера заштите и спасавања;

4. Припремање и оспособљавање органа месне заједнице за рад у рату;

5. Други задаци и послови општенародне одбране утврђени законом, статутом, одлукама и плановима одбране општине и месне заједнице.

4. Друштвено-политичке заједнице

Члан 320.

Општина, у оквиру својих права и дужности, у области општенародне одбране финансира:

1. Припреме својих органа и организација, изградњу објеката и набавку уређаја, опреме и других средстава неопходних за рад тих органа и организација у рату;

2. Организовање, наоружавање, опремање и обучавање општинског штаба и општинских јединица и установа територијалне одбране;

3. Организовање, опремање и обучавање општинских јединица, штабова и других органа цивилне заштите и припреме за спровођење мера заштите и спасавања;

4. Организовање, опремање и обучавање општинске службе осматрања и обавештавања и њеног центра за обавештавање;

5. Набавку средстава везе и организовање, припремање и обучавање јединица везе руковођења и извршавање одређених задатака и мера криптозаштите за потребе руковођења општинских органа и организација;

6. Припремање и обучавање радних људи и грађана за општенародну одбрану;

7. Обучавање омладине;

8. Обучавање кадрова општинских органа и организација за рад на пословима општенародне одбране и за рад у рату;

9. Обезбеђење сталних робних резерви за потребе у рату;

10. Смештај, чување и одржавање наоружања и војне опреме за територијалну одбрану, цивилну заштиту и за друге потребе општенародне одбране;

11. Задатке и послове које из оквира својих припрема поставља самоуправним организацијама и заједницама;

12. Вршење одређених послова војне обавезе и војне мобилизације;

13. Друге задатке и послове општенародне одбране одређене законом, статутом, одлукама и плановима одбране општине.

Члан 321.

Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово, у оквиру својих права и дужности, у области општенародне одбране, финансира:

1. Припреме својих органа и организација, изградњу објеката и набавку уређаја, опреме и других средстава неопходних за рад тих органа и организација у рату;

2. Обезбеђење сталних покрајинских робних резерви за потребе у рату;

3. Набавку наоружања, опреме и других материјално-техничких средстава за штабове, јединице и установе територијалне одбране и за јединице, штабове и друге органе цивилне заштите које образују Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово;

4. Набавку и одржавање средстава везе и криптозаштите за потребе веза руковођења покрајинских органа и организација у рату;

5. Обуку и оспособљавање кадрова покрајинских органа и организација за рад на пословима општенародне одбране и кадрова распоређених на ратне дужности у овим органима и организацијама за рад у рату;

6. Организовање, опремање, оспособљавање и обучавање покрајинске службе осматрања и обавештавања и њеног Центра за обавештавање;

7. Обуку и вежбе општенародне одбране које организују и спроводе покрајински органи и организације;

8. Захтеве за производњу предмета, односно вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану које организацијама удруженог рада поставља надлежни покрајински орган;

9. Послове војне обавезе и војне мобилизације;

10. Програме друштвених организација и удружења грађана из члана 65. став 4. овог закона;

11. Друге послове општенародне одбране одређене законом и планом одбране Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово.

Члан 322.

Допунска средства за финансирање припрема привредно недовољно развијених општина, приграђених општина и општина чији значај припрема за општенародну одбрану прелази њихове могућности, обезбеђују се према критеријумима и мерилима утврђеним законом којим се уређује обезбеђење допунских средстава општинама.

5. Остале одредбе

Члан 323.

Друштвено-политичке заједнице и самоуправне организације и заједнице могу удруживати средства за извршавање одређених послова општенародне одбране и стварање услова и могућности за задовољење других потреба општенародне одбране које су од заједничког интереса, а нарочито за:

1. Организовање, наоружавање, опремање и обучавање штабова, јединица и установа територијалне одбране;

2. Организовање, наоружавање, опремање и обучавање јединица милиције у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама;

3. Организовање, припремање, опремање и обучавање штабова и других органа и специјализованих јединица цивилне заштите;

4. Организовање, опремање и обучавање службе осматрања и обавештавања и њених центара за обавештавање;

5. Образовање и рад заједничких органа општенародне одбране и судова части;

6. Набавку и одржавање средстава везе за потребе руковођења и командовања у рату;

7. Изградњу објеката за смештај и чување наоружања и других материјално-техничких средстава за потребе општенародне одбране и њихово чување и одржавање;

8. Изградњу објеката од посебног значаја за општенародну одбрану;

9. Припрему за производњу предмета и вршење услуга од посебног значаја за општенародну одбрану;

10. Изградњу заједничких центара за обуку из општенародне одбране и за организовање и спровођење обуке радних људи и грађана, посебно омладине за општенародну одбрану;

11. Изградњу склоништа и других заштитних објеката за заштиту радних људи и грађана, материјалних и других добара;

12. Спровођење одређених мера заштите и спасавања на територији општине, односно Покрајине;

13. Обезбеђење заједничких сталних робних резерви за потребе у рату;

14. Уређење територије за општенародну одбрану.

Члан 324.

Средства за финансирање припрема за општенародну одбрану, у складу са планом одбране оп-

штине, односно Покрајине, могу се обезбеђивати и задуживањем.

Члан 325.

Накнаде, једнократна новчана помоћ и други трошкови који настају у извршавању права и обавеза општенародне одбране утврђених овим законом, исплаћују се на терет средстава самоуправних организација и заједница, друштвених организација, општина и Покрајине чија се права и дужности извршавају, или за чије се потребе материјална средства узимају.

Члан 326.

За поднеске и предлоге, као и за решења и жалбе у вези са остваривањем права и дужности у области општенародне одбране, по овом закону не могу се уводити нити наплаћивати таксе.

Члан 327.

При регистрацији и употреби моторних и прикључних возила која служе искључиво за потребе општенародне одбране ван оружаних снага, не плаћају се накнаде, доприноси, таксе и друге дажбине.

Покрајински секретар за народну одбрану, у споразуму са покрајинским секретаром за унутрашње послове, прописује која се возила сматрају возилима која служе искључиво за потребе општенародне одбране ван оружаних снага, облик и садржину таблица и начин вођења евиденције тих возила.

Члан 328.

Средства наплаћена од новчаних казни изречених за прекршаје предвиђене прописима из области општенародне одбране приход су фонда општенародне одбране и користе се искључиво за потребе финансирања развоја општенародне одбране.

Глава XX

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 329.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај основна и друга организација удруженог рада, односно друга самоуправна организација и заједница или друго правно лице:

1. Ако у миру не утврди мере за уређење територије за одбрану (члан 3. става 1. и 2.);

2. Ако не организује или не припрема општенародну одбрану, ако је упозна надлежне органе друштвено-политичке заједнице са стручним пословима или не поступа по њиховим захтевима, ако своје планове и припреме за општенародну одбрану не усклади са припремама планова и одлукама друштвенополитичких заједница, (члан 19, 20, 21, 22. став 3, 24, 25. и 26);

3. Ако организовањем и спровођењем припрема за одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама не обезбеди извршавање задатака (члан 27, 28, 29, 30. и 31);

4. Ако на захтев надлежног органа друштвенополитичке заједнице не производи предмете или не врши услуге које су од посебног значаја за општенародну одбрану (члан 32. став 1, 2. и 3. и члан 33.);

5. Ако се не придржава посебних услова изградње и прописана мера заштите од ратних разарања и других мера од интереса за општенародну одбрану, при пројектовању, изградњи и реконструкцији инвестиционих објеката и ако не усклађује изградњу са планом одбране, ако не поступи по

захтевима Покрајинског секретаријата за народну одбрану, односно надлежног органа за народну одбрану општине и ако инвеститори објеката од посебног значаја за општенародну одбрану Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова не доставе Покрајинском секретаријату за народну одбрану обавештење о приступању, пројектовању, изградњи и реконструкцији ових објеката (члан 35. става 1, 3, 4. и 5);

6. Ако при припремању, односно при изради или доношењу или извршавању просторних и урбанистичких планова не поступа у складу са прописаним мерама и захтевима у погледу потреба општенародне одбране и заштите од ратних разарања (члан 36.);

7. Ако гради складиште, пумпну станицу или други објекат за смештај запаљивих течности, гаса или складиште или објекат за смештај експлозивних материја без одобрења надлежног органа (члан 37.);

8. Ако у другим ванредним приликама и у случају угрожености мира у свету не врши првенствено превозење, односно вршење услуга које нареди покрајински орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза (члан 38.);

9. Ако при избору, изградњи и развоју великог техничког система од значаја за општенародну одбрану и безбедност земље или при набавци техничких средстава значајних за функционисање тог система не обезбеди усклађеност тог система са потребама општенародне одбране, или ако са програмом који се односи на изградњу и развој таквог система не упозна Покрајински секретаријат за народну одбрану или ако не поступи по захтеву Покрајинског секретаријата за народну одбрану (члан 40.);

10. Ако самоуправна интересна заједница у свом развојном плану и програму не утврђује потребе за организовање и припреме општенародне одбране, или ако не обезбеђује средства за ове потребе, или ако не предузима мере за спровођење припрема за општенародну одбрану и за рад у условима рата у складу са природом делатности заједнице (члан 42, 43, 44. и 45);

11. Ако радна заједница не организује или не остварује припреме, не обезбеђује средства за потребе општенародне одбране или не извршава остале задатке и послове у остваривању општенародне одбране у складу са природом послова које обавља (члан 46.);

12. Ако друштвене организације не обезбеђују и не организују припреме за одбрану и своју активност у случају непосредне ратне опасности, у рату и у осталим ванредним приликама, ако не обезбеђују да Савез резервних официра своје задатке у области општенародне одбране извршава у складу са законом, ако не учествују у организацији и спровођењу припрема за општенародну одбрану и за рад у случају непосредне ратне опасности, у рату и извршавању задатака општенародне одбране које утврђују друштвено-политичке заједнице и ако не извршавају задатке општенародне одбране које поставља надлежни орган друштвено-политичке заједнице (члан 63, 64, 65. став 1, 3. и 4.);

13. Ако не обезбеђује извршавање ставова и закључака Савета народне одбране (члан 73.);

14. Ако не образује комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту или ако не остварује ставове, смернице и закључке комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту (члан 93. став 2.);

15. Ако не извршава одлуке, ставове, смернице и закључке Комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту (члан 94. став 2. и члан 98. став 2.);

16. Ако не уреди организацију, састав, дело-круг и начин рада свог комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту (члан 99.);

17. Ако основна и друга организација удруженог рада не организује или не припрема територијалну одбрану (члан 113. став 1.);

18. Ако основна и друга организација удруженог рада не образује јединицу или установу територијалне одбране према свом плану одбране и када је то предвиђено планом одбране општине, или ако не усклади планове територијалне одбране са одговарајућим планом општине (члан 116. став 1. и 2.);

19. Ако у оквиру утврђених права и дужности неорганизује или не спроводи материјално обезбеђење територијалне одбране, или у складу са одговарајућим плановима територијалне одбране не изврши потребне припреме или не предузме организационе или друге мере за материјално обезбеђење и збрињавање припадника територијалне одбране (члан 136.);

20. Ако не организује, не припрема или не спроводи цивилну заштиту у складу са планом одбране општине (члан 158. став 2);

21. Ако се не укључи у заштиту и спасавање људи, материјалних и других добара (члан 159. став 3.);

22. Ако не организује или не спроводи личну и узајамну заштиту (члан 161. став 2.);

23. Ако не обезбеди за своје раднике средства за личну заштиту од ратних дејстава и других опасности (члан 163. став 1.);

24. Ако при изградњи комуналних и других објеката за склањање становништва, материјалних и других добара не прилагоди те објекте (члан 168. став 4.);

25. Ако редовно не одржава склониште или други заштитни објекат у исправном стању или га користи за мирнодопске сврхе на начин који ће да онемогући његову благовремену употребу за случај рата, ако да склониште на коришћење противно прописаним условима или не користи склониште у складу са прописаним условима и ако без одобрења врши техничку контролу и других заштитних објеката (члан 171. 172. и 173.);

26. Ако не извршава мере заштите у спасавању (члан 177. став 1, члан 179. став 3, члан 181. члан 182. став 2. члан 183. став 2, члан 184. члан 185. став 2, члан 186. став 2. члан 188. став 2. члан 189. став 1. и 4. члан 190. став 2. члан 191. став 2. и члан 192. став 2.);

27. Ако не образује јединицу цивилне заштите у складу са законом и планом одбране (члан 194. став 1.);

28. Ако не образује штаб или не постави поверенике и њихове заменике и не образује друге органе цивилне заштите, и ако не постави поверенике у делу насељеног места, односно у самоуправним организацијама и заједницама у којима се не образује штаб цивилне заштите и не обезбеди вршење послова штабова и других органа цивилне заштите (члан 198. став 2. и 5. и члан 203.);

29. Ако не изврши распоред обезвезника и добровољаца цивилне заштите у јединице, штабове или друге органе цивилне заштите (члан 209. став 2.);

30. Ако не организује или не спроводи материјално обезбеђење цивилне заштите у складу са плановима употребе и деловања цивилне заштите и ако без овлашћења Покрајинског секретара за народну одбрану врши снабдевање одговарајућим материјално-техничким средствима и опремом цивилне заштите (члан 210. став 1. и 3.);

31. Ако не води евиденцију о обезвезницима цивилне заштите или о материјално-техничким средствима и опреми цивилне заштите, или не изда личну карту обезвезнику цивилне заштите (члан 211. став 1, 2. и 3.);

32. Ако не образује службу осматрања и обавештавања и центар за обавештавање ове службе у складу са плановима одбране општине (члан 213. став 2.);

33. Ако не омогући да се у складу са прописима користи њен систем веза, односно одређена средства везе за потребе службе осматрања и обавештавања (члан 214.);

34. Ако не поступа по прописима које доноси Извршно веће Скупштине САНК Косова (члан 215.);

35. Ако не објави обавештење функционера који руководи органом управе надлежним за послове народне одбране друштвено-политичке заједнице (члан 217. став 2.);

36. Ако не обезбеди аутоматско прекидање емисија својих предајника путем командних сигнала, ради преношења одговарајућих обавештења од интереса за општеноматску одбрану и друштвену самозаштиту из центара за обавештавање или директне канале веза или аутоматско прекидање заузетих телефонских веза за потребе центра за обавештавање (члан 218.);

37. Ако не дозволи инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава за потребе система осматрања и обавештавања или не обезбеди инсталирање сирена или других одговарајућих уређаја система осматрања и обавештавања на одговарајућу електричну мрежу (члан 219. став 1. и 2.);

38. Ако не организује и не спроводи припреме јавних и функционалних веза за њихово функционисање у случају непосредне ратне опасности, у рату и другим ванредним приликама (члан 223. став 1.);

39. Ако не обезбеђује одговарајуће услове или не организује и не врши обучавање радних људи и грађана за општеноматску одбрану (члан 226. став 2. и 3.);

40. Ако не организује или спроводи обуку за општеноматску одбрану (члан 227.);

41. Ако не планира, не организује или не изводи вежбе општеноматске одбране или одбије да учествује у вежбама које организује надлежни орган друштвено-политичке заједнице (члан 228. став 1. и 2.);

42. Ако основна школа, школа за средње усмерено образовање и васпитање и високошколска организација не организује или не спроводи обучавање омладине за општеноматску одбрану (члан 232. став 1. и 2.);

43. Ако основна школа, школа за средње усмерено образовање и васпитање, високошколска организација, организација за унапређивање васпитања и образовања или самоуправни интересна заједница у области образовања не подстиче, не организује или стално не унапређује васпитно-образовни процес на оспособљавању и обучавању ученика и студената за општеноматску одбрану или у ту сврху не обезбеђује материјалне и програмске или кадровске и друге услове (члан 233.);

44. Ако не предузима или не спроводи, не организује или не остварује самозаштиту у општеноматској одбрани и заштити тајних података општеноматске одбране (члан 248, 249, 250. и 251.);

45. Ако ближе не уреди организовање и остваривање активности и мера самозаштите у општеноматској одбрани или непосредно учешће радних људи и грађана у организовању и спровођењу ових мера (члан 252.);

46. Ако не прати или не анализира организовање и спровођење активности и мера самозаштите у општеноматској одбрани или обим и садржај откривених тајних података општеноматске одбране или не предузима мере за отклањање последица откривања тих података или не извештава или не предлаже надлежним органима одговарајуће мере или у том циљу не остварује сарадњу (члан 253.);

47. Ако у области од значаја за општеноматску одбрану без предходно прибављеног одобрења надлежног органа врши научна истраживања заједно са страним физичким или правним лицима или за потребе тих лица или у било којој другој сарадњи са страним физичким или правним лицима даје податке од значаја за општеноматску одбрану или истраживања не врши у складу са условима из одобрења или ако резултате истраживања у тој области да страном лицу без предходног одобрења надлежног покрајинског органа (члан 259.);

48. Ако аерофото снимке пре употребе, а најкасније у року од 8 дана по снимању не достави на преглед покрајинском органу управе надлеж-

ном за геодетске послове или уступи другима ове снимке противно решењу овог органа (члан 261.);

49. Ако за снимање екстеријера, када се бави снимањем филмова и телевизијских продукција у копродукцији са страним лицима или за њихове потребе, претходно не прибави одобрење надлежног покрајинског органа (члан 262. став 1. и 2.);

50. Ако не одреди задатке и послове од посебног значаја за општенародну одбрану које треба штитити применом посебних мера безбедности или не одреди критеријуме за запошљавање или начин запошљавања радника за обављање тих задатака и послова (члан 264.);

51. Ако омогући заснивање радног односа са радником који не испуњава услове из овог Закона и ако радника који престане да испуњава те услове не распореди на друге задатке и послове (члан 265. став 1 и 2);

52. Ако у оквиру својих права и дужности, у случају непосредне ратне опасности, оружаног напада или других ванредних прилика не спроводи и друге мере предвиђене посебним покрајинским прописима (члан 270. став 2.);

53. Ако не припреми или не изврши мобилизацију свих људских и материјалних извора и снага у случају непосредне ратне опасности, у рату и у другим ванредним приликама у оквиру својих права и дужности (члан 271. тачка 1.);

54. Ако у плановима развоја не планира развој општенародне одбране или не обезбеди средства за извршавање задатака општенародне одбране (члан 273.);

55. Ако не усклади, не донесе или не ажурира свој план одбране са плановима одбране других самоуправних организација и заједница, или плановима одбране месних заједница или друштвено-политичких заједница (члан 274. и 275. став 1, 2. и 3.);

56. Ако самоуправна интересна заједница и њена радна заједница не ускладе своје планове одбране са плановима одбране организација удруженог рада у области за које је образована самоуправна интересна заједница или са планом одбране одговарајуће друштвено-политичке заједнице (члан 275. став 4.);

57. Ако не поступи по прописима о планирању општенародне одбране (члан 277.);

58. Ако не донесе план одбране по посебном поступку (члан 280. став 3. и члан 281. став 2.);

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара и одговорно лице у основној и другој организацији удруженог рада, односно другој самоуправној организацији и заједници или другом правном лицу.

Члан 330.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај основна и друга организација удруженог рада, односно друга самоуправна организација и заједница или друго правно лице:

1. Ако заснује радни однос или распореди лице за вршење послова са посебним овлашћењима и одговорностима без претходно прибављеног мишљења покрајинског секретара за народну одбрану (члан 23.);

2. Ако Покрајинском секретаријату за народну одбрану и покрајинском органу управе надлежном за послове науке не достави податке од значаја за општенародну одбрану или не стави на увид или не да на коришћење податке којима располаже, а који су од значаја за општенародну одбрану (члан 39. став 1. и 2.);

3. Ако не извршава материјалну обавезу (члан 41.);

4. Ако на захтев месне заједнице не достави или не достави благовремено податке и показатеље (члан 49.);

5. Ако не омогући органу, односно инспектору увид у планове, документа, објекте и уређаје или

не пружи тражена објашњења или не поступи по налогу органа, односно инспектора (члан 111.);

6. Ако се не одазове мобилизацији ради спровођења мера заштите и спасавања (члан 193.);

7. Ако не организује или не спроводи обуку лица распоређених у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите и у службу осматрања и обавештавања које образује та самоуправна организација и заједница (члан 238. став 1.);

8. Ако не обезбеди образовање или усвршавање својих кадрова за рад на стручним пословима и задацима општенародне одбране (члан 241. став 1.);

9. Ако не организује или не спроводи обучавање и оспособљавање лица распоређених на ратне дужности у тој организацији и заједници за њихов рад у ратним условима према плановима и програмима обуке (члан 242.);

10. Ако без одобрења надлежног органа или супротно овом одобрењу врши истраживања на простору на коме се налази војни објекат или на простору на коме се налази објекат намењен другим потребама општенародне одбране (члан 260.);

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 2.000 до 10.000 динара и одговорно лице у основној и другој организацији удруженог рада, односно другој самоуправној организацији и заједници или другом правном лицу.

Члан 331.

Новчаном казном од 3.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу друштвено-политичке заједнице или другом државном органу или органу месне заједнице:

1. Ако не обезбеди да се у миру утврде мере за уређење територије за одбрану (члан 3. став 1. и 2.);

2. Ако при избору, изградњи и развоју великог техничког система од значаја за општенародну одбрану и безбедност земље, ако и при набавци техничких средстава значајних за његово функционисање не обезбеди усклађеност тог система и техничких средстава са потребама општенародне одбране или ако са програмом који се односи на изградњу и развој таквог система не упозна Покрајински секретаријат за народну одбрану или не поступи по захтеву овог органа (члан 40.);

3. Ако не обезбеди остваривање права и дужности радних људи и грађана у области општенародне одбране (члан 48.);

4. Ако не обезбеди да се статутом или другим самоуправним општим актом уреди начин остваривања права и дужности радних људи и грађана или остваривање права и дужности органа месне заједнице у општенародној одбрани, као и друга питања од интереса за општенародну одбрану (члан 50.);

5. Ако не обезбеди спровођење ставова, закључака и других аката савета за народну одбрану скупштине општине (члан 73.);

6. Ако не обезбеди спровођење припрема за одбрану и за рад органа у рату или не извршава друге послове општенародне одбране из делокруга органа (члан 75, 76, 77, 78, 90, 91. и 92.);

7. Ако не обезбеди вршење инспекцијског надзора у области општенародне одбране (члан 104. став 1. и члан 105.);

8. Ако не обезбеди да Покрајински секретаријат за народну одбрану врши инспекцијски надзор у области општенародне одбране (члан 106.);

9. Ако не обезбеди вршење инспекцијског надзора у оквиру делокруга свог органа у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за народну одбрану (члан 107.);

10. Ако не омогући органу, односно инспектору увид у планове, документа, објекте и уређаје или не пружи тражена објашњења или не поступи по налазима органа, односно инспектора (члан 110.);

11. Ако орган, односно инспектор одмах не обавести надлежни орган да је приликом вршења инспекцијског надзора у области општенародне од-

бране откривен прекршај или кривично дело, или ако орган по обавештењу не поднесе захтев за покретање одговарајућег поступка (члан 111.);

12. Ако не обезбеди образовање и развој штабова, јединица и установа територијалне одбране и организовање других облика радних људи и грађана за општенародни оружани отпор или не обезбеди усклађивање планова територијалне одбране месне заједнице (члан 113, 114, и 116.);

13. Ако не обезбеди организовање и припремање милиције за извршавање борбених задатака оружаних снага или израду одговарајућих планова (члан 119. став 4.);

14. Ако не обезбеди усклађивање планова употребе милиције за извршавање борбених задатака оружаних снага са плановима употребе оружаних снага (члан 121.);

15. Ако не организује и не обезбеди извршавање задатака и послова штаба територијалне одбране друштвено-политичке заједнице (члан 125. и 126.);

16. Ако не обезбеди попуну јединица, установа и штабова територијалне одбране војним обвезницима и материјалним средствима из прописа (члан 131. став 2.);

17. Ако не обезбеди припрему и извршавање послова војне мобилизације (члан 133.);

18. Ако не обезбеди организовање и спровођење материјалног обезбеђења територијалне одбране (члан 136.);

19. Ако не организује, не припрема или не спроводи цивилну заштиту у складу са планом одбране (члан 158. став 1. и 2.);

20. Ако не обезбеди организовање и спровођење личне и узајамне заштите (члан 160 и 163.);

21. Ако не обезбеди одржавање склоништа и других заштитних објеката у исправном стању или њихово коришћење за мирнодопске потребе на начин који ће благовремено омогућити да се ефикасно употребе за случај рата (члан 171.);

22. Ако да склониште на коришћење противно прописаним условима (члан 172.);

23. Ако не обезбеђује извршавање прописаних мера цивилне заштите (члан 177. став 1. члан 179. став 3. члан 183. и 184. став 1, члан 185, 186, 187. став 1. и 2., члан 188. и 189. став 1, 2. и 4, члан 190. став 1, члан 191. 192. и 193.);

24. Ако не обезбеди образовање јединица цивилне заштите (члан 194. став 1);

25. Ако не обезбеди образовање штабова и других органа цивилне заштите или ако као поверљивик цивилне заштите не руководи цивилном заштитом (члан 198. став 2. и 5.);

26. Ако не обезбеди вршење послова штабова и других органа цивилне заштите и ако не обезбеди распоред обвезника (члан 203, 204, 205, 206, и 209.);

27. Ако не обезбеди вођење евиденције о обвезницима цивилне заштите, о материјално-техничким средствима и опреми цивилне заштите или издавање личне карте обвезнику цивилне заштите (члан 212. став 1, 2. и 3.);

28. Ако не обезбеди образовање службе осматрања и обавештавања или центар ове службе, или ако не обезбеди коришћење веза за вршење службе осматрања и обавештавања (члан 213. и 214.);

29. Ако не обезбеди извршавање прописа које доноси извршно веће Скупштине САН Косова (члан 216.);

30. Ако не обезбеди организовање и припремање веза и мера криптозаштите и безбедности преноса поверљивих података и информација (члан 221, 222. и 223. став 1.);

31. Ако не обезбеди организовање и спровођење обуке (члан 227.);

32. Ако не обезбеди планирање, организовање, припрему и извођење вежби општенародне одбране (члан 228. став 1.);

33. Ако не обезбеди организовање, развијање и стално унапређивање васпитно-образовног процеса ради оспособљавања и обучавања ученика и студената за општенародну одбрану или не обез-

беди упућивање омладине на обучавање за стицање основних војних знања и вештина (члан 233. и 234.);

34. Ако не обезбеди организовање обучавања грађана за општенародну одбрану (члан 237. став 2.);

35. Ако не обезбеди обуку лица распоређених у јединице, штабове и друге органе цивилне заштите, или јединице везе руковођења друштвено-политичке заједнице или у службу осматрања и обавештавања (члан 238. став 1.);

36. Ако не обезбеди образовање и усавршавање кадрова тог органа, односно организације или заједнице за рад на стручним пословима и задацима општенародне одбране (члан 241. став 1.);

37. Ако не обезбеди организовање, спровођење, обучавање и оспособљавање лица распоређених на ратне дужности у том органу, организацији и заједници (члан 243.);

38. Ако не обезбеди организовање, остваривање и спровођење мера и активности самозаштите у општенародној одбрани (члан 248. и 249.);

39. Ако не обезбеди чување и заштиту тајних података општенародне одбране или извршавање прописаних и наређених мера заштите тих података или не организује активност на сузбијању непријатељске делатности и других активности које могу нанети штету интересима општенародне одбране и безбедности земље (члан 250. и 251.);

40. Ако не обезбеди ближе уређивање организовања и остваривања активности и мера самозаштите у општенародној одбрани или непосредно учешће радних људи и грађана у организовању и спровођењу тих мера (члан 252.);

41. Ако не обезбеди праћење и анализирање организовања и спровођења активности и мера самозаштите у општенародној одбрани или обим и садржај откривених тајних података општенародне одбране или предузимање мера за отклањање последица откривања тих података или извештавање и предлагање надлежним органима тих заједница и организација одговарајућих мера, као и у том циљу међусобну сарадњу и сарадњу са одговарајућим органима или не обезбеди усклађивање, усмеравање и обезбеђивање активности субјеката у остваривању њихових права и дужности у области самозаштите у општенародној одбрани, или не обезбеди организовање и вршење стручних послова самозаштите у општенародној одбрани (члан 253. и 254.);

42. Ако не обезбеди спровођење мера забране осматрања, снимања и приступа војним објектима или другим објектима од посебног значаја за општенародну одбрану САН Косова и ако у вршењу послова обезбеђења ових објеката не предузме одређене мере (члан 258. став 1. и 3);

43. Ако не предузме мере у циљу заштите научних истраживања која се врше заједно са страним лицима или за потребе тих лица или у било којој другој сарадњи са страним лицима у којој се дају подаци од значаја за општенародну одбрану (члан 259.);

44. Ако не предузме мере у циљу заштите простора на коме се налазе војни објекти или простора на коме се налазе објекти намењени и другим потребама општенародне одбране код истраживања у тим просторима (члан 260.);

45. Ако не обезбеди достављање надлежним органима на преглед аерофото снимака одмах, а најкасније у року од 8 дана по снимању (члан 261);

46. Ако не предузме мере да се спречи снимање екстеријера, када се снимање филмова и телевизијских продукција врши у копродукцији са страним лицима или за њихове потребе, или филмова и телевизијских продукција за које није издато одобрење надлежног органа (члан 262. став 1. и 2.);

47. Ако не обезбеди одређивање и спровођење задатака и послова од посебног значаја за општенародну одбрану које треба штитити применом посебних мера безбедности или спровођење критеријума за запошљавање и начин запошљавања рад-

ника за обављање тих задатака и послова (члан 264.);

48. Ако омогући заснивање радног односа са радником који не испуњава услове из овог закона и ако радник који престане да испуњава те услове не распореди на друге задатке и послове (члан 265. став 1. и 2.);

49. Ако не обезбеди спровођење мера приправности и других мера или ако не обезбеди распоред и мобилизацију људства и материјалних средстава (члан 270. и 271.);

50. Ако не обезбеди припремање, усклађивање, доношење и ажурирање плана одбране и планова за друге ванредне прилике (члан 274. и 275. став 1, 2, 3. и 4. и члан 276. и 285.);

51. Ако не обезбеди спровођење прописа о планирању општенародне одбране (члан 277, 278. и 279.);

52. Ако не обезбеди утврђивање дужности и задатака организације удруженог рада чије су припреме испод њених могућности или чији план одбране није у складу са планом одбране те друштвено-политичке заједнице (члан 280. став 2.);

53. Ако не обезбеди доношење плана одбране месне заједнице по посебном поступку (члан 282. став 2.);

54. Ако не обезбеди припрему односно спровођење акта из члана 284. овог Закона.

Члан 332.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај грађанско правно лице:

1. Ако се не припрема за општенародну одбрану или не врши припреме за производњу и вршење услуга у рату и извршавање других задатака општенародне одбране, или не извршава материјалну обавезу (члан 47.);

2. Ако у планирању општенародне одбране не поступа у складу са прописом који је донео савет за народну одбрану скупштине општине (члан 284.);

Члан 333.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара или казном затвора до шездесет дана казниће се за прекршај лице које самостално обавља делатност личним радом средствима рада у својини грађана:

1. Ако се не припрема за општенародну одбрану, или не врши припреме за производњу и вршење услуга у рату и извршавање других задатака општенародне одбране, или не извршава материјалну обавезу (члан 47.);

2. Ако у планирању општенародне одбране не поступа у складу са прописима које је донео савет за народну одбрану скупштине општине (члан 284.);

Члан 334.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај страног правно лице:

1. Ако самостално врши научна истраживања или на други начин прикупља податке у области од значаја за општенародну одбрану (члан 259.);

2. Ако без одобрења или супротно одобрењу надлежног органа снима филм или телевизијску продукцију (члан 262. став 1. и 2.);

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара и страног одговорног лице.

За прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања средстава за осматрање, снимање и истраживање и снимљеног материјала.

Члан 335.

Новчаном казном од 2.000 до 20.000 динара или казном затвора до шездесет дана казниће се за прекршај појединац:

1. Ако не набави одређена средства за спровођење мера заштите и спасавања или не обезбеди одређене количине резерви хране, лекова и других средстава или не преда ватрено оружје или потребну муницију на захтев надлежног органа (члан 6.);

2. Ако не прими или не чува и не одржава наоружање, војну и другу опрему општенародне одбране која му је поверена или ако на захтев надлежног органа наоружање и другу опрему не врати у исправном стању (члан 8.);

3. Ако се не одазове позиву ради извршавања права и обавеза у вези са општенародном одбраном и не изврши друге обавезе утврђене у позиву (члан 9.);

4. Ако радник установе за издржавање казне затвора не учествује у заштити и спасавању по наређењу старешине те установе (члан 11.);

5. Ако не извршава материјалну обавезу (члан 14.);

6. Ако ступи у службу страних оружаних снага или заснује било какав однос са тим снагама без предходног одобрења (члан 152.);

7. Ако не извршава права и обавезе из цивилне заштите (члан 172, 176, и 177. став 2. и 3., члан 178, 179, 180, и 181. став 2., члан 185. став 2, члан 190. став 2. члан 191. став 2, члан 192. став 2. и 3. и члан 193.);

8. Ако као војни обвезник, који није позван на дужност у оружане снаге, не извршава задатке цивилне заштите (члан 208. става 4.);

9. Ако не дозволи инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава за потребе система осматрања и обавештавања (члан 219. став 1.);

10. Ако не учествује у обуци омладинаца, омладинки, односно грађана за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту (члан 235, 236. и 237. став 1, 2. и 3.);

11. Ако се не одазове позиву за обуку или не учествује у овој обуци у организацији Савеза резервних војних старешина (члан 239.);

12. Ако као радник који ради на стручним пословима општенародне одбране не учествује у обуци коју организује орган, организација и заједница (члан 243. и 244. став 1.);

13. Ако не спроводи самозаштиту у општенародној одбрани (члан 248. и 249.);

14. Ако одговарајућим мерама не чува или не штити тајне податке општенародне одбране или не извршава прописане и наређене мере заштите тих података (члан 250.);

15. Ако осматра, снима или приступи војном објекту или другом објекту од посебног значаја за општенародну одбрану у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косову (члан 258.);

16. Ако без одобрења или противно одобрењу врши научна истраживања или на други начин прикупља податке у областима од значаја за општенародну одбрану и ако да податке о резултатима обављених истраживања у областима од значаја за општенародну одбрану страним лицима или за потребе страних лица без предходног одобрења надлежног органа или супротно одобрењу (члан 259. став 1. и 2.);

17. Ако на простору на коме се налази војни објекти и на простору на коме се налазе други објекти намењени другим потребама општенародне одбране врши истраживање без одобрења надлежног органа (члан 260.);

18. Ако без одобрења надлежног органа снима филм или телевизијску продукцију (члан 262. став 1. и 2.);

За прекршаје из става 1. овог члана учиниоцу ће се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања средстава за осматрање, снимање и истраживање, као и снимљени и други материјал (тачка 15. — 19.);

Члан 336.

Новчаном казном од 1.000 до 5.000 динара или казном затвора до тридесет дана казниће се за

прекршај појединац ако се креће, борави или на-
стањује у забрањеној зони (члан 257.).

Члан 337.

Новчаном казном од 2.000 до 20.000 динара ка-
зниће се за прекршај странац:

1. Ако се креће, борави или настањује у забра-
њеној зони (члан 257.);

2. Ако осматра, снима или приступи војном об-
јекту или другом објекту од посебног значаја за
општеноматну одбрану у Социјалистичкој Аутоно-
мној Покрајини Косову (члан 258.);

3. Ако самостално врши научна истраживања
или на други начин прикупља податке у области
од значаја за општеноматну одбрану (члан 259.
став 1.);

4. Ако на простору на коме се налазе војни
објекти и на простору на коме се налазе други
објекти намењени другим потребама општеномат-
не одбране врши истраживање без одобрења над-
лежног органа (члан 260.);

5. Ако без одобрења надлежног органа снима
филм или телевизијску продукцију (члан 262. став
1. и 2.);

За прекршај из става 1. овог члана учиниоцу
ће се уз казну изрећи и заштитна мера одузима-
ња средстава за осматрање, снимање и истражи-
вање, као и снимљени материјал.

Глава XXI

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 338.

Покрајински органи који су овим законом ов-
лашћени за доношење прописа и других аката ра-
ди извршавање овог закона, донеће, односно ус-
кладиће те прописе и друге акте у року од једне
године од дана ступања на снагу овог закона.

У року од једне године од дана ступања на
снагу овог закона, односно у року од шест месеци
од доношења прописа и других аката из става 1.
овог члана, самоуправне организације и заједни-
це, друштвене организације и удружења грађана
и друштвено-политичке заједнице ускладиће своје
статуте и донеће, односно ускладиће прописе и
друге своје акте са одредбама овог закона и про-
писима донетим на основу овог закона.

Члан 339.

Поступци пред судовима части резервних вој-
них старешина, покренути пре ступања на снагу
овог закона, окончаће се по одредбама Закона о
судовима части резервних војних старешина.
(„Службени лист САПК”, број 19/81) и прописа до-
нетих на основу тог закона.

Члан 340.

Даном ступања на снагу овог закона престају
да важе:

1. Одредба тачке 8. став 1. члана 1. Закона о
примени одредаба републичких закона у области
друштвено-политичког система и другим области
ма за које је у члану 4. Уставног закона за спро-
вођење уставних амандмана IX до XVI на Устав
Социјалистичке Републике Србије одређено да
престају да важе најдоцније до 31. децембра 1972.
године („Службени лист САПК”, број 37/72);

2. Закон о Савету за народну одбрану Пред-
седништва Социјалистичке Аутономне Покрајине
Косова („Службени лист САПК”, број 42/74);

3. Закон о судовима части резервних војних
старешина („Службени лист САП Косова”, бр.
19/81);

4. Закон о оснивању покрајинског штаба на-
родне одбране („Службени лист САПК”, бр 22/69,
25/73, 11/74);

5. Закон о образовању Покрајинског штаба за
цивилну заштиту („Службени лист САПК”, бр.
28/72);

6. Одлука о одређивању покрајинског органа
за постављање, производње и унапређивање одре-
ђених резервних војних старешина („Службени
лист САПК”, бр. 5/69).

Члан 341.

Прописи и други акти донети на основу За-
кона о општеноматној одбрани („Службени глас-
ник СР Србије”, број 27/70) и Закона о судовима
части резервних војних старешина („Службени
лист САПК”, бр. 19/81) примењује се до доношења
прописа на основу овог закона, уколико нису у
супротности са одредбама овог закона.

Члан 342.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана
објављивања у „Службеном листу Социјалистичке
Аутономне Покрајине Косова”.

САДРЖАЈ

Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова

Закон о општеноматној одбрани — — — 667